

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2021-2023

(aktualizacja)

Wykonawca:

Autorki opracowania:

Aneta Szarfenberg, Marta Rząca-Jaczevska

Dokument opracowano na zlecenie:

Urzędu Miasta w Siedlcach

W procesie przygotowania niniejszego Programu Rewitalizacji uczestniczyli pracownicy Urzędu Miasta Siedlce, zaangażowani byli także Mieszkańcy Miasta, którzy wyrażali swoje opinie w trakcie badania ankietowego.

SPIS TREŚCI

Spis treści	3
Wykaz skrótów	5
I Część wprowadzająca	6
1. Kontekst rewitalizacji w Siedlcach	6
1.1. Wstęp	6
1.2. Ogólna charakterystyka miasta	7
1.3. Rewitalizacja w Siedlcach od 2007 r.	9
1.3.1. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2007-2013.....	9
1.3.2. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2013-2020.....	11
2. Opis powiązań z dokumentami nadrzędnymi	13
2.1. Dokumenty planistyczno-strategiczne na poziomie centralnym	13
2.1.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.....	13
2.1.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.....	14
2.1.3. Krajowa Polityka Miejska	15
2.1.4. Narodowy Program Rewitalizacji - Założenia	16
2.2. Dokumenty planistyczno-strategiczne na poziomie regionalnym	17
2.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku: Innowacyjne Mazowsze	17
2.2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego	18
2.3. Dokumenty planistyczno-strategiczne na poziomie lokalnym	18
2.3.1. Strategia Rozwoju Miasta Siedlce do 2025 roku	18
2.3.2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce	19
2.3.3. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	20
2.3.4. Program Opieki Nad Zabytkami Miasta Siedlce na lata 2015-2018	23
II Część diagnostyczna	25
3. Delimitacja obszarów zdegradowanych	25
3.1. Charakterystyka obszarów	25
3.2. Analiza wskaźnikowa jednostek statystycznych miasta	35
3.2.1. Sfera społeczna	37
3.2.2. Sfera gospodarcza	49
3.2.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	52
3.2.4. Sfera środowiskowa	54
3.3. wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji	55
3.3.1. Obszar zdegradowany	56
3.3.2. Obszar rewitalizacji	60
4. Pogłębiona charakterystyka obszaru rewitalizacji	63
4.1. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji	63
4.2. Perspektywa mieszkańców obszaru rewitalizacji	66
4.2.1. Uczestnicy badania ankietowego	66
4.2.2. Warunki dobrego życia w Siedlcach	67
4.2.3. Problemy w obszarze rewitalizacji	69
4.2.4. Potrzeby i oczekiwania mieszkańców	73
4.3. Inwentaryzacja terenowa Śródmieścia	75
4.3.1. Podobszar 21: Śródmieście	75
4.3.2. Podobszar 2: Floriańska	82
4.3.3. Podobszar 9: Poniatowskiego (Park, stadion, szpital)	86
4.3.4. Podsumowanie inwentaryzacji terenowej	93
4.4. Analiza lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji	94

III Część planistyczna	96
5. Kierunek działań w ramach rewitalizacji	96
5.1. Logika programu rewitalizacji	96
5.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	98
5.3. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	105
6. Lista projektów rewitalizacyjnych	106
6.1. Lista projektów głównych	107
Projekt 1. Integracja	107
Projekt 2. Mikrogranty dla grup nieformalnych	109
Projekt 3. Profilaktyka dla młodzieży	110
Projekt 4. Erasmus.....	112
Projekt 5. Przeciwdziałanie wykluczeniu	113
Projekt 6. Aktywizacja zawodowa - PUP	114
Projekt 7. Przedsiębiorstwo społeczne	116
Projekt 8. Pomysł na Śródmieście	117
Projekt 9. SSM	119
Projekt 10. Amfiteatr.....	120
Projekt 11. Park Aleksandria	121
Projekt 12. Skwer Niepodległości.....	123
Projekt 13. Ścieżki rowerowe i chodniki.....	124
Projekt 14. Energooszczędne ulice.....	125
Projekt 15. Energetyka	126
Projekt 16. Wodociągi	128
Projekt 17. Szkoły zawodowe.....	129
Projekt 18. Szkoły przy ul. Konarskiego	131
Projekt 19. I LO	134
Projekt 20. Internat ZSP	135
6.2. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – typy działań.....	136
IV Część zarządcza	140
7. Komplementarność Programu Rewitalizacji	140
7.1. Komplementarność przestrzenna	140
7.2. Komplementarność problemowa.....	141
7.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	141
7.4. Komplementarność międzyokresowa	142
7.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	143
8. Ramy finansowe	143
9. Mechanizmy włączenia interesariuszy	145
9.1. Udział interesariuszy w procesie tworzenia programu rewitalizacji	145
9.2. Włączenie interesariuszy we wdrażanie	149
10. System zarządzania i monitoringu	149
10.1. Wdrażanie LPR	149
10.2. Monitoring i ewaluacja.....	150
Spis tabel, wykresów, schematów	152

WYKAZ SKRÓTÓW

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
EFS – Europejski Fundusz Społeczny;
FS – Fundusz Spójności;
IOB – instytucje otoczenia biznesu;
IP – Instytucja Pośrednicząca;
IZ – Instytucja Zarządzająca;
JST – jednostki samorządu terytorialnego;
KD. – kierunek działania;
KPZK 2030 – Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
LPR – Lokalny Program Rewitalizacji;
Mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa;
NGO – (ang. Non-governmental Organizations) organizacje pozarządowe;
OR / OR. – obszar rewitalizacji;
PI – Priorytet Inwestycyjny;
POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko;
PR. – potencjał rozwojowy;
SzOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych;
SRWM - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku: Innowacyjne Mazowsze
TIK – technologie informacyjno-komunikacyjne;
UE – Unia Europejska;
ZP. – zakres problemowy.

POJĘCIA dotyczące obszaru na poszczególnych etapach wyznaczania obszaru rewitalizacji:

jednostka statystyczna – wydzielony obszar miasta wraz z zameldowanymi mieszkańcami;
obszar zdegradowany – wszystkie jednostki statystyczne, na których występuje koncentracja zjawisk kryzysowych;
obszar rewitalizacji – wszystkie jednostki statystyczne ujęte w obszarze rewitalizacji;
podobszar rewitalizacji - jedna lub kilka jednostek statystycznych ujętych w obszarze rewitalizacji.

I CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. KONTEKST REWITALIZACJI W SIEDLCACH

1.1. WSTĘP

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właściciele nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Istotą rewitalizacji jest osiągnięcie efektu synergii przestrzennej - suma działań realizowanych w ograniczonych obszarach, w tym samym czasie i we wzajemnym powiązaniu daje znacznie lepszy efekt niż suma tych samych działań rozproszonych w przestrzeni gminy, realizowanych niezależnie od siebie i w różnym czasie. Kluczowe wyzwanie stanowi zapewnienie warunków dla właściwej rewitalizacji, tj. zintegrowanego i kompleksowego, przygotowywanego i prowadzonego z uwzględnieniem realnej partycypacji społecznej, przeciwdziałania procesom degradacji związanym m.in. z postępującą degradacją tkanki infrastrukturalnej (w tym mieszkaniowej), erozją stosunków społecznych, niekorzystnymi procesami demograficznymi (migracje, depopulacja), przestrzennymi (suburbanizacja), infrastrukturalnymi (niesprawny transport, niska efektywność energetyczna), kulturowymi (degradacja materialna obiektów dziedzictwa kulturowego, spadek uczestnictwa w kulturze) oraz środowiskowymi (zanieczyszczenie środowiska).

Niniejszy dokument został przygotowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) oraz z zapisami zawartymi w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (dalej „Wytyczne”), opublikowanymi przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 r. Jest także zgodny z „Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego”, zachowując spójność z licznymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla centralnego, wojewódzkiego i lokalnego, które w swych zapisach wskazują na wagę prowadzonej polityki rewitalizacyjnej w prawidłowym przebiegu procesu zrównoważonego rozwoju Miasta.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2021-2023 stanowi podsumowanie prac nad Programem Rewitalizacji, w tym przede wszystkim wskazuje problemy społeczne wynikające z przeprowadzonej diagnozy oraz wyznacza obszar rewitalizacji, wymagający konkretnych działań tj. projektów rewitalizacyjnych niezbędnych do powodzenia procesu rewitalizacji w Mieście Siedlce.

Niniejszy Program Rewitalizacji jest kontynuacją działań podjętych w 2007 roku, kiedy po raz pierwszy opracowano Program Rewitalizacji dla Miasta Siedlce. Dokument ten obowiązywał do 2013 roku, następnie opracowano i podjęto realizację kolejnego programu rewitalizacji, tym razem obowiązującego do roku 2020. Obecny dokument jest trzecim z kolei, w swojej strukturze i metodologii wyraźnie powiązany z dokumentem opracowanym w roku 2016 (i przygotowanym w oparciu o te same Wytyczne). W zakresie metodologii prac nad dokumentem występują dwie zasadnicze różnice w odniesieniu do LPR 2016-2020.

Po pierwsze zweryfikowano granice obszarów (jednostek analitycznych przyjętych na potrzeby diagnozy) i nieznacznie je skorygowano.

Drugą ważną zmianą jest rozdzielenie wskaźnika syntetycznego, dotychczas obejmującego równoważnie czynniki cząstkowe ze wszystkich czterech sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-gospodarczej i środowiskowej. W niniejszym LPR delimitację przeprowadzono w oparciu o analizę kwestii społecznych niezbędnych dla określenia potrzeb podjęcia działań o charakterze lokalnym (dotyczącym rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzającym ich aktywność lokalną), co pozwoliło z kolei na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Uzupełnieniem analizy kwestii społecznych była analiza w zakresie pozostałych sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Taki tryb przygotowania Programu Rewitalizacji miał na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych. Ponadto przekłada się bezpośrednio na większą świadomość mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym Programem Rewitalizacji i ich gotowość do zaangażowania się w podejmowane działania rewitalizacyjne. Przeprowadzona diagnoza, obejmująca szeroki proces partycypacji społecznej, wskazała zarówno obszar wymagający rewitalizacji, jak i zakres działań, które powinny w ramach rewitalizacji zostać zrealizowane.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2020-2023 stanowi zatem wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturowej, zmierny do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji prowadzonej na terenie Miasta Siedlce.

1.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Siedlce położone są w centrum „trójkąta” tworzonego przez 3 miasta wojewódzkie: Warszawę (ok. 92 km), Białystok (ok. 145 km) i Lublin (ok. 119 km), stanowiąc ważny punkt obsługi mieszkańców w wymiarze subregionalnym. Powierzchnia miasta wynosi 3 186 ha. Obszary zainwestowane i zabudowane zajmują znaczną część miasta. Udział obszarów zurbanizowanych w ogólnej powierzchni miasta wynosi 58%, a terenów rolniczych 34%¹.

W Siedlcach zameldowanych jest 75 498 osób (stan na koniec 2020 r. wg ewidencji UM), rok wcześniej było to 76 650 osób.

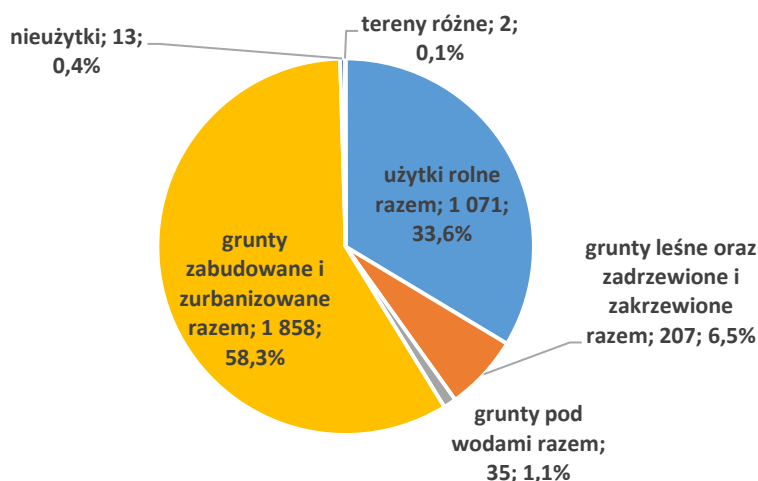
Na ukształtowanie przestrzenne dzisiejszych Siedlec najważniejszy wpływ miały cztery czynniki: powstanie wsi Siedlce, lokacja miasta na prawie magdeburskim, założenie rezydencji magnackiej

¹ Dane GUS - stan na 2014 r. (są to ostatnie dostępne dane)

i włączenie okolicznych wsi lub ich części w granice administracyjne miasta (Piaski Zamiejskie, Piaski Starowiejskie, Roskosz, część majoratu Starawieś i część majoratu Golice). Historia Siedlec wynosi blisko 470 lat – pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1448 r. Rozplanowanie urbanistyczne miasta w latach jego powstawania, składało się z trzech części: miasta, zespołu dworskiego oraz Starej Wsi.

Powierzchnia geodezyjna Siedlec wynosi 3 186 ha. Według stanu na 2014 r. tereny zabudowane i zurbanizowane wynoszą 1 858 ha (58,3% całkowitej powierzchni miasta), z czego tereny zabudowy mieszkaniowej zajmują 658 ha (21% powierzchni miasta), a zabudowa przemysłowa zajmuje 268 ha (8% powierzchni miasta). Drugą co do wielkości kategorią użytkowania gruntów są użytki rolne: 1 071 ha (33,6% powierzchni miasta), z czego 653 ha stanowią grunty orne (20,5 % powierzchni miasta). Trzecią kategorią są grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmujące 6,5% powierzchni miasta, czego głównym składnikiem są lasy stanowiące blisko 97% tych terenów.²

Wykres 1. Struktura użytkowania powierzchni miasta - stan na 2014 r. (wartość podana w hektarach i procentowym udziale w powierzchni ogółem)

Źródło: LPR 2016-2020 na podstawie danych GUS

Od 1999 r. Siedlce są miastem na prawach powiatu w województwie mazowieckim, stanowią także siedzibę starostwa powiatu siedleckiego ziemskiego, a także Gminy Siedlce. Miasto pełni ważną rolę gospodarczą, administracyjną, edukacyjną i kulturalną we wschodniej części województwa mazowieckiego i kraju. W mieście zlokalizowane są ważne instytucje i organy państwowe takie jak m.in.: Mazowiecki Szpital Wojewódzki w Siedlcach Sp. z o.o., Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny (dawniej Akademia Podlaska), delegatura Urzędu Wojewódzkiego, delegatura Krajowego Biura Wyborczego, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego, filia Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Sąd Rejonowy i Okręgowy, Prokuratura Rejonowa i Okręgowa, Wojewódzka Inspekcja Weterynaryjna, Urząd Celny, Nadleśnictwo Siedlce, rejonowy oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Wojskowa Komenda Uzupełnień, a także 18 Siedlecki Batalion Dowodzenia – samodzielny pododdział Wojska Polskiego, podległy 18 Dywizji Zmechanizowanej, stacjonujący w Siedlcach.

² Dane za 2014 r. – Bank Danych Lokalnych, GUS

1.3. REWITALIZACJA W SIEDLCACH OD 2007 R.

1.3.1. LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SIEDLCE NA LATA 2007-2013

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2007-2013 stanowił główny dokument operacyjny kształtujący politykę rewitalizacyjną miasta w ramach perspektywy finansowej UE 2007-2013. Lokalny Program Rewitalizacji był dokumentem programowym, który integrował potrzeby społeczności miasta w zakresie ładu kulturowo-przyrodniczego, społecznego oraz gospodarczo-infrastrukturalnego.

Największe znaczenie w wyborze obszaru rewitalizacji miały względy społeczne (dostępność mieszkań komunalnych, wysoka przestępczość, występowanie niekorzystnych zjawisk społecznych, niepożądana sytuacja demograficzna itp.) oraz przestrzenne (m.in. degradacja obiektów budowlanych, nieuporządkowana zabudowa oraz przestrzeń miejska).

W LPR Miasta Siedlce na lata 2007-2013 wyznaczono obszary rewitalizacji posługując się takimi czynnikami jak: zły stan techniczny obiektów publicznych, zdegradowane obiekty budownictwa mieszkaniowego, występowanie negatywnych zjawisk społecznych (alkoholizm, narkomania), degradacja infrastruktury, zanieczyszczenie środowiska, przestępczość, niski poziom bezpieczeństwa mieszkańców, ubóstwo, brak przestrzeni miejskiej dla młodzieży i dzieci.

Do wsparcia w ramach LPR Miasta Siedlce na lata 2007-2013 zakwalifikowano 13 stref rewitalizacyjnych. Ich zasięg oraz powierzchnia zostały zaprezentowane w tabeli.

Tabela 1. Obszary rewitalizacji wskazane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2007-2013

Numer i nazwa strefy	Powierzchnia	Zasięg przestrzenny
Strefa nr 1 Północna Dzielnica Przemysłowa	ok. 68 ha	Strefa obejmuje obszar Północnej Dzielnicy Przemysłowej Miasta Siedlce i obejmuje tereny poprzemysłowe m.in. po byłych Zakładach Przemysłu Dziewiarskiego „Karo”, a także Zakładach Produkcji Zabawek „MIŚ”.
Strefa nr 2 – Osiedle Tysiąclecia	ok. 71,5 ha	Ulice: Sokołowska, Mieszka I, Chrobrego, Graniczna, Rejtana, Broniewskiego, Czerwonego Krzyża, Aślanowicza
Strefa nr 3 – Osiedle Reymonta z uwzględnieniem ulic i zabudowań przy ul. Przerwy – Tetmajera oraz Piaskowej	ok. 44,5 ha	Ulice: Piaskowa, 10 Lutego, Piłsudskiego, Szkolna, Spokojna, Kabłowa.
Strefa nr 4 – Strefa obejmuje przestrzeń między ciągiem ulic Poniatowskiego, Prusa, Kazimierzowska i Północna	ok. 62 ha	Ulice: Prusa, Kazimierzowska, Północna, Poniatowskiego
Strefa nr 5 – Strefa obejmuje przestrzeń między ciągiem ulic: Prusa, Kazimierzowską, Starowiejską oraz Konarskiego z uwzględnieniem terenu Centrum Kształcenia Praktycznego oraz szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych w tej strefie;	ok. 60 ha	Ulice: Prusa, Kazimierzowska, Starowiejska, Kościuszki, Konarskiego,

Numer i nazwa strefy	Powierzchnia	Zasięg przestrzenny
Strefa nr 6 – obejmuje obszar Centrum Miasta Siedlce	ok. 118 ha	Ulice: Asłanowicza, Konarskiego, Kościuszki, Floriańska, Sekulska, Kolejowa, Wojska Polskiego, Piłsudskiego, 10 Lutego, Cmentarna, Wojskowa.
Strefa nr 7 – Obszar osiedli Młynarska oraz Wyszyńskiego	ok. 37 ha	Ulice: Floriańska, Starowiejska, Wyszyńskiego, 3 Maja
Strefa nr 8 – Strefa przestrzeni kolejowej wraz z wiaduktem kolejowym przy ul. Łukowskiej.	ok. 42 ha	Ulice: Kolejowa, Torowa, Składowa, Łukasińskiego, Partyzantów, Piłsudskiego, Wojska Polskiego
Strefa nr 9 – Południowa Dzielnica Przemysłowa	ok. 15,5 ha	Ulice: Brzeska, Starzyńskiego, Sucharskiego
Strefa nr 10 – Osiedle Orlicz - Dreszera	ok. 17 ha	Ulice: Partyzantów, Łukasińskiego, Zbrojna, Hozera, Orlicz – Dreszera, Śmiała.
Strefa nr 11 – Osiedle Roskosz	ok. 26 ha	ulice: Romanówka, Wodniaków, Wintera, Garwolińska,
Strefa nr 12 – Warszawska	ok. 27 ha	ulice: Monte Cassino, Podlaska, Kraszewskiego, Mazurska, 22 Pułku Piechoty, Żuławska, Pescantina, Pomorska,
Strefa nr 13 – Daszyńskiego	ok. 84 ha	ulice: Orłowskiego, Daszyńskiego
Strefa 14 – Strefa po jednym z największych siedleckich zakładów PZL „Wola” oraz obszar Cmentarza Żołnierzy Armii Czerwonej	ok. 14 ha	Ulice: Artyleryjska, Armii Czerwonej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2007-2013*

W ramach LPR 2007-2013 dopuszczono możliwość rozszerzenia lub zawężenia stref rewitalizowanych na inne np. nie ujęte w tej wersji obszary lub rezygnacji z obszarów, które nie będą już w wyniku działań rewitalizacyjnych w latach 2007 – 2013 spełniać określonych kryteriów.

W ramach LPR Miasta Siedlce na lata 2007-201r przyjęto zestaw celów rewitalizacji, które powinny zostać osiągnięte poprzez realizację jego założeń. Za cele rewitalizacji w poszczególnych sferach przyjęto:

- w obszarze społecznym:
 - zahamowanie negatywnych tendencji społecznych w mieście - patologii społecznych,
 - ochronę i pomoc dla najsłabszych społecznie grup ludności,
 - przeciwdziałanie procesom selekcyjnym i marginalizacji społecznej mieszkańców,
 - respektowanie interesów i potrzeb społeczności lokalnych,
 - stworzenie dostępu do instytucji edukacyjnych, kulturalnych, opieki zdrowotnej mieszkańcom bez względu na wiek, płeć i stan majątkowy oraz poziom sprawności,
 - łączne traktowanie problemów społecznych, utrzymania substancji materialnej i rewaloryzacji zabytków.
- w obszarze gospodarczym:
 - prowadzenie działań promocyjnych i szkoleniowych na rzecz wspierania małych i średnich przedsiębiorstw,
 - budowę i modernizację infrastruktury służącej funkcjom turystycznym,
 - przygotowanie terenów inwestycyjnych na terenach miejskich na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej.

- w obszarze przestrzennym:
 - kompleksową rewitalizację obiektów mieszkalnych w mieście,
 - poprawę funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
 - ochronę obiektów cennych architektonicznie,
 - modernizację budynków użyteczności publicznej dla celów kulturalnych, edukacyjnych i zdrowotnych dla społeczności lokalnej,
 - likwidację barier architektonicznych oraz udogodnienia komunikacyjne dla niepełnosprawnych,
 - wspieranie inwestycji wprowadzających nowe lub rozwijających istniejące funkcje turystyczne, kulturalne i społeczne.

W ramach LPR Miasta Siedlce na lata 2007-2013 Urząd Miasta i partnerzy zewnętrzni zgłosili łącznie 161 propozycji projektów rewitalizacyjnych, których realizacja uzależniona była od aktywności i skuteczności poszczególnych podmiotów w pozyskiwaniu środków krajowych, a przede wszystkim funduszy strukturalnych.

1.3.2. LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SIEDLCE NA LATA 2013-2020

Mimo poczynionych w perspektywie finansowej 2007-2013 działań na rzecz poprawy jakości ładu przestrzennego i sytuacji społeczno-bytowej mieszkańców potrzeby rewitalizacyjne i rozwojowe Siedlec były wciąż wysokie. Uzasadniało to potrzebę kontynuacji podjętych działań jak i wdrażanie nowych inicjatyw i projektów rewitalizacyjnych w ramach zaktualizowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2013-2020, dostosowanego do uwarunkowań prawnych i możliwości finansowych. Zakładano, że zmiany te przyczynią się do dalszej poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta, będąc trwałym fundamentem wzrostu w kolejnych latach.

Na potrzeby delimitacji terenów kryzysowych, przyjęto w LPR 2016-2020 zakres i zasięg jednostek statystycznych odpowiadający jednostkom statystycznym wykorzystanym w analizie porównawczej Strategii Rozwoju Miasta Siedlce, gdzie miasto zostało podzielone na obszary wewnętrzne, wyznaczone w procesie porównywania funkcji terenu, charakteru zabudowy oraz intensywności użytkowania. W ten sposób wyznaczono 29 jednostek miejskich.

Na podstawie analizy obejmującej zagadnienia w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej stwierdzono, że obszary tworzące centrum Siedlec osiągały najwyższą wartość wskaźnika sumarycznego (indeksu zbiorczego). Zidentyfikowano obszary zdegradowane w czterech jednostkach:

- Nr 2 (Floriańska): Obejmuje głównie zabudowę jednorodziną w rejonie ul. Floriańskiej i zajmuje powierzchnię ok. 76 ha. Jest to jedna z głównych ulic w Siedlcach.
- Obszar nr 9 (Park, stadion, szpital): Zlokalizowany między ulicami Kazimierzowską, Jana Pawła II, Poniatowskiego, Konarskiego i Starowiejską (jego łączna powierzchnia to ok. 77 ha).
- Nr 21 (Śródmieście): Obszar ten obejmuje historycznie ukształtowany obszar śródmiejski (Śródmieście) – handlowo-usługową dzielnicę Siedlec o powierzchni 99 ha, leżącą w centralnej części miasta, w obrębie ulic: Kilińskiego, 3 Maja, Floriańskiej, Aślanowicza, 11 Listopada, Katedralnej, Sportowej, Piłsudskiego i od południa ograniczonej torami kolejowymi.

- Nr 26 (Wyszyńskiego): Obejmuje zasięgiem teren Osiedla Wyszyńskiego, znajdującego się pomiędzy ulicami: Starowiejską (od północy), F. Kleeberga (od wschodu), i prym. kard. St. Wyszyńskiego (od zachodu i południa). Osiedle zajmuje obszar ok. 16 ha.

W dalszej analizie wykazano, że z uwagi na wysoką koncentrację negatywnych zjawisk rozwojowych, obszarem miasta, który w pierwszej kolejności powinien podlegać zintegrowanym działaniom prorozwojowym jest historyczne i funkcjonalne centrum miasta, które tworzą Obszary Nr 9/21 oraz Nr 2 i to w ramach ich granic wyznaczony został obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji został poszerzony o tereny szkół przy ulicy Szkolnej 8 (Publiczne Gimnazjum Nr 2) i Kazimierzowskiej 23 (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy).

Obszar wskazany do rewitalizacji w ramach LPR 2007-2013 zamieszkiwany jest przez 11 624 osoby (15,2% ludności miasta), a jego łączna powierzchnia wynosi 260,2 ha (8,2% ogólnej powierzchni miasta).

Określono 14 celów rewitalizacji przypisanych do czterech stref: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Struktura i zakres celów zostały wykorzystane jako bazy w niniejszym Programie Rewitalizacji do roku 2023.

Wskazano do realizacji 17 projektów głównych i 7 projektów uzupełniających (projekty główne i uzupełniające często były wielowymiarowe, tj. składały się z podprojektów realizowanych przez różne podmioty).

W ciągu minionych czterech lat zrealizowano część wskazanych w LPR 2016-2020 projektów. Poniżej zestawiono wykaz zrealizowanych projektów (zakończonych lub w trakcie realizacji).

1. Projekt 1 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta Siedlce
 - Podprojekt 1.2 Modernizacja pomieszczeń w budynku przy ul. Prusa 18 w Siedlcach (w trakcie realizacji)
 - Podprojekt 1.3 Rewitalizacja obszaru zmarginalizowanego poprzez rewaloryzację budynku IV Liceum Ogólnokształcącego im. Hetmana Stanisława Żółkiewskiego w Siedlcach (zakończony)
 - Podprojekt 1.4 Remont i modernizacja bazy Centrum Kształcenia Praktycznego w Siedlcach wraz z przyległym otoczeniem z przeznaczeniem na cele edukacyjne (w trakcie realizacji)
2. Projekt Nr 2 Termomodernizacja obiektów oświatowych na terenie miasta Siedlce
 - Podprojekt 2.2 Termomodernizacja Miejskiego Przedszkola nr 4 w Siedlcach wraz z zagospodarowaniem terenu (zakończony)
3. Projekt Nr 4 Budowa Centrum Przesiadkowego w Siedlcach (zrealizowany)
4. Projekt Nr 5 Uciepłownienie centrum miasta Siedlce (zrealizowany)
5. Projekt Nr 6 Przebudowa terenu szpitalnego obejmującego infrastrukturę techniczną, małą architekturę oraz tereny zielone jako miejsce biernej i czynnej hortiterapii z wykorzystaniem do rehabilitacji leczniczej dzieci i dorosłych (Mazowiecki Szpital Wojewódzki w Siedlcach, częściowo zrealizowany)
6. Projekt uzupełniający Nr 4 (PU4) „Odtworzenie historycznego XIX wiecznego założenia urbanistycznego Rynku Głównego i południowej części Rynku Starego”
 - Podprojekt Nr 1 (PU4.1) „Przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Esperanto 6 i Asza 5 oraz zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń mieszkalnych znajdujących się w parterze

budynków oraz na piętrze budynku Asza 5 na pomieszczenie usługowe-lokal gastronomiczny” (w trakcie realizacji)

- Podprojekt Nr 2 (PU4.2) „Przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Esperanto 8 i Asza 7 oraz zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń mieszkalnych znajdujących się w parterze budynków na pomieszczenie usługowe” (w trakcie realizacji)

7. Projekt uzupełniający Nr (PU5) „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Miasta Siedlce”.

- Podprojekt 1 (PU5.1) – „Poprawa efektywności energetycznej w Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim w Siedlcach Sp. z o.o.” (Zrealizowany)
- Podprojekt 2 (PU5.2) – „Poprawa efektywności energetycznej w Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim w Siedlcach Spółka z o.o. poprzez wbudowanie w istniejący system zaopatrzenia w energię: ciepłą i chłodniczą - gruntowych pomp ciepła oraz elektryczną – paneli fotowoltaicznych” (zrealizowany)
- Podprojekt 4 (PU5.4) – „Termomodernizacja budynku administracyjnego SPZOZ w Siedlcach przy ul. Kilińskiego 29” (zrealizowany)

8. Projekt uzupełniający Nr 6 (PU6) – „Budowa tunelu z infrastrukturą towarzyszącą w Siedlcach” (zrealizowany)

9. Projekt uzupełniający Nr 7 (PU7) – „Budowa ulicy Poniatowskiego w Siedlcach (na odcinku od ulicy B. Prusa do ulicy Północnej)” (zrealizowany)

10. Projekt uzupełniający Nr 1 (PU1) „Rozbudowa bazy Szpitala SPZOZ w Siedlcach przy ul. Starowiejskiej 15 wraz z działaniami na rzecz profilaktyki chorób zakaźnych, sercowo-naczyniowych oraz chorób układu oddechowego.”

- Podprojekt Nr 1 (PU1.1) „Utworzenie nowoczesnego Bloku Operacyjnego Szpitala SPZOZ w Siedlcach przy ul. Starowiejskiej 15” (w trakcie realizacji)
- Podprojekt Nr 4 (PU1.4) „Profilaktyka chorób sercowo-naczyniowych w SPZOZ w Siedlcach” (zrealizowany)
- Podprojekt Nr 5 (PU1.5) „Program profilaktyki i wczesnego rozpoznania gruźlicy w SPZOZ w Siedlcach”. (w trakcie realizacji)

2. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI NADRZĘDNYMI

2.1. DOKUMENTY PLANISTYCZNO-STRATEGICZNE NA POZIOMIE CENTRALNYM

2.1.1. KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK) stanowi nadrzędny dokument określający kierunki kształtowania polityki przestrzennej Polski w perspektywie 2030 roku.

KPZK 2030 określa cel strategiczny, a także przyporządkowanych mu sześć celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w horyzoncie roku 2030. Szczególne znaczenie dla polityki rewitalizacji ma Cel 2 *Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów*. W ramach 2 Celu strategicznego KPZK określono bowiem działanie 2.3.2 *Rewitalizacja i restrukturyzacja obszarów zdegradowanych i miast*, którego celem jest

przywrócenie funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających powtórному zagospodarowaniu zdegradowanych obszarów zurbanizowanych, dzięki skorelowanym działaniom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości.

Narzędziem prowadzonej polityki rewitalizacyjnej na poziomie lokalnym w myśl *KPZK 2030* powinny być kompleksowe lokalne programy rewitalizacji, które obejmować będą priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne. Ich zakres powinien być zgodny z koncepcją zrównoważonego rozwoju i obejmować: poprawę stanu budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, ochronę dziedzictwa kulturowego, zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, poprawę transportu publicznego, integrację społeczną mieszkańców rewitalizowanych obszarów, a także przywrócenie terenom zdegradowanym ich funkcji przyrodniczej lub nadanie im takiej funkcji.

Podejmowane działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne mają prowadzić do odzyskania atrakcyjności danego obszaru miasta, przywrócenia na nim korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej przy wykorzystaniu istniejącego potencjału kulturowego, a także adaptacji obszaru do nowych funkcji przy jednoczesnym zachowaniu jego funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych.

Rewitalizacja powinna być prowadzona w sposób skoordynowany i zintegrowanych na wszystkich szczeblach planowania, dlatego też opracowywane programy restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne powinny zachowywać zgodność z regulacjami oraz dokumentami o charakterze regionalnym i planistycznym.

2.1.2. KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) jest podstawowym dokumentem wyznaczającym ramy polityki regionalnej Polski do roku 2030.

Celem głównym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. KSRR ustala trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności i rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

W ramach 1 Celu szczegółowego określono cel operacyjny 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 umieszcza Siedlce w grupie miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy) a także szczególnie istotne z punktu widzenia kształtowania struktury osadniczej, tj. te, które w 1999 r. utraciły status stolicy województwa, w zestawieniu ujęto 31 miast. Przedstawiono także wyniki analizy problemowości

we wskazanych miastach i porównano je w latach 2014 i 2018. Średnio problemowość wzrosła o 1 punkt, w Siedlcach o 2³.

Celem polityki regionalnej w odniesieniu do miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze jest odbudowa bazy gospodarczej tych miast oraz wzmocnienie ich roli, jako centrów aktywności społecznej i gospodarczej. Będzie to możliwe dzięki rozwojowi przedsiębiorczości oraz inwestycjom generującym lokalnie atrakcyjne miejsca pracy. Wykorzystywanie i rozwijanie potencjału rozwojowego miast średnich odbywać się będzie również poprzez poprawę jakości zarządzania rozwojem i zdolności ich samorządów do budowania trwałych partnerstw publiczno-publicznych i międzysektorowych, włączenia lokalnych partnerów do programowania rozwoju oraz wykorzystania ich zasobów w realizacji projektów rozwojowych.

KSRR definiując rewitalizację wskazuje, że jest to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych (tj. terytoria wewnętrzne gminy, na których zidentyfikowano stan kryzysowy w sferze, przede wszystkim, społecznej, a także gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone na obszarach, które nie są w stanie poradzić sobie same ze skalą lokalnych wyzwań i problemów spowodowanych degradacją zabudowy, czy pozostałymi elementami tkanki miejskiej, licznymi problemami gospodarczymi, demograficznymi, przestrzennymi i środowiskowymi.

Rewitalizacja powinna być wykorzystana jako jeden z impulsów przyspieszających procesy restrukturyzacyjne na obszarach zurbanizowanych, zmagających się głównie z trudnościami przemian społecznych czy degradacją materialną. Działania w powyższych obszarach powinny być ukierunkowane m.in. na dostosowanie kompetencji zawodowych osób tracących zatrudnienie w wyniku upadku lokalnych zakładów przemysłowych i zachodzących zmian na rynku pracy, rozwój inwestycji o charakterze innowacyjnym, wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości, poprawę jakości środowiska przyrodniczego, podnoszenie jakości przestrzeni i dbałość o ład przestrzenny. Istotne znaczenie w kontynuacji działań mających na celu poprawę stanu środowiska oraz obniżania zużycia energii w gospodarce i sferze publicznej, mają opracowywane przez samorządy plany gospodarki niskoemisyjnej.

2.1.3. KRAJOWA POLITYKA MIEJSKA

Krajowa Polityka Miejska 2023 (KPM) jest dokumentem określającym planowane działania administracji rządowej dotyczące polityki miejskiej. Służy celowemu, ukierunkowanemu terytorialnie działaniu państwa na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz wykorzystaniu ich potencjałów w procesach rozwoju kraju, co wyrażone zostało w jej celu głównym, którym jest: „wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców”.

KPM określa 5 następujących celów szczegółowych, dzięki którym miasta będą sprawne, zwarte i zrównoważone, spójne, konkurencyjne i silne:

1. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych;
2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji;
3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich;

³ Dla zobrazowania średniej warto dodać, że np. w Chełmie „problemowość” zwiększyła się o 9 punktów, a w Nowym Sączu zmniejszyła się o 6 punktów.

4. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia;
5. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.

Polityce rewitalizacji dedykowany jest 3 Cel szczegółowy, jednak, co podkreślają autorzy KPM, odnowa obszarów zdegradowanych musi wpisywać się w całościową politykę rozwoju miasta, dlatego też zagadnienia dot. rewitalizacji, pojawiają się również w pozostałych 4 celach szczegółowych. Prawidłowy przebieg procesu rewitalizacji wymaga zatem wypracowania i wdrażania skutecznych mechanizmów koordynowania i integrowania zadań i działań różnych podmiotów, w tym podmiotów prywatnych i lokalnej społeczności, w przygotowaniu i prowadzeniu kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – integrujących interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki. Prowadząc rewitalizację należy mieć na uwadze, iż jest to proces długotrwały, kosztowny, wymagający zachowania ciągłości oraz konsekwencji.

Kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, powinna odnosić się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne i transparentne kryteria, terytorium zidentyfikowanego w procesie porównania wewnątrzmijskiego stopnia zróżnicowania wskaźników degradacji. Czynniki degradacji są negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze (bezrobocie, ubóstwo, niski poziom przedsiębiorczości, koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych skutkująca segregacją społeczną i dziedziczeniem biedy, depopulacja) oraz niekorzystne zmiany infrastrukturalno-przestrzenne (dekapitalizacja tkanki miejskiej, zanieczyszczenie środowiska, ułomna struktura urbanistyczna), występujące najczęściej w historycznych częściach miast (obszarach śródmiejskich), choć mogą dotyczyć także innych dzielnic (np. blokowisk).

KPM wskazuje, iż działania rewitalizacyjne w mieście nie powinny być działaniami punktowymi, ale mieć charakter przedsięwzięć całościowych (integrujących interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowanych terytorialnie i powstających we współpracy z lokalną społecznością, a także być ujęte w kompleksowym i zintegrowanym podmiotowo i przedmiotowo programie rewitalizacji.

2.1.4. NARODOWY PROGRAM REWITALIZACJI - ZAŁOŻENIA

Zgodnie z założeniami Narodowy Program Rewitalizacji 2022 ma stanowić pakiet rozwiązań systemowych, będących zarazem wykładnią dla prowadzenia procesów rewitalizacyjnych jako działań kompleksowych i zintegrowanych, a także zawierać zasady tworzenia, koordynacji i wdrażania programów rewitalizacyjnych.

Realizacja założeń Narodowego Programu Rewitalizacji będzie odbywać się w ramach 4 modułów:

- opracowania dokumentów związanych z wdrażaniem NPR (np. Wytycznych ministerstwa właściwego ds. rozwoju w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych – perspektywa finansowa 2014-2020; wzorcowych dokumentów strategicznych, operacyjnych, technicznych, przetargowych etc.; tematycznych programów rozwoju) i innych dokumentów pośrednio związanych z rewitalizacją lub jej finansowaniem (np. Umowa Partnerstwa, Regionalne Programy Operacyjne)
- wprowadzenia właściwych regulacji prawnych (dotyczących m.in.: statusu rewitalizacji i procedur jej dotyczących, powiązania rewitalizacji i planowania przestrzennego, stworzenia sprzyjającego otoczenia prawnego i zachęt do działań rewitalizacyjnych);

- określenia instrumentów wsparcia: krajowych i unijnych
- stworzenia kanałów informacji i edukacji (np. poprzez utworzenie centrum wiedzy, realizację projektów pilotażowych, kampanie informacyjne dla mieszkańców, etc.)

Celem NPR jest faktyczne przejście do pełniejszego, całościowego rozumienia i realizowania rewitalizacji oraz lepszego skoordynowania i poprawy efektywności alokacji pozostających w dyspozycji środków publicznych (krajowych i unijnych).

Opracowanie NPR ma równocześnie służyć promowaniu idei „powrotu do miast”, której ucieleśnieniem jest preferowanie ponownego wykorzystania uprzednio zagospodarowanych terenów (tzw. brownfields) – szczególnie poprzez odnowę śródmieść i wzmacnianie ich funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i kulturalnych – ponad zabudowywanie nowych terenów (tzw. greenfields), a przez to ograniczanie presji urbanistycznej na terenach podmiejskich i tworzenie miast zwartych, niskoemisyjnych, funkcjonalnych i przyjaznych ich mieszkańcom.

2.2. DOKUMENTY PLANISTYCZNO-STRATEGICZNE NA POZIOMIE REGIONALNYM

2.2.1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO 2030 ROKU: INNOWACYJNE MAZOWSZE

Nadrzędnym celem *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego Do 2030 Roku: Innowacyjne Mazowsze* (SRWM) jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie, co przełoży się na poprawę jakości życia mieszkańców. SRWM określa 6 celów strategicznych:

- Priorytetowy cel strategiczny: Przemysł i produkcja – Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym;
- Cele strategiczne:
 - Gospodarka – Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii;
 - Przestrzeń i transport – Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego;
 - Społeczeństwo – Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki;
- Ramowe cele strategiczne:
 - Środowisko i energetyka – Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska;
 - Kultura i dziedzictwo – Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

Celom szczegółowym zostały przyporządkowane kierunki działań i konkretne działania, w tym te bezpośrednio dotyczące rewitalizacji – jak „Restrukturyzacja miast w celu wzmocnienia ich funkcji społeczno-gospodarczych” -> działanie 10.2 „Kompleksowe i zintegrowane działania rewitalizacyjne w miastach” -> cel Gospodarka – czy kierunki działań pośrednio z nią powiązane i do niej komplementarne, takie jak: „Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych” -> cel Gospodarka, „Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna” -> cel

Spółeczeństwo, czy „Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego” -> cel Przestrzeń i transport.

SRWM potwierdza słuszność założeń KPM dotyczących kompleksowej rewitalizacji ośrodków miejskich i wsparcia zdegradowanych obszarów miast. W przypadku miast tracących funkcje gospodarcze Strategia postuluje wypracowanie systemu zachęt (w tym instrumentów finansowych) do tworzenia i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw (także poprzez rozwój instytucji otoczenia biznesu), przy równoczesnym utrzymaniu dostępu do podstawowych usług publicznych, a także wspieraniu kompleksowych programów i mechanizmów rewitalizacyjnych, w celu tworzenia atrakcyjnych warunków do pracy i życia.

Zapewnienie efektywności działań prorozwojowych służących także podniesieniu jakości przestrzeni wymaga wzrostu świadomości społeczeństwa i władz lokalnych w zakresie znaczenia zachowania ładu przestrzennego dla jakości życia i atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Narzędziem służącym uświadamianiu wartości i znaczenia ładu przestrzennego dla rozwoju lokalnego powinny stać się opracowywane i realizowane programy rewitalizacyjne, obejmujące również rekultywację terenów poprzemysłowych, pokolejowych i powojсковych, w tym także działania realizowane w trybie PPP – Partnerstwa Publiczno-Prywatnego.

2.2.2. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Polityka przestrzenna województwa mazowieckiego jest określona i realizowana w ramach *SRWM 2030*. Podstawowym narzędziem jej prowadzenia na poziomie regionu jest *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (PZP WM)*, będący wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa – jest także głównym narzędziem jej realizacji, poprzez wyznaczone kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Politykę rozwoju realizowana przez samorząd województwa ma doprowadzić do zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju, zachowania spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, wzrostu konkurencyjności gospodarki regionu oraz tworzenia nowych miejsc pracy. Zintegrowane planowanie rozwoju województwa mazowieckiego łączy aspekty społeczne, gospodarcze i środowiskowe.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego wskazane w PZP WM zostały bezpośrednio przypisane do poszczególnych celów SRWM 2030: Przemysł i produkcja, gospodarka, przestrzeń i transport, społeczeństwo, środowisko i energetyka, kultura i dziedzictwo, obszary strategicznej interwencji.

2.3. DOKUMENTY PLANISTYCZNO-STRATEGICZNE NA POZIOMIE LOKALNYM

2.3.1. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SIEDLCE DO 2025 ROKU

Cele i działania określone w Strategii mają posłużyć osiągnięciu wizji rozwoju miasta, która brzmi następująco: „Siedlce ważnym ośrodkiem subregionalnym o stabilnej sytuacji demograficznej, miastem silnej i innowacyjnej gospodarki, zapewniającym swoim mieszkańcom wysoką jakość życia”.

Strategia określa 4 cele strategiczne:

- 1) Trwały i stabilny rozwój nowoczesnej gospodarki
- 2) Umocnienie roli Siedlec jako regionalnego ośrodka administracji, edukacji, kultury i sportu
- 3) Rozwój infrastruktury technicznej i ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko
- 4) Dobre warunki i jakość życia dla Siedlczan.

Problematyka rewitalizacji zdegradowanych obszarów miasta jak i obiektów zabytkowych i mieszkalnych, została ujęta szczególnie w ramach celów szczegółowych Celu strategicznego 4. Celem, który bezpośrednio wyznacza kierunki rewitalizacji w ramach polityki strategicznej Miasta Siedlce jest Cel szczegółowy 4.2. *Rewitalizacja obszarów problemowych i tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznych*. Ponadto w ramach celu 4.1. *Prowadzenie polityki przestrzennej służącej osiągnięciu ładu przestrzennego* również za działanie priorytetowe przyjęto rewitalizację i odnowę terenów zdegradowanych.

W Strategii wskazano na konieczność podjęcia działań naprawczych, skoncentrowanych przestrzennie na obszarach problemowych. W tym celu, w ramach diagnozy przeprowadzono analizę wewnętrznej struktury miasta z punktu widzenia występujących problemów społecznych. Uzyskane wyniki pozwoliły wskazać obszary koncentracji zjawisk niekorzystnych wymagające szczególnej interwencji ze strony miasta. Był to obszar śródmieścia oraz obszar południowej dzielnicy przemysłowej.

Zgodnie z założeniami rozwoju Miasta Siedlce, rewitalizacja powinna mieć kompleksowy wymiar, uwzględniający zarówno aspekt społeczny (zmiana społeczna, zmniejszenie poziomu wykluczenia), jak i sferę gospodarczą (wsparcie lokalnych przedsiębiorstw, poprawa sytuacji bytowej i zawodowej mieszkańców) i przestrzenną (modernizacje, renowacje, odnowy budynków, terenów zielonych, rynków i placów, szczególnie tych o wysokiej wartości historycznej). Za priorytetowe działania rewitalizacyjne uznano w Strategii:

- Organizowanie warsztatów dla dzieci i młodzieży oraz szkoleń dla dorosłych z obszarów problemowych;
- Renowacja i modernizacja obiektów dziedzictwa historycznego;
- Przywracanie lub nadawanie nowych funkcji zdegradowanym obszarom;
- Zagospodarowanie centrum miasta.

Ponadto w ramach Celu szczegółowego 3.4. *Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi w mieście* wskazano na potrzebę podejmowania działań w zakresie rewitalizacji terenów zieleni, w tym szczególnie zabytkowego Parku „Aleksandria”.

Opracowanie i realizacja zaktualizowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji wpisuje się zatem w postanowienia Strategii Rozwoju Miasta Siedlce do 2020 roku i stanowi przełożenie jej postanowień na poziom operacyjny. Ponadto system wdrażania LPR będzie ściśle zintegrowany z systemem zarządzania Strategią Rozwoju Miasta Siedlce do 2020 roku, zapewniając tym samym daleko idącą korelację pomiędzy wdrażaniem polityki rewitalizacyjnej, a zadaniami o charakterze ogólnomiejskim⁴.

2.3.2. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA SIEDLCE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Siedlce na lata 2016-2025 jest dokumentem strategicznym, stanowiącym narzędzie nowoczesnej pomocy społecznej. Dokument ten poprzez przeprowadzoną diagnozę problemów społecznych wspiera długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej.

⁴ Więcej w rozdziale dot. systemu zarządzania i monitoringu

Oczekiwanym efektem wdrożenia Strategii jest skuteczne doprowadzenie do poprawy jakości życia i integracji społecznej mieszkańców miasta, a szczególnie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem.

Cele strategiczne, wskazane na podstawie diagnozy oraz dzięki przeprowadzonym badaniom społecznym, wytyczają siedem głównych ścieżek działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w mieście, których realizacja przyczyni się do skutecznego wdrożenia przyjętej w dokumencie misji. Za 7 Celów strategicznych przyjęto:

- Cel strategiczny 1: Skuteczne wspieranie rodzin w wypełnianiu swoich funkcji;
- Cel strategiczny 2: Wsparcie lokalnego rynku pracy pod kątem przeciwdziałania bezrobociu;
- Cel strategiczny 3: Stwarzanie warunków do rozwoju dla mieszkańców miasta;
- Cel strategiczny 4: Poprawa bazy lokalowej oraz dostępności usług medycznych;
- Cel strategiczny 5: Prowadzenie zintegrowanej polityki społecznej w celu pobudzenia aktywności mieszkańców;
- Cel strategiczny 6: Podejmowanie działań mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa;
- Cel strategiczny 7: Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy.

Realizacji wskazanych powyżej celów posłuży hierarchiczny układ celów operacyjnych, konkretyzujących cele strategiczne oraz zadań – konkretnych przedsięwzięć w sferze społecznej. Wskazane w Strategii działania mają charakter długookresowy i długofalowy, polegają na inwestycji w kapitał ludzki i system edukacji, służą poprawie sytuacji materialnej, poprawie rynku zatrudnienia, jak i promowaniu przedsiębiorczości. Ich zasięg oddziaływania ma charakter ogólnomiejski.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2021-2023 przewiduje zastosowanie instrumentów służących stymulowaniu zrównoważonego rozwoju obszarów wskazanych do rewitalizacji w wielu wymiarach ich funkcjonowania, przy czym nadrzędną rolę pełnić w nich będzie czynnik społeczny. LPR poprzez zdiagnozowanie obszarów kryzysowych na terenie miasta, stanowi formę interwencji, która dzięki zastosowaniu pakietu zintegrowanych działań, skoncentrowanych na obszarach o najwyższym nagromadzeniu problemów natury społecznej, bezpośrednio przyczyni się do poprawy efektywności prowadzonej przez Miasto polityki społecznej. Zaproponowane w LPR rozwiązania w kwestiach społecznych zachowują więc dalece idącą spójność z postanowieniami SRPS, stanowiąc ich przełożenie na poziom operacyjny realizowany w granicach obszaru rewitalizacji.

2.3.3. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego⁵ stanowi podstawowy dokument kształtujący politykę przestrzenną miasta, w oparciu o zdiagnozowane uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne oraz planowane kierunki rozwoju miasta.

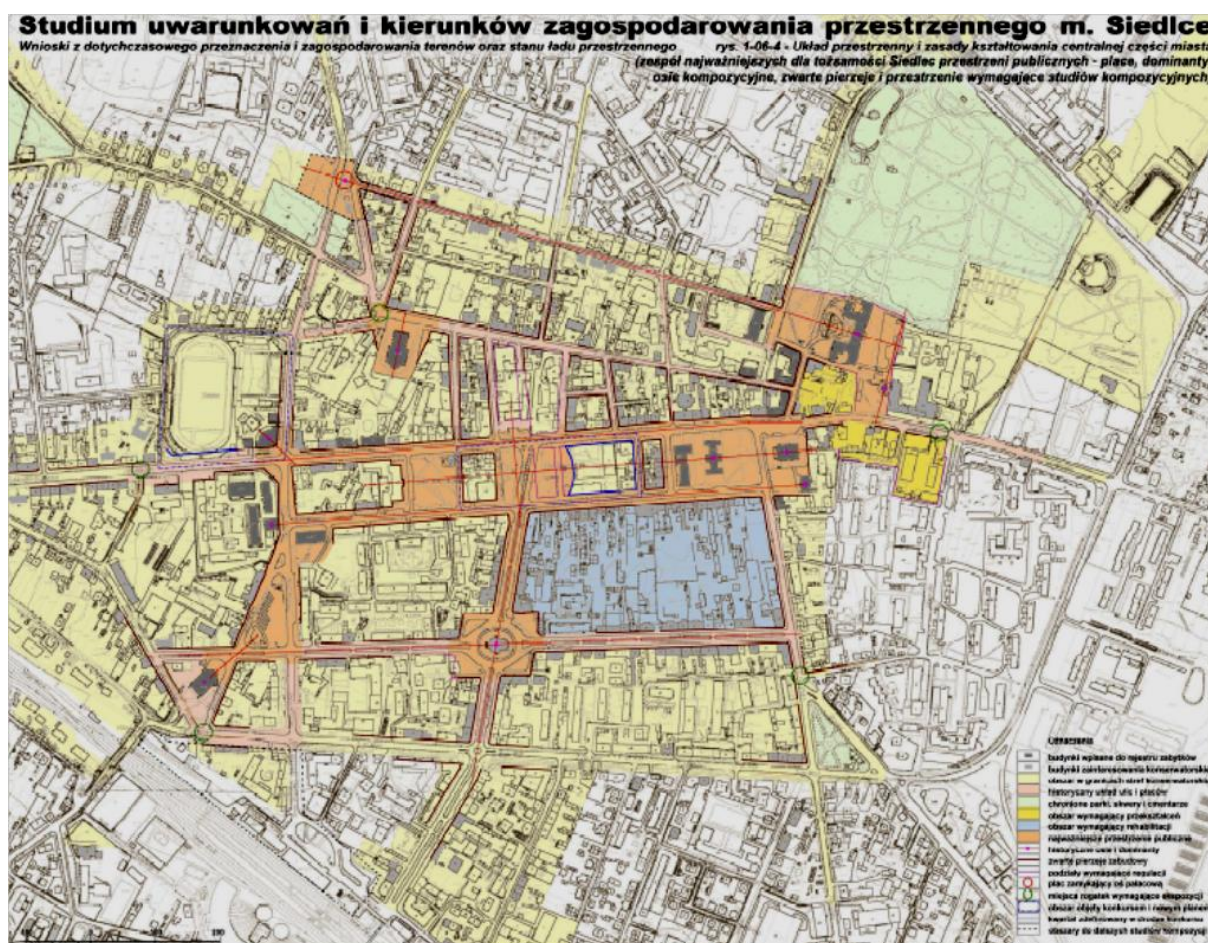
W Studium wskazano na potrzebę opracowania i wdrożenia programów sanacji zdegradowanego zagospodarowania historycznych kwartałów miasta. W tym celu wyznaczono 3 obszary przekształceń i rehabilitacji w centrum miasta: zdegradowane kwartały po obu stronach ul. Starowiejskiej oraz kwartał między ulicami: Pułaskiego, Floriańską, Sienkiewicza i Kilińskiego. Obszary te wyznaczono dla zapewnienia terenom sąsiadującym z zespołami zabytkowymi odpowiednich standardów

⁵ Wersja Studium uchwalona Uchwałą Rady Miasta Siedlce Nr XXXIX/620/2005 z dnia 24 listopada 2005 r. i zmienione Uchwałą Rady Miasta Siedlce Nr XLIV/632/2009 z dnia 10 lipca 2009 r., Uchwałą Rady Miasta Siedlce Nr XLVII/671/2009 z dnia 30 października 2009 r., Uchwałą Rady Miasta Siedlce Nr XXVI/509/2012 z dnia 28 grudnia 2012 r. oraz Uchwałą Rady Miasta Siedlce Nr XXXVI/658/2013 z 29 listopada 2013 r.”

zagospodarowania (ul. Starowiejska), a także reprezentacyjnego, śródmiejskiego zagospodarowania tej części miasta (kwartał Pułaskiego, Floriańska, Sienkiewicza, Kilińskiego). Ponadto za jedno z ważniejszych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Siedlec uznano:

- uporządkowanie i wyeksponowanie historycznych nawarstwień zagospodarowania centralnej części miasta, w tym: zespołu przestrzeni publicznych (placów, ulic i skwerów) między ul. Piłsudskiego i Pułaskiego, z realizacją nowego ratusza miejskiego lub innego budynku z zakresu administracji lub kultury na historycznej osi miasta, powiązanego z tym zespołem poprzez ul. Kościuszki i teren przy kaplicy-mauzoleum Ogińskich dziedzińca i ogrodu pałacowego (z regulacją podziału terenów między szpitalem i przestrzenią publiczną), powiązanego z tym zespołem poprzez ul. Kilińskiego placem Tysiąclecia, powiązanego z tym zespołem przez ul. Armii Krajowej dawnym Rynkiem Targowym i Domem Ludowym, placu i otoczenia Katedry, placu na zamknięciu osi pałacowej (skrzyżowanie ul. Sokołowskiej i Asłanowicza),
- wyeksponowanie w sieci ulicznej dawnej linii wałów oraz miejsc 5 rogatek (Warszawskiej, Strzalińskiej, Starowiejskiej, Zbuczyńskiej i Żelkowskiej),
- opracowanie i zrealizowanie zasad reprezentacyjnego zagospodarowania „współczesnej osi”, łączącej historię z nowoczesnością (ciąg ulic Sokołowska-Wojskowa-Armii Krajowej) - plac na zamknięciu osi pałacowej, rejon skrzyżowania ul. Wojskowej i Katedralnej, Rynek Targowy, rejon dawnego dworca kolejowego i planowanego, zintegrowanego dworca kolejowo-autobusowego.

Mapa 1. Obszary przekształceń (oznaczenie kolor żółty ciemny) i rehabilitacji (oznaczenie kolor niebieski), a także najważniejsze przestrzenie publiczne (oznaczenie kolor pomarańczowy)

Źródło: LPR 2016-2020, źródło danych: Część D. załącznika Nr 1 do uchwały Nr XXXIX/620/2005 Rady Miasta Siedlce z dnia 24 listopada 2005 r. zmieniony uchwałą Nr XLIV/632/2009 Rady Miasta Siedlce z dnia 10 lipca 2009 r. zmieniony uchwałą Nr XLVII/671/2009 Rady Miasta Siedlce z dnia 30 października 2009 r. zmieniony uchwałą XXVI/509/2013 Rady Miasta Siedlce z dnia 28 grudnia 2012r. zmieniony uchwałą Nr XXXVI/658/2013 Rady Miasta Siedlce z dnia 29 listopada 2013 r.

W Studium ustalono generalne zasady ochrony wartości zabytkowych, którym należy podporządkować kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w obszarach dziedzictwa kulturowego oraz środowiska przyrodniczego. Działania zaplanowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji będą realizowane w zgodzie z postanowieniami Studium, przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań, a także pożądaných kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazanych dla przestrzeni miejskiej mieszczącej się w granicach obszarów wskazanych do rewitalizacji.

Zgodnie z Uchwałą R.M. Nr XXX/567/2013 z dnia 26.04.2013 r. przystąpiono do sporządzenia nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Siedlce. Przewiduje się, iż przy opracowywaniu aktualizacji Studium uwzględnione zostaną również wnioski płynące z Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Wskazane obszary znajdują się również w granicach pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej i ochrony zachowanych elementów zabytkowych.

Mapa 2. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych (wybrane objaśnienia: kolor czerwony – obszar pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej; kolor pomarańczowy – ochrony zachowanych elementów zabytkowych; kolor różowy – obszar ochrony konserwatorskiej krajobrazu)

Źródło: LPR 2016-2020, źródło danych: Część D. załącznika Nr 1 do uchwały Nr XXXIX/620/2005 Rady Miasta Siedlce z dnia 24 listopada 2005 r. zmieniony uchwałą Nr XLIV/632/2009 Rady Miasta Siedlce z dnia 10 lipca 2009 r. zmieniony uchwałą Nr XLVII/671/2009 Rady Miasta Siedlce z dnia 30 października 2009 r. zmieniony uchwałą XXVI/509/2013 Rady Miasta Siedlce z dnia 28 grudnia 2012 r. zmieniony uchwałą Nr XXXVI/658/2013 Rady Miasta Siedlce z dnia 29 listopada 2013 r.

2.3.4. PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA SIEDLCE NA LATA 2015-2018

Do roku 2018 obowiązywał Program Opieki Nad Zabytkami Miasta Siedlce na lata 2015-2018⁶, który stanowił podstawowy dokument wskazujący priorytety i kierunki ochrony i wykorzystania obiektów dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego mieszczących się na terenie Miasta Siedlce.

⁶ Jest to nadal obowiązujący dokument

Realizacja Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Siedlce wspierała podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu zachowania zabytków, właściwe ich użytkowanie, eksponowanie a także wykorzystywanie na potrzeby społeczne, gospodarcze i edukacyjne. W tym celu wyznaczone zostały trzy priorytety działań w zakresie opieki nad zabytkami, którym przypisane zostały kierunki działań:

1. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego i przyrodniczego -> kierunki działań:
 - Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
 - Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego;
 - Ochrona zabytków ruchomych.
2. Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości lokalnej -> kierunki działań:
 - Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym;
 - Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym miasta;
 - Edukacja i popularyzacja wiedzy o dziedzictwie kulturowym oraz jego promocja.
3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta w oparciu o dziedzictwo kulturowe oraz wartości przyrodnicze -> kierunki działań:
 - Tworzenie oferty turystycznej uwzględniającej walory kulturowe i przyrodnicze terenu;
 - Poprawa jakości infrastruktury służącej funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki;
 - Rozszerzenie systemu informacji turystycznej.

Kierunkom działań przypisano konkretne zadania. Realizacja znacznej części z nich wprost wpisywała się w prowadzoną politykę rewitalizacji Miasta, np. poprzez odbudowę, rekonstrukcję i rewaloryzację obiektów zabytkowych z możliwością ich adaptacji do nowych funkcji (budynek Liceum im. Hetmana S. Żółkiewskiego), rewitalizację zabytkowych parków, układów zieleni komponowanej, zabytkowych alei (park „Aleksandria”), rewitalizację zdegradowanych obszarów historycznych w tym terenów poprzemysłowych (tereny PKP), dbanie o efektowny wygląd i odpowiednią aranżację przestrzeni publicznej w otoczeniu obiektów zabytkowych.

W zapisach Programu wyrażono w sposób bezpośredni dbałość o realizację zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji (zadanie pt. „Wdrażanie zapisów programów rewitalizacji, studiów historyczno-urbanistycznych, katalogów typu zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego w realizacji zagospodarowania przestrzennego miasta (w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego”). Zachowanie wzajemnej korelacji działań prowadzonych w ramach Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Siedlce a Lokalnym Programem Rewitalizacji było bardzo ważne z punktu widzenia rozwoju miasta oraz ochrony jego cennych walorów kulturowo-historycznych.

II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

3. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

3.1. CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW

Wybór obszarów dysfunkcyjnych (kryzysowych) jest kluczowym elementem lokalnych programów rewitalizacji. Delimitacja obszarów kryzysowych, które cechują się najwyższym nagromadzeniem zjawisk problemowych natury społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej została przeprowadzona według metodologii wynikającej z zapisów *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* oraz *Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego*.

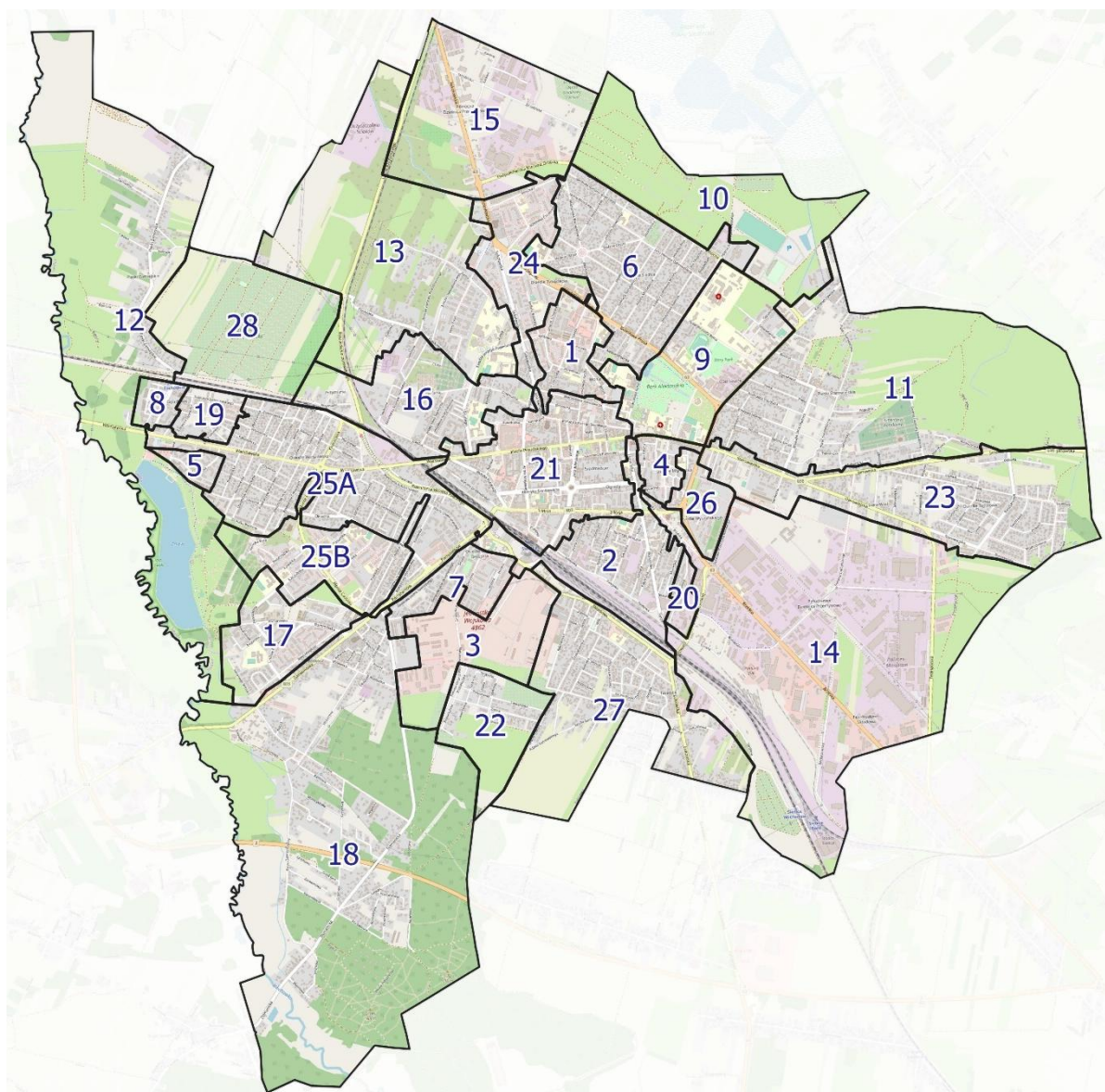
Opierając się na przyjętej praktyce oraz zapisach ww. dokumentów za metodę sporządzenia delimitacji obszarów zdegradowanych podlegających rewitalizacji, przyjęto analizę porównawczą jednostek statystycznych, opartą na zestawie wskaźników degradacji, pogłębiającą diagnozę zawartą w charakterystyce ogólnej miasta oraz pozwalającą na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego jego poszczególnych obszarów.

Na potrzeby delimitacji terenów kryzysowych, przyjęto jednostki wskazane w LPR 2016-2020⁷, przy czym dokonano nieznacznej korekty ich granic. Biorąc pod uwagę ciągłość programowania strategicznego w Mieście zachowano kształt dotychczasowych obszarów, ale je uporządkowano poprzez dostosowanie do numeracji ulic i naturalnych granic (ulice, tory kolejowe, lasy), tym samym maksymalnie zminimalizowano dzielenie ulic w ramach poszczególnych obszarów. Granice jednostek miejskich wyznaczono więc w taki sposób, aby odcinki ulic biegnące wzdłuż granic danego obszaru, znalazły się w całości w jego obrębie, z zabudowaniami po obu stronach drogi. Każdemu z obszarów przyporządkowano numer identyfikacyjny (od 1 do 28).

Poniżej przedstawiono charakterystykę funkcjonalną poszczególnych jednostek statystycznych oraz ich zasięg przestrzenny na mapie. Kolorem szarym wskazano w tabeli jednostki zaznaczone na mapie, jednak nie ujęte w analizie wskaźnikowej na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego, ponieważ są to obszary niezamieszkałe lub bardzo słabo zaludnione, tj.: koszary wojskowe (obszar nr 3), okolice ul. Błoni Siedleckich wraz z terenami sportowymi (obszar nr 10), okolice ul. Piaski Zamiejskie (obszar nr 12), południowa i północna Dzielnicza Przemysłowa (obszary nr 14 i 15) oraz teren ogródków działkowych: ROD Złote Piaski (obszar nr 28). Obszary wyłączone z analizy zajmują łącznie 34,4% powierzchni administracyjnej Siedlec i zamieszkiwane są przez 1,1% ogólnej liczby mieszkańców.

W tabeli scharakteryzowano oddzielnie, ale w dalszej części niniejszego Programu (w tym na potrzeby analizy wskaźnikowej) obszary 9 i 21 ujmowane są łącznie (9/21), bowiem wspólnie tworzą historyczne i funkcjonalne centrum miasta. Obszar nr 9 cechuje się niskim poziomem zaludnienia, a przy tym w nim zlokalizowane są ważne instytucje publiczne (m.in. Mazowiecki Szpital Wojewódzki w Siedlcach, Szpital Miejski, Uniwersytet Podlaski, zespoły szkół), obiekty sportowo-rekreacyjne oraz zabytkowy park miejski, co przekłada się w sposób naturalny na silne powiązania z obszarem Śródmieścia (obszar nr 21).

⁷ Zakres i zasięg jednostek statystycznych w LPR 2016-2020 odpowiadał jednostkom statystycznym wykorzystanym w analizie porównawczej Strategii Rozwoju Miasta Siedlce. W Strategii Siedlce zostały podzielone na obszary wewnętrzne, wyznaczone w procesie porównywania funkcji terenu, charakteru zabudowy oraz intensywności użytkowania. Przy określaniu ich zasięgu kierowano się m.in. układem struktury morfologicznej miasta oraz formą w jakiej udostępniane są dane statystyczne.

Mapa 3. Granice jednostek statystycznych⁸

Źródło: opracowanie własne, podkład mapy: OpenStreetMap

Tabela 2. Opis jednostek statystycznych

Obszar	Charakterystyka obszaru
Obszar nr 1 (Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa)	Położony w północnej części miasta, między ulicami Prusa, Sokołowską i Aślanowicza na terenie o powierzchni około 35 ha. Pierwsze, czteropiętrowe bloki powstały na osiedlu Czerwonego Krzyża w latach siedemdziesiątych, na fali intensywnego rozwoju przemysłu. W kolejnej dekadzie zbudowano cztero- i jedenastopiętrowe bloki na osiedlu Błonie. Najmłodszym osiedlem w tym rejonie jest osiedle Rynkowa, którego budowę rozpoczęto w 2000 roku, ostatnie bloki na

⁸ Ul. Floriańska ujęta w jednostce statystycznej nr 2 wygląda jak cypel pomiędzy jednostkami 21 i 4. Dla większej czytelności wizualnej mapy zachowano graficznie przesmyk łączący ul. Floriańską z większością jednostki nr 2 Floriańska. Przesmyk ten obejmuje fragment ul. 3 Maja (budynki nr 3, 5, 5a oraz 4), przy czym faktycznie budynki oraz mieszkańcy z ul. 3 Maja są przypisani do jednostki statystycznej nr 21.9 Poniatowskiego /Śródmieście i w tej jednostce są uwzględnieni w Diagnostyce.

Obszar	Charakterystyka obszaru
	<p>tym osiedlu zostały ukończone w 2010 roku. Osiedle Rynkowa zajmuje obszar ok. 3 ha i zabudowane jest blokami (m.in. 9 piętrowymi z garażami podziemnymi). Przy ul. Czerwonego Krzyża ma siedzibę Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, w której sąsiedztwie zlokalizowane jest targowisko miejskie. <u>Obszar obejmuje adresy</u>: 11 Listopada, Błonie, Czerwonego Krzyża (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio od 18 i 17 wwyż), Jana III Sobieskiego, Mieczysława Askanowicza (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio od 40 i 35 wwyż), Osiedlowa, Rynkowa, Wiśniowa nr 5.</p>
<p>Obszar nr 2 (Floriańska)</p>	<p>Obejmuje głównie zabudowę jednorodziną w rejonie ul. Floriańskiej i zajmuje powierzchnię ok. 76 ha. Jest to jedna z głównych ulic w Siedlcach. Zlokalizowane są I Liceum Ogólnokształcące im B. Prusa, kościół św. Stanisława B.M., Zespół Szkół nr 2, Szkoła Podstawowa nr 5 im. W. Rawicza, skwer Tadeusza Kościuszki, Publiczne Gimnazjum nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, dawna parowozownia z początku XX wieku, dworzec kolejowy. <u>Obszar obejmuje adresy</u>: Borowiczan, Chłodna, Dobra, Dom Kolejowy 71, Dworska, Erazma Chejły, Fabryczna, Feliksa Zaremby, Floriańska, Furmańska, Generała Grota-Roweckiego, Generała Orlicz-Dreszera (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio do 6 i 3), Gliniana, Hoża, Józefa Formińskiego, Kolejowa, Księdza Ignacego Skorupki, Księdza Piotra Ściegiennego, Łączna, Murarska, Rotmistrza Witolda Pileckiego, Sekulska, Słoneczna, Sybiraków, Świętokrzyska, Zbrojna.</p>
<p>Obszar nr 3 (Koszary)</p>	<p>Znajduje się po południowej stronie torów kolejowych, w okolicach dawnych koszar wojskowych (w których w latach 1930. był sztab 8 Dywizji Piechoty, 22 Dywizji Piechoty, 9 Pułk Artylerii Lekkiej, a po II wojnie światowej Garnizon 3 Dywizjon Zmechanizowany z Lublina, następnie 9 Brygada Zmechanizowana i 1 Siedlecki Batalion Rozpoznawczy, obecnie pododdziały 1 Warszawskiej Brygady Pancernej). Granice obszaru o powierzchni 77 ha wyznaczają ulice Składowa, Hozera, Skrzyneckiego, Artyleryjska, Rakowiecka, Pamięci Ofiar II Wojny światowej, Okopowa, Stokrotki. Na terenie koszar znajdują się budynki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków są to: 4 budynki koszarowe, budynek Sztabu Wojskowego oraz dom podoficerski. W latach 2012-2013 przy ul. Koszarowej powstały nowe budynki mieszkalne w zabudowie wielorodzinnej. <u>Obszar obejmuje adresy</u>: Artyleryjska (nr nieparzyste od 13 do końca), Generała Ryszarda Kuklińskiego.</p>
<p>Obszar nr 4 (Młynarska)</p>	<p>Położony jest w kwartale ulic Floriańska, Starowiejska, Brzeska i Wyszyńskiego (osiedle Młynarska). Ma około 14 ha powierzchni i zabudowany jest blokami z wielkiej płyty (cztero- i jedenastopiętrowymi) z lat osiemdziesiątych. <u>Obszar obejmuje adresy</u>: Młynarska, Starowiejska (nr parzyste do 30), Wiatraczna.</p>
<p>Obszar nr 5 (Nad Zalewem)</p>	<p>Obejmuje obszar nad Zalewem nad rzeką Muchawką. Granice terenu wyznaczają ulice Warszawska, Plażowa, Okrężna i Białostocka. Obszar ten zajmuje powierzchnię około 7 ha i w większości zabudowany jest czteropiętrowymi blokami (w części osiedla występuje również zabudowa jednorodzinna). Osiedle zostało wybudowane w latach 1990. <u>Obszar obejmuje adresy</u>: ul. Poznańska.</p>
<p>Obszar nr 6 (Nowe Siedlce)</p>	<p>Obejmuje dzielnicę znajdującą się w północno-wschodniej części miasta (Nowe Siedlce), o powierzchni ok. 99 ha. Dzielnica ta powstała w latach 20. XX wieku na podzielonych gruntach Starej Wsi. Jest to dzielnica mieszkaniowa o zabudowie willowej. Jej centrum stanowi Pomnik Wolności ulokowany na Placu Wolności. Dzielnicę zaprojektowano w ramach koncepcji miasta-ogrodu, z dużymi działkami siedliskowymi w dużej części przeznaczonymi pod zieleń. Podstawową ideą koncepcji miasta-ogrodu było stworzenie dobrych warunków życia na dużych działkach w otoczeniu zieleni. Zgodnie z założeniem wszystkie ulice osiedla</p>

Obszar	Charakterystyka obszaru
	obsadzone są rzędami drzew. Dzielnica ze względu na wartości historyczne objęta jest konserwatorską strefą ochrony zachowanych elementów zabytkowych. <u>Obszar obejmuje adresy</u> : Adama Mickiewicza, Aleksandrowska, Bolesława Prusa (wszystkie nieparzyste oraz parzyste od 20 wwyż), Gabriela Narutowicza, Generała Józefa Bema (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio od 24 i 27 wwyż), Generała Władysława Andersa, Graniczna (nr parzyste oraz nr nieparzyste do 27), Jagiellońska, Jana Długosza, Jana Henryka Dąbrowskiego, Joachima Lelewela, Józefa Mireckiego, Juliana Tuwima, Juliusza Słowackiego, Księcia Józefa Poniatowskiego (nr 32 i 89), Księcia Józefa Poniatowskiego (nr nieparzyste do 79), Księdza Stanisława Brzóska, Marii Konopnickiej, Mikołaja Kopernika, Mikołaja Reja, Nauczycielska, Plac Wolności, Północna (nr nieparzyste), Północna (nr parzyste), Romana Góreckiego, Stanisława Konarskiego (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio od 12 i 11A wwyż), Stefana Okrzei, Stefana Żeromskiego, Śniadeckich, Tadeusza Rejtana, Wincentego Pola, Wiśniowa z wyjątkiem nr 5, Władysława Broniewskiego, Władysława Rawicza, Zygmunta Glogera, Zygmunta Sierakowskiego.
Obszar nr 7 (Orlicz-Dreszera)	Teren Osiedla Orlicz-Dreszera położonego między ulicami Partyzantów, Zbrojną i koszarami. Budowę osiedla rozpoczęto w latach 1970. Obszar nr 7 zajmuje powierzchnię ok. 22 ha i jest w większości zabudowany blokami czteropiętrowymi. Teren ten obejmuje również obszary zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej i szeregowej, realizowanej po 1997 r. Ponadto na terenie obszaru znajdują się 2 budynki mieszkalne z lat trzydziestych ubiegłego wieku wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. <u>Obszar obejmuje adresy</u> : Generała Jana Skrzyneckiego, Generała Józefa Chłopickiego, Generała Józefa Dwernickiego, Generała Józefa Sowińskiego, Generała Orlicz-Dreszera (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio od 8 i 5 wwyż), Kazimierza Hozera, Koszarowa, Śmiała.
Obszar nr 8 (Daszyńskiego, osiedle Panorama)	Leży w zachodniej części miasta, przy ulicy Daszyńskiego, w sąsiedztwie przystanku PKP Siedlce Zachodnie. Jego zasięg wyznaczają granice Osiedla Panorama. Osiedle powstało w latach 1998-2006, zajmuje obszar ok. 10 ha i zabudowane jest domami w zabudowie szeregowej oraz blokami (4 piętrowymi). <u>Obszar obejmuje adresy</u> : Ignacego Daszyńskiego, Władysława Orłowskiego.
Obszar nr 9 (Poniatowskiego)	Zlokalizowany między ulicami Kazimierzowską, Jana Pawła II, Poniatowskiego, Konarskiego i Starowiejską (jego łączna powierzchnia to ok. 77 ha). Pełni on funkcje rekreacyjno-sportowe, ochrony zdrowia i edukacji. W południowej części tego obszaru przy ul. Starowiejskiej znajduje się Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, mieszczący się częściowo w zabytkowym gmachu Szpitala Miejskiego. W głębi obszaru, za terenem szpitala, zlokalizowany jest park miejski Aleksandria, założony w I poł. XVIII w formie parku "włoskiego". W parku, przy ul. Konarskiego 2, znajduje się Pałac Ogińskich, wybudowany w 1730 roku. W maju 2001 roku właścicielem pałacu stała się ówczesna Akademia Podlaska, która w latach 2005-2008 wykonała rewaloryzację Pałacu Ogińskich. Po gruntownej renowacji i przebudowie pałac jest siedzibą władz Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego oraz miejscem konferencji naukowych, wystaw, stanowią także element kulturotwórczy dla całego subregionu. Pałac Ogińskich jest obecnie jednym z najcenniejszych zabytków Siedlec, atrakcją turystyczną oraz wizytówką uczelni. W bezpośrednim sąsiedztwie Pałacu przy ul. Konarskiego znajduje się XIX-wieczny, zabytkowy budynek IV Liceum Ogólnokształcącego im. S. Żółkiewskiego, a także inne obiekty edukacyjne m.in. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. S. Staszica, Centrum Kształcenia Praktycznego czy Publiczne Gimnazjum Nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej. Na północ od zespołu pałacowo-ogrodowego, w kwartale ulic

Obszar	Charakterystyka obszaru
	Prusa, Poniatowskiego, Bema i Kazimierzowskiej znajdują się: stadion lekkoatletyczny, hala sportowa, lodowisko, II LO im Św. Królowej Jadwigi, Wydział Rolniczy oraz Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego, siedziba Nadleśnictwa Siedlce, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska. W środku tego kwartału przy ul. Bema zlokalizowany jest tzw. stary park miejski obejmujący cenny drzewostan, w tym 18 pomników przyrody. W kolejnym kwartale ulic Bema, Poniatowskiego, Jana Pawła II i Kazimierzowskiej położone są Mazowiecki Szpital Wojewódzki w Siedlcach, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegatura w Siedlcach, Wojewódzki Inspektorat Weterynarii z siedzibą w Siedlcach, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. <u>Obszar obejmuje adresy</u> wskazane na końcu tabeli (łącznie z jednostką nr 21).
Obszar nr 10 (Błonia Siedleckie)	Obszar położony jest w rejonie ulic: Granicznej, Północnej, Jana Pawła II i Kazimierzowskiej (przede wszystkim tzw. Błonia Siedleckie). Zgodnie z obecnie obowiązującym studium dla tego obszaru jako kierunek zagospodarowania przestrzennego przyjęto przeznaczenie na tereny rekreacyjno-sportowe w części bez prawa zabudowy oraz tereny rolne bez prawa do zabudowy. Wschodnią część omawianego obszaru stanowią tereny Regionalnego Ośrodka Sportu, Rekreacji, Rehabilitacji i Turystyki, obejmujące aquapark, stadion miejski, boiska treningowe oraz Domu Pomocy Społecznej „Dom nad Stawami”. Obszar położony jest częściowo w otulinie rezerwatu Stawy Siedleckie. Ponadto, teren ten objęty jest ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które określają dla tego obszaru funkcje usług; usług sportu i rekreacji, usług zdrowotnych, usług kultury, terenów zieleni urządzonej, parkowej oraz ochrony ekologicznej. Powierzchnia obszaru wynosi ok. 121 ha. <u>Obszar obejmuje adresy</u> : ul. Jana Pawła II.
Obszar nr 11 (Piaski Starowiejskie)	Teren leżący we wschodniej części miasta, ograniczony ulicami Kazimierzowską, Starowiejską i Janowską, o powierzchni 245 ha (tzw. Piaski Starowiejskie). Dawniej Stara Wieś stanowiła samodzielną miejscowość, do Siedlec została przyłączona w 1907 roku. Przy ul. św. Faustyny Kowalskiej znajduje się cmentarz z kościołem p.w. Miłosierdzia Bożego. Wschodnia część obszaru jest niezabudowana, użytkowana rolniczo, zabudowa jednorodzinna skupia się w części zachodniej między ulicami Kazimierzowska i Piaski Starowiejskie. W obowiązującym studium dominują w tym obszarze tereny mieszkaniowo-usługowe. Występują również większe tereny i koncentracje usług a we wschodniej część obszaru, w dolinie rzeki Helenki, tereny rolne objęte strefą ochrony ekologicznej. W ramach zmiany studium, dopuszcza się możliwość rozszerzenia zasięgu obszarów przeznaczonych pod zabudowę w kierunku północnym i wschodnim. Dolina rzeki Helenki powinna jednak zostać utrzymana jako teren wyłączony spod zabudowy, ze względu na wysoki poziom wód gruntowych i ryzyko wystąpienia lokalnych, okresowych podtopień. <u>Obszar obejmuje adresy</u> : Biskupa Jana Mazura, Boczna, Kazimierzowska (nr nieparzyste od 27 do końca), Kazimierzowska (nr parzyste), Księdza Józefa Obrębskiego, Kubusia Puchatka, Magnoliowa, Miodowa, Ogińskich, Ogrodowa, Piaski Starowiejskie, Pogodna, Polna, Próżna, Romualda Traugutta, Sabiny Artych, Świętej Faustyny Kowalskiej, Świętej Królowej Jadwigi, Wierzbowa, Zacisza, Zbigniewa Herberta, Żaboklicka.
Obszar nr 12 (Piaski Zamiejskie)	Obejmuje tereny słabo zainwestowane z zabudową jednorodziną o charakterze wiejskim, wzdłuż ulicy Piaski Zamiejskie, o powierzchni 312 ha. Część obszaru stanowią tereny otwarte, w tym atrakcyjna krajobrazowo dolina rzeki Muchawki

Obszar	Charakterystyka obszaru
	<p>oraz Zalew. W dolinie tej wysoki poziom wód gruntowych stwarza ryzyko lokalnych okresowych podtopień, a słabo nośne grunty nie sprzyjają realizacji zabudowy. W obowiązującym studium są to głównie tereny wyłączone spod zabudowy: obszary rolne, obszary leśne, tereny rekreacyjno-sportowe i wody powierzchniowe. Tereny przeznaczone w studium pod zabudowę (tereny mieszkaniowo-usługowe) koncentrują się w rejonie pomiędzy ul. Rzeczną i ul. Stodolną. W zachodniej części obszaru występują chronione elementy środowiska przyrodniczego: Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu i obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka PLH140032 oraz obszar użytku ekologicznego „Dolina Muchawki”. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Źródłana, Kątowa, Mineralna, Piaski Zamiejskie, Piaskowa (nr parzyste od 286 i nr nieparzyste 299 wznwyż), Rzeczna, Stodolna, Strumykowa, Zachodnia, Żniwna.</p>
<p>Obszar nr 13 (Piaskowa, Żytńia i Nowy Świat)</p>	<p>Obejmuje tereny użytkowane w większości rolniczo. W północnej części, przy granicy miasta zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna koncentruje się w południowo-wschodniej części obszaru wzdłuż ulic Piaskowa i Żytńia. Z kolei przy ulicy Nowy Świat powstaje osiedle bloków wielorodzinnych. Łączna powierzchnia obszaru wynosi 193 ha. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Biskupa Henryka Przeździeckiego, Chabrowa, Dolna, Kabłowa, Karola Lewandowskiego, Krystyny Osińskiej nr 8 Księdza Jerzego Popiełuszki, Łąkowa, Nowy Świat, Piaskowa (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio do 150 i 91), Rozdroże, Zamiejska, Żytńia.</p>
<p>Obszar nr 14 (Południowa dzielnica przemysłowa)</p>	<p>Położony na południowym wschodzie miasta, obejmuje stosunkowo duży obszar o powierzchni 369 ha, o funkcjach usługowo-produkcyjnych i usługowych (tzw. południowa dzielnica przemysłowa). Na tym obszarze zlokalizowane są różnej wielkości firmy produkcyjne, usługowe i handlowe m.in: Polimex S.A, Atrad-Mostostal Sp. z o.o., ATUT, Bozamet. Główną oś komunikacyjną obszaru stanowi ulica Brzeska. W studium przewidziano na tym obszarze tereny produkcyjno-składowe i techniczne. Enklawy dawnej zabudowy mieszkaniowej występują jedynie wzdłuż ulicy Brzeskiej, jednak jest to w większości stara zabudowa, niekiedy substandardowa, czasem towarzysząca zabudowie usługowej. Na wschód od ul. Energetycznej znajdują się tereny użytkowane rolniczo i niezagospodarowane, cenne przyrodniczo jak żwirownia z małym zbiornikiem wodnym. Tereny cenne przyrodniczo występują również jako zadrzewienia wzdłuż bocznic kolejowej a w rejonie ul. Berdyczowskiej przy terenach kolejowych występuje torfianka. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Berdyczowska, Brzeska, Budowlana, Dom Kolejowy 89, Franciszka Kleeberga, I Brygady Legionów, Majora Henryka Sucharskiego, Stefana Starzyńskiego, Targowa, Terespolska, Ujrzanowska, Ziuty Buczyńskiej.</p>
<p>Obszar nr 15 (Północna dzielnica przemysłowa)</p>	<p>Pełni obecnie funkcje usługowo-produkcyjne i usługowe (tzw. północna dzielnica przemysłowa). Główną oś komunikacyjną stanowi ulica Sokołowska. W obecnie obowiązującym studium podtrzymano dotychczasową funkcję obszaru. Istnienie w granicach administracyjnych miasta dużego obszaru pozwalającego na usytuowanie różnego rodzaju produkcji i usług jest cennym zasobem. Głównym zakładem przemysłowym działającym w tej dzielnicy były Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego Karo, obecnie znajduje się tam Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa. Największe zakłady przemysłowe działające na terenie dzielnicy to: Siedleckie Zakłady Drobiarskie Drosed S.A., producent pasz Cargill Polska Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowe TRANSBOL Sp. z o.o., BIALPAK Spółka Jawna Oddział Siedlce. W części obszaru północnej dzielnicy przemysłowej, u zbiegu</p>

Obszar	Charakterystyka obszaru
	ulic Strzalińskiej i Granicznej, objętej otuliną rezerwatu „Stawy Siedleckie” występują ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z konieczności ochrony rezerwatu. Łączna powierzchnia obszaru wynosi ok. 134 ha. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Graniczna (nr nieparzyste od 29 do końca), Karowa, Magazynowa, ppłk. Mariana Ewolda Drobika, Sokołowska (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio od 130 i 129 wzwyż), Strzalińska.
Obszar nr 16 (Reymonta)	Położony w środkowo-zachodniej części miasta, na terenie o powierzchni ok. 101 ha (Osiedle Reymonta i 10 Lutego). Osiedle Reymonta jest w całości zabudowane domami jednorodzinnymi. Natomiast wzdłuż ulicy 10 Lutego i Spokojnej znajdują się budynki jedno- i wielorodzinne. Przy ulicy Szkolnej mieści się powstały w 1807 roku cmentarz żydowski ogrodzony ceglanym murem, a przy ulicy Cmentarnej cmentarz centralny z 1892 roku i cmentarz stary z 1799 roku, obecnie lapidarium. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> 10 Lutego, Cicha, Cmentarna, Fryderyka Chopina, Jarosława Iwaszkiewicza, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Krystyny Osińskiej z wyjątkiem nr 8, Oskara Lange, Przymiarki (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio do 54 i 17A), Spokojna, Szkolna, Wiolinowa, Władysława Kamińskiego, Władysława Reymonta.
Obszar nr 17 (osiedle Roskosz)	Położony w południowo-zachodniej części miasta, na obszarze o powierzchni ok. 45 ha. W dużej części zabudowany jest blokami z wielkiej płyty (4 piętrowymi) - Osiedle mieszkaniowe Roskosz. Budynki jednorodzinne skupione są głównie przy ulicach Bucholca, Wintera, Romanówka i Garwolińskiej. Budowę osiedla rozpoczęto w latach 1980. na fali intensywnego rozwoju przemysłu. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Aleksandra Rytle, Antoniego Wintera, Bernarda Bucholca, Generała Stanisława Maczka, Niepodległości, Pescantina, Podmiejska, Romanówka, Stanisława Rutkowskiego, Unitów Podlaskich, Wodniaków, Żeglarska.
Obszar nr 18 (Sekuły)	Duża dzielnica położona w południowej części miasta (Sekuła), o powierzchni ok. 440 ha. Granice obszaru wyznaczają od północy ulice Garwolińska i Artyleryjska, natomiast w pozostałych kierunkach są to już granice miasta. Przez dzielnicę przebiega obwodnica Siedlec, która jest częścią drogi krajowej nr 2 Świecko - Terespol i trasy europejskiej E30 Cork – Omsk. Dominującym typem zabudowy jest tradycyjna zabudowa jednorodzinna, jednak rozwija się również zabudowa szeregowa np. przy ul. Wspólnej, czy Dzieci Zamojszczyzny. Dużą część obszaru zajmują lasy, w tym Lasek Sekulski, w którym wyznaczono ścieżkę przyrodniczo-leśną Sekuła. W lesie u zbiegu ulic Artyleryjskiej i Leśnej znajdują się mogiły partyzantów Armii Krajowej i innych organizacji niepodległościowych z okresu II wojny światowej, a także innych ofiar faszyzmu i komunizmu. Przy ul. Grabianowskiej znajduje się nieczynna strzelnica dla wozów bojowych. Na południe od ulicy Borówkowej zlokalizowana jest Wojskowa Składnica Garnizonowa. Południowo-zachodnia część dzielnicy obejmuje Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Artyleryjska (nr nieparzyste do 11), Artyleryjska (nr parzyste), Borowikowa, Borówkowa, Chmielna, Domanicka, Dzieci Zamojszczyzny, Gajowa, Garwolińska, Grzybowa, Jagodowa, Kalinowa, Konwaliowa, Krucza, Kurkowa, Leśna, Łowcza, Malinowa, Motocyklowa, Myśliwska, Obozowa, Piwna, Poziomkowa, Rybacka, Sosnowa, Strzelecka, Wędkarska, Wilcza, Wrzosowa, Wspólna, Żurawinowa.
Obszar nr 19 (Dylewicz)	Położony w zachodniej części miasta przy ul. Dylewicz, na terenie o powierzchni 15 ha (Osiedle mieszkaniowe Skarpa). Budowę osiedla rozpoczęto na początku 2007 roku, a zakończenie budowy Osiedla Skarpa II nastąpiło w 2012 roku. W zachodniej części obszar ten zabudowany jest blokami 4 piętrowymi. Na wschód od ul. Dylewicz dominuje zabudowa jednorodzinna. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Czesława

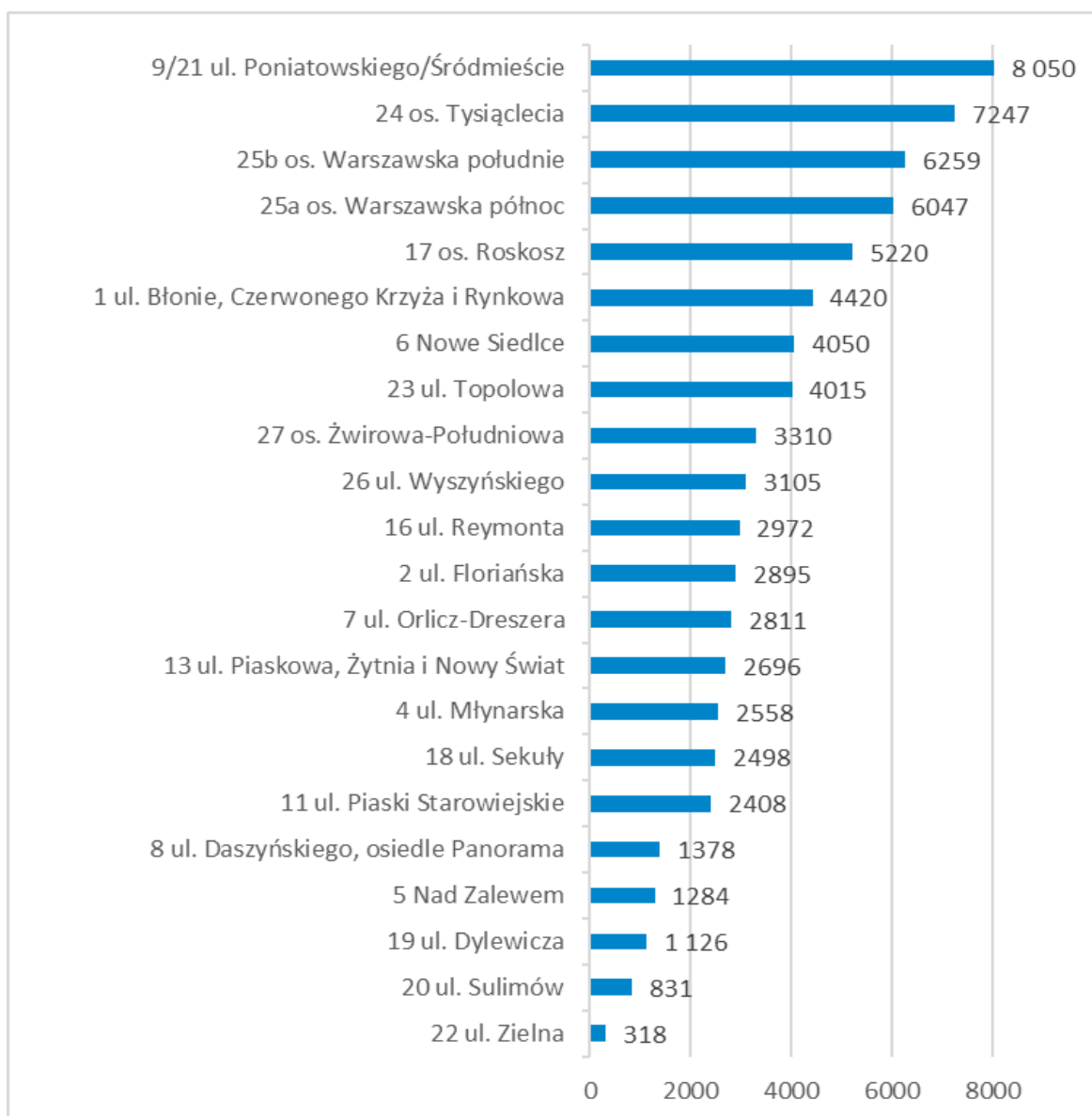
Obszar	Charakterystyka obszaru
	Dylewicza, Eugeniusza Pankiewicza, Felicji Grunwaldowej, Feliksa Hłasko, Heleny Ryszowskiej, Ignacego Wojewódzkiego, Józefa Mikulskiego, Karola Piechowskiego, Marii Żyburowej, Mieczysława Piotrowskiego, Tadeusza Zieleniewskiego.
Obszar nr 20 (Sulimów)	Położony na zachód od ulicy Ziuty Buczyńskiej - Osiedle Sulimów. Budowę osiedla rozpoczęto w 1999 roku, ostatnie bloki na tym osiedlu zostały ukończone w 2007 roku. Kolejny blok powstał w 2014 roku. Osiedle zajmuje obszar ok. 7 ha i zabudowane jest blokami (4 piętrowymi). <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Sulimów, Torowa, Urwana.
Obszar nr 21 (Śródmieście)	Obszar ten obejmuje historycznie ukształtowany obszar śródmiejski (Śródmieście) – handlowo-usługową dzielnicę Siedlec o powierzchni 99 ha, leżącą w centralnej części miasta, w obrębie ulic: Kilińskiego, 3 Maja, Floriańskiej, Asłanowicza, 11 Listopada, Katedralnej, Sportowej, Piłsudskiego i od południa ograniczonej torami kolejowymi. Głównymi osiami komunikacyjnymi obszaru są ulice Piłsudskiego, Kilińskiego, Sienkiewicza i 3 Maja. W centralnym miejscu znajdują się: Starostwo Powiatowe w Siedlcach, Delegatura Urzędu Wojewódzkiego, Plac gen. Władysława Sikorskiego, Skwer Niepodległości i Skwer Jana Pawła II. Ponadto w Śródmieściu znajdują się: Urząd Gminy Siedlce, Urząd Miasta Siedlce, Sąd Rejonowy i Okręgowy, Miejska Biblioteka Publiczna (główna), Ratusz miejski, osiedle Ogrody, Muzeum Regionalne, Muzeum Diecezjalne, Zakład Karny, Urząd Skarbowy, Oddz. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Delegatura Maz. Oddz. Narodowego Funduszu Zdrowia, Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach i Siedlecka Fila Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie, Katedra, Kościół pw. św. Stanisława, Kościół Garnizonowy, a także wiele sklepów i domów handlowych, w tym min. Galeria Siedlce. <u>Obszar obejmuje adresy</u> wskazane na końcu tabeli (łącznie z jednostką nr 9).
Obszar nr 22 (Zielna)	Dzielnica położona w południowo-wschodniej części miasta, w kwartale ulic Grabianowska, Różana, Pamięci Ofiar II Wojny Światowej i Stokrotki, o powierzchni 47 ha, zabudowana domami jednorodzinnymi. Pomiędzy ul. Południową a Tulipanową zlokalizowane są ogródki działkowe. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Lawendowa, Liliowa, Podsekulska, Różana, Stokrotki, Tulipanowa, Zielna.
Obszar nr 23 (Topolowa)	Położony we wschodniej części miasta, obejmujący Osiedle Topolowe położone między ulicami Janowską i Starowiejską. Osiedle zajmuje obszar ok. 146 ha i prawie w całości zabudowane jest domami jednorodzinnymi. Budynki wielorodzinne zlokalizowane są w zachodniej części ul. Starowiejskiej. Wschodnia część obszaru to tereny zielone w dolinie rzeki Helenki. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Akacjowa, Dębowa, Geodetów, Grabowa, Janowska, Jarzębinowa, Jaworowa, Jesionowa, Jodłowa, Kasztanowa, Klonowa, Lipowa, Modrzewiowa, Pantaleona Potockiego, Stanisława Staszica, Starowiejska (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio od 32 i 25 wwyż), Świerkowa, Topolowa, Wiązowa.
Obszar nr 24 (osiedle Tysiąclecia)	Obejmuje największe osiedle mieszkaniowe w Siedlcach (Osiedle Tysiąclecia) i leży w północno-zachodniej części miasta. Osiedle zajmuje obszar ok. 50 ha i w całości zabudowane jest blokami z wielkiej płyty (4 i 11 piętrowymi). Osiedle znajduje się pomiędzy ulicami: Mieszka I (od północy), Graniczną, Władysława Jagiełły oraz Jana III Sobieskiego (od wschodu), Mieczysława Asłanowicza (od południa), Sokołowską (od zachodu). Budowę osiedla rozpoczęto w latach siedemdziesiątych, zakończono zaś pod koniec lat 80. XX wieku. W 2008 r. powstał blok przy ulicy Granicznej, który jest jednym z kilku planowanych do budowy przez Siedlecką Spółdzielnię Mieszkaniową (SSM). <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Bolesława Chrobrego, Mieszka I, Sokołowska (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio do 128 i 127), Stefana Batorego,

Obszar	Charakterystyka obszaru
	Władysława Jagiełły.
Obszar nr 25a (osiedle Warszawska północ)	Północna część osiedla Warszawska (25a) charakteryzuje się intensywną zabudową mieszkaniową jednorodziną. Jej granice wyznaczają linia kolejowa, ulice Partyzantów, Podlaska, Kraszewskiego, Okrężna, 22 Pułku Piechoty, Białostocka i Piotrowskiego. Zabudowa jednorodzinna po obu stronach ulicy Warszawskiej prowadzona była w latach 80. XX wieku. Powierzchnia obszaru wynosi 146 ha. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> 22 Pułku Piechoty, Adama Asnyka, Aleksandra Fredry, Arcybiskupa Ignacego Krasickiego, Batalionów Chłopskich, Białostocka, Bitwy Warszawskiej, Brzozowa, Cypriana Kamila Norwida, Dywizjonu 303, Fizylierów, Grunwaldzka, Grzegorza Piramowicza, Ignacego Kraszewskiego, Ignacego Paderewskiego, Ignacego Prądzyńskiego, Inżynierska, Iwana Kryłowa, Jana Brzechwy, Jana Kasprowicza, Jaśminowa, Józefa Chełmońskiego, Kałuszyńska, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Kornela Makuszyńskiego, Kosowska, Kruszcowa, Kwiatowa, Leopolda Staffa, Lotników, Lubelska, Ludomira Benedyktowicza, Łomżyńska, Łosicka, Małgorzaty Maciągowej, Mazowiecka, Nikłowa, Obrońców Helu, Obrońców Westerplatte, Okrężna, Pancernych, Partyzantów, Plantowa, Platynowa, Powstańców Warszawy, Saperów, Srebrna, Stanisława Wyspiańskiego, Storczykowa, Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Ułanów, Waleriana Łukasińskiego, Warszawska, Wesoła, Węgrowska, Widok, Zambrowska.
Obszar nr 25b (osiedle Warszawska południe)	Część południowa osiedla Warszawska (25b) o powierzchni ok. 55 ha zabudowana jest wielorodzinnymi blokami z wielkiej płyty (3, 4 i 11 piętrowymi). Główną oś komunikacyjną stanowią tu ulice Monte Cassino, Kaszubska i Mazurska. Osiedle graniczy od zachodu z lasem przyległym do Zalewu rzeki Muchawki. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Bieszczadzka, Ceglana, Henryka Guta, Karpacka, Kaszubska, Kurpiowska, Mazurska, Monte Cassino, Podlaska, Pomorska, Zygmunta Vogla, Żuławska.
Obszar nr 26 (Wyszyńskiego)	Obejmuje zasięgiem teren Osiedla Wyszyńskiego, znajdującego się pomiędzy ulicami: Starowiejską (od północy), F. Kleeberga (od wschodu), i prym. kard. St. Wyszyńskiego (od zachodu i południa). Osiedle zajmuje obszar ok. 16 ha i w całości zabudowane jest blokami mieszkalnymi (4 piętrowymi) wybudowanymi w latach 80. XX wieku. W 2008 roku na terenie Osiedla powstały dwa nowe bloki. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego.
Obszar nr 27 (osiedle Żwirowa-Południowa)	Obejmuje zasięgiem osiedle domów jednorodzinnych wolnostojących na terenie o powierzchni ok. 125 ha. Osiedle znajduje się pomiędzy ulicami: Składową (od północy), Targową (od wschodu), Radzyńską, Rakowiecką i Grabianowską (od zachodu) oraz granicami miasta (od południa). <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Adolfa Ganiewskiego, Bajkowa, Bronisława Krakówki, Czerwonego Kapturka, Daktylowa, Gąski Balbinki, Grabianowska, Gustawa Morcinka, Hanny Januszewskiej, Henryka Jordana, Janiny Porazińskiej, Janusza Korczaka, Jasna, Kokosowa, Kopciuszka, Łukowska, Miła, Południowa, Radzyńska, Rakowiecka, Składowa, Smocza, Ślepa, Wiejska, Zielona, Żwirowa.
Obszar nr 28 (ROD Żłote Piaski)	Obejmuje urządzone w latach 80. XX wieku ogrody działkowe. W 2013 roku z inicjatywy Delegatury Rejonowej w Siedlcach Okręgowego Zarządu Mazowieckiego Polskiego Związku Działkowców w Warszawie, dokonano połączenia trzech ogrodów działkowych: „Relax”, „Zdrowie” i „Żłote Piaski”. Cały obszar ma powierzchnię ok. 98 ha, w tym powierzchnia użytkowa 40,5 ha, na której wytyczono 1271 działek o średniej powierzchni 300 m ² . Teren posiada infrastrukturę techniczną, w której skład wchodzi sieć energetyczna i wodociągowa z 3. hydroforniami, plac zabaw, drogi i aleje oraz ogrodzony i zamknięty parking dla

Obszar	Charakterystyka obszaru
	samochodów. Cały teren jest również ogrodzony. <u>Obszar obejmuje adresy:</u> Piaskowa (nr parzyste od 152 do 284 i nr nieparzyste od 93 do 297), Przymiarki (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio od 56 i 19 wwyż).
Obszar nr 9.21	<u>Obszar obejmuje adresy:</u> 3 Maja, Armii Krajowej, Berka Joselewicza, Biskupa Ignacego Świrskiego, Bohaterów Getta, Bolesława Prusa (nr parzyste od 2 do 18), Browarna, Czerwonego Krzyża (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio do 16 i 15), Elizy Orzeszkowej, Esperanto, Eugeniusza Wiszniewskiego, Generała Józefa Bema (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio do 22 i 25), Głucha, Gospodarcza, Henryka Sienkiewicza, Henryka Wieniawskiego, Jacka Woszczerowicza, Jana Kiepur, Jana Kilińskiego, Jana Kochanowskiego, Józefa Piłsudskiego, Karola Szymanowskiego, Katedralna, Kazimierza Pułaskiego, Kazimierzowska (nr nieparzyste do 25), Krótka, Księcia Józefa Poniatowskiego (nr parzyste do 30), Księdza Jana Niedziałka, Ludwika Solskiego, Mała, Mariana Grabowskiego, Mieczysława Aślanowicza (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio do 38 i 33), Morska, Mylna, Niecała, Plac 1000 Lecia, Pusta, Sądowa, Skwer Niepodległości, Sportowa, Stanisława Konarskiego (nr parzyste i nieparzyste odpowiednio do 10 i 11), Stanisława Moniuszki, Stanisława Zdanowskiego, Starowiejska (nr nieparzyste do 23), Szaloma Asza, Świętojańska, Tadeusza Czackiego, Tadeusza Kościuszki, Teatralna, Tytusa Chałubińskiego, Wałowa, Wojska Polskiego, Wojskowa.

Źródło: LPR 2016-2020 za: *Strategia Rozwoju Miasta Siedlce*, adresy: opracowanie własne

Wykres 2. Wielkość obszarów statystycznych według liczby mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie: ewidencji ludności Urzędu Miasta Siedlce

3.2. ANALIZA WSKAŹNIKOWA JEDNOSTEK STATYSTYCZNYCH MIASTA

Dla wyodrębnionych terenów wewnątrzmijskich sporządzono analizę wskaźnikową na podstawie której zostały zidentyfikowane te obszary o najwyższym stopniu degradacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej, które z uwagi na nagromadzenie zjawisk problemowych powinny zostać objęte działaniami rewitalizacyjnymi.

Zgodnie z obowiązującą praktyką przeprowadzono diagnozę Miasta odnosząc się do mniejszych jednostek analitycznych /referencyjnych. Uwzględniając fakt, że jednostki powinny być wyznaczone w sposób odpowiadający istniejącym powiązaniom funkcjonalnym, jak również możliwościom zebrania danych statystycznych je obejmujących, wykorzystano obowiązujący w Mieście podział na jednostki statystyczne.

Przyjęte na potrzeby niniejszego opracowania wskaźniki zostały dostosowane do kryteriów wskazanych w *Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego.*

W celu przedstawienia przestrzennego zróżnicowania Miasta pod kątem występowania cech wskazujących na kumulację negatywnych zjawisk (społecznych, przestrzenno-funkcjonalnych gospodarczych, środowiskowych i technicznych) zastosowano analizę wskaźnikową (według stanu na dzień 31.12.2019 lub innego dostępnego).

Dobór wskaźników miał charakter celowy i był ukierunkowany na optymalne zobrazowanie sytuacji w Mieście. Dane niezbędne do przeprowadzenia prac analitycznych pochodzą ze zbiorów statystycznych wewnętrznych jednostek Urzędu Miasta, jednostek organizacyjnych Miasta, innych źródeł (Powiatowego Urzędu Pracy, Policji), jak również ze zbiorów statystyki publicznej Głównego Urzędu Statystycznego.

W poszczególnych podrozdziałach zestawiono wyniki analizy wskaźnikowej obrazującej sytuację kryzysową w poszczególnych sferach. W każdym z podrozdziałów znajdują się tabele, w których zestawiano szczegółowe wartości wszystkich wskaźników delimitacyjnych w odniesieniu do poszczególnych części Miasta. Wyniki osiągnięte w analizie wskaźnikowej stanowiły podstawę dla ostatecznego wyboru obszaru zdegradowanego, którego całość lub część, będzie stanowiła obszar wskazany do rewitalizacji.

Tabela 3 Charakterystyka wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego

rodzaj danych (sfera - obszar)	szczegółowy zakres	okres	źródło danych
liczba mieszkańców (społeczny)	Łączna liczba ludności zameldowana na stałe w wieku przedprodukcyjnym (do 17 r.ż.) i poprodukcyjnym (od 60 (kobiety) i 65 (mężczyźni))	stan na 31 XII 2019	Urząd Miasta Siedlce
liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami z pomocy społecznej (społeczny)	Liczba osób, członków gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w danym roku skorzystały z jakichkolwiek świadczeń środowiskowej pomocy społecznej, zamiennie określonych jako beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej. Każda osoba jest ujęta tylko raz, bez względu na rodzaj i częstotliwość otrzymanych świadczeń. Zbiorowość obejmuje zarówno świadczeniobiorców, czyli osoby, na które była wystawiona decyzja przyznająca świadczenie jak również członków ich rodzin z którymi pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym.	2017 i 2019	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
bezrobocie (społeczny)	Liczba osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych	stan na 31 XII 2019	Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach
przestępczość (społeczny)	Liczba przestępstw z wyszczególnieniem liczby włamań, kradzieży oraz uszkodzeń mienia	2019	Komenda Miejska Policji w Siedlcach

rodzaj danych (sfera - obszar)	szczegółowy zakres	okres	źródło danych
edukacja (społeczny)	Wyniki uczniów z egzaminu ósmoklasisty (wszystkie przedmioty odrębnie)	2019	szkoły podstawowe
aktywność społeczna (społeczny)	Liczba organizacji pozarządowych	stan na 31 XII 2019	Urząd Miasta Siedlce
	Frekwencja w wyborach samorządowych	2019	
ochrona zdrowia (społeczny)	Liczba lekarzy rodzinnych	stan na 31 XII 2019	NFZ Mazowiecki Oddział Wojewódzki – Delegatura w Siedlcach
gospodarka (gospodarczy)	Liczba podmiotów gospodarczych w bazie REGON	stan na 31 XII 2019	Urząd Miasta Siedlce
	liczba podatników CIT oraz kwota podatku CIT	2019	Urząd Skarbowy w Siedlcach
	liczba podatników PIT oraz kwota podatku PIT	2019	
infrastruktura (przestrzenno- funkcjonalny)	Liczba budynków mieszkalnych oraz liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. ze wskazaniem budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych	stan na 31 XII 2019	Urząd Miasta Siedlce
	liczba budynków mieszkalnych posiadających przyłącza do sieci kanalizacyjnej		
komunikacja publiczna (przestrzenno- funkcjonalny)	liczba kursów autobusowych MPK w tygodniu	2019	MPK Siedlce Sp. z o.o.

Źródło: opracowanie własne

3.2.1. SFERA SPOŁECZNA

Identyfikacja negatywnych zjawisk społecznych jest fundamentem diagnozy obszarów kryzysowych, dlatego też w ramach tej sfery określono najszerszy zestaw wskaźników. Wskaźniki przyjęte na potrzeby oceny sfery społecznej zostały wyselekcjonowane w taki sposób, aby jak najbardziej wielowymiarowo zobrazować sytuację socjo-demograficzną Miasta, a zarazem odnieść się do maksymalnie dokładnych, dostępnych i porównywalnych danych.

ODESETEK OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM W OGÓLE LUDNOŚCI [2019]

Średnia wartość wskaźnika „liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób” dla miasta Siedlce wynosi 22,5 (w badanej grupie uwzględniono kobiety powyżej 60 r. ż. oraz mężczyzn powyżej 65 r. ż.). W ośmiu jednostkach referencyjnych przekroczono wartość średnią dla Miasta.

Najwyższą wartość wskaźnika, o 10 punktów procentowych przekraczającą średnią dla Miasta, odnotowano w jednostce 24. „Tysiąclecia”, znaczne przekroczenie odnotowano także w jednostkach 25b. „Warszawska południe” (29,3), 4. „Młynarska” (28,9) oraz 1. „Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa” (28,4).

Po przeciwnej stronie zestawienia lokują się jednostki o wartości wskaźnika wyraźnie niższej niż średnia dla Miasta: „Dylewicza” (6,1), „Daszyńskiego, osiedle Panorama” (8,9) oraz „Zielna” (9,1).

Dane w poniższej tabeli, a także w kolejnych, prezentujących wyniki analizy wskaźnikowej, usystematyzowano w kolejności malejącej według wartości wskaźnika lub rosnącej (w przypadku wskaźników, które są destymulantami, czyli wzrost wartości wskaźnika prowadzi do spadku wartości zmiennej). Pogrubieniem wyróżniono (w poniższej tabeli i kolejnych) te jednostki, w których wartość wskaźnika przekracza średnią dla Miasta.

Tabela 4 Analiza wskaźnikowa – liczba ludności w wieku poprodukcyjnym

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	
	ogółem	na 100 osób
Suma /średnia dla Miasta	17012	22,5
24. Tysiąclecia	2339	32,3
25b. Warszawska południe	1835	29,3
4. Młynarska	738	28,9
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	1254	28,4
26. Wyszynskiego	827	26,6
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	2031	25,2
6. Nowe Siedlce	999	24,7
2. Floriańska	680	23,5
7. Orlicz-Dreszera	586	20,8
25a. Warszawska północ	1247	20,6
27. Żwirowa – Południowa	622	18,8
16. Reymonta	553	18,6
18. Sekuły	447	17,9
11. Piaski Starowiejskie	421	17,5
17. Roskosz	903	17,3
5. Nad Zalewem	221	17,2
23. Topolowa	623	15,5
13. Piaskowa, Żytia i Nowy Świat	358	13,3
20. Sulimów	107	12,9
22. Zielna	29	9,1
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	123	8,9
19. Dylewicza	69	6,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

ODSETEK OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W OGÓLE LUDNOŚCI [2019]

Średnio w Siedlcach na 100 osób przypada 20,5 osób w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzież do 17 r. ż.). Ogółem jest to 15 467 osób w wieku przedprodukcyjnym. Najwięcej, bo ponad tysiąc, mieszka w jednostkach: 9.21 „Poniatowskiego /Śródmieście” (1 434 osób), 25a. „Warszawska północ” (1 270), 17. „Roskosz” (1 210), 24. „Tysiąclecia” (1 182) i 25b. „Warszawska południe” (1 068). Najmniej w jednostce 22. „Zielna” i są to 74 osoby, następnie 20. „Sulimów” (230 osób) i 5. „Nad Zalewem” (235 osób).

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym średnio w Siedlcach wynosi 20,5 na 100 osób ogółem. W dziewięciu jednostkach odsetek ten jest niższy niż średnia. O ponad 5 punktów procentowych wartość wskaźnika jest niższa niż średnia w jednostkach 4. „Młynarska” (15,4) oraz 24. „Tysiąclecia” (16,3).

Przeciwna sytuacja obserwowana jest w jednostkach: 19. „Dylewiczka” (33 osoby w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób) – wartość wskaźnika wyższa o ponad 10 p.p. od średniej, oraz 13. „Piaskowa, Żytunia i Nowy Świat” (28,7 osób w wieku przedprodukcyjnym / 100) oraz 20. „Sulimów” (27,7).

Tabela 5 Analiza wskaźnikowa – liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	
	ogółem	na 100 osób
Suma /średnia dla Miasta	15 467	20,5
4. Młynarska	394	15,4
24. Tysiąclecia	1 182	16,3
25b. Warszawska południe	1 068	17,1
6. Nowe Siedlce	716	17,7
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	1 434	17,8
26. Wyszńskiego	558	18
5. Nad Zalewem	235	18,3
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	820	18,6
2. Floriańska	570	19,7
25a. Warszawska północ	1 270	21
18. Sekuły	553	22,1
27. Żwirowa – Południowa	754	22,8
23. Topolowa	929	23,1
16. Reymonta	686	23,1
17. Roskosz	1 210	23,2
22. Zielna	74	23,3
11. Piaski Starowiejskie	573	23,8
7. Orlicz-Dreszera	698	24,8
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	367	26,6
20. Sulimów	230	27,7
13. Piaskowa, Żytunia i Nowy Świat	774	28,7
19. Dylewiczka	372	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

DYNAMIKA LICZBY OSÓB W RODZINACH KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ [LATA 2017-2019]

W zestawieniu obrazującym dynamikę (tempo) zmian liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej widać wartości ujemne i dodatnie obrazujące odpowiednio spadek lub wzrost liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców.

Ogółem jest w Siedlcach 3 360 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W latach 2017-2019 średnia odnotowana zmiana to spadek⁹ średnio o 29%. W czterech jednostkach odnotowano wzrost, w siedemnastu – spadek.

Obszarami o najwyższym przyroście osób objętych pomocą społeczną były obszary 5. „Nad Zalewem” (57,6%), 20. „Sulimów” (19,4%) i 19. „Dylewiczka” 16,7%. Wpływ na ich wysoką pozycję miał w znacznej mierze fakt, że są to obszary o stosunkowo niewielkiej liczbie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w których relatywnie niewysoki nominalny przyrost osób objętych pomocą powoduje znaczną zmianę w ujęciu procentowym. Dobrze widać tę sytuację w wartościach liczbowych: w jednostce 5. „Nad Zalewem” w 2017 roku mieszkało 14 osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej i odnotowano wzrost o 57,6%, w jednostce 20. „Sulimów” mieszkało w tym czasie 19 osób w rodzinach korzystających ze świadczeń i odnotowano wzrost o 19%, a w jednostce 19. „Dylewiczka” mieszkało 15 osób w rodzinach (wzrost o 16,7%).

Z kolei w jednostce, w której liczba świadczeniobiorców zmniejszyła się najbardziej – niemal o -80% (8. „Daszyńskiego, osiedle Panorama”) mieszkało w 2017 roku 149 osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W tym kontekście warto zauważyć, że niemal 1/5 ogółu osób w rodzinach korzystających ze świadczeń mieszka w jednej jednostce statystycznej: 9.21 „Poniatowskiego / Śródmieście” i jest to 719 osób.

Największy spadek liczby ludności obejmujący zmniejszenie liczby osób w rodzinach korzystających ze świadczeń o ponad 50% odnotowano w obszarach „Daszyńskiego, osiedle Panorama” (-79,5%), „Orlicz-Dreszera” (-56,6%) oraz „Reymonta” (-56,3%).

Tabela 6 Analiza wskaźnikowa – dynamika osób w rodzinach korzystających ze świadczeń socjalnych

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń socjalnych		dynamika osób w rodzinach korzystających ze świadczeń socjalnych w latach 2017-2019
	w 2017 r.	w 2019 r.	
Suma /średnia dla Miasta	4 331	3 360	-28,9%
5. Nad Zalewem	14	33	57,6%
20. Sulimów	29	36	19,4%
19. Dylewiczka	15	18	16,7%
6. Nowe Siedlce	173	179	3,4%
27. Żwirowa – Południowa	100	90	-11,1%
26. Wyszynskiego	94	80	-17,5%
17. Roskosz	154	130	-18,5%

⁹ Ogólnie w Polsce systematycznie spada liczba osób korzystających z pomocy społecznej, co wynika nie tyle z poprawy sytuacji osób korzystających dotychczas ze świadczeń, ile ze zmian w systemie pomocy społecznej, w tym zmiany kryteriów przyznawanej pomocy oraz przede wszystkim najpierw wprowadzenia świadczenia wychowawczego (500+) a później rozszerzenia go także na pierwsze dziecko.

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń socjalnych		dynamika osób w rodzinach korzystających ze świadczeń socjalnych w latach 2017-2019
	w 2017 r.	w 2019 r.	
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	284	233	-21,9%
22. Zielna	11	9	-22,2%
9/21. Poniatowskiego /Śródmieście	891	719	-23,9%
11. Piaski Starowiejskie	108	86	-25,6%
25b. Warszawska południe	191	152	-25,7%
23. Topolowa	364	289	-26,0%
2. Floriańska	260	200	-30,0%
18. Sekuły	106	80	-32,5%
13. Piaskowa, Żytńia i Nowy Świat	103	76	-35,5%
25a. Warszawska północ	239	173	-38,2%
4. Młynarska	180	126	-42,9%
24. Tysiąclecia	292	201	-45,3%
16. Reymonta	397	254	-56,3%
7. Orlicz-Dreszera	177	113	-56,6%
8. Daszyńskiego, os. Panorama	149	83	-79,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

UDZIAŁ ZAREJESTROWANYCH OSÓB BEZROBOTNYCH W OGÓLE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM [2019]

W analizowanych jednostkach ogółem jest 1 408 osób bezrobotnych¹⁰. Jedna szóstka z nich (243 osoby) mieszka na terenie jednostki 9.21 „Poniatowskiego /Śródmieście”. Jest to zarazem dwukrotnie więcej niż w kolejnej w takim ujęciu jednostce, czyli 24. „Tysiąclecia”, gdzie mieszka 118 osób bezrobotnych. Najmniej – 6 osób – mieszka na terenie jednostki 22. „Zielna” i stanowi jednocześnie 2,8% ogółu ludności w wieku produkcyjnym.

Osoby bezrobotne w Siedlcach stanowią średnio 3,3% ogółu ludności w wieku produkcyjnym. W siedmiu jednostkach referencyjnych wartość ta została przekroczona, najbardziej w dzielnicach położonych w centralnej części Siedlec: 9.21 „Poniatowskiego/Śródmieście” (5,3%), 8. „Daszyńskiego, osiedle Panorama” (5,2%), 16. „Reymonta” (5,0%) oraz 2. „Floriańska” (4,3%).

Najniższy udział osób bezrobotnych jest w jednostce 5. „Nad Zalewem”: 1,2% ogółu ludności w wieku produkcyjnym stanowią osoby bezrobotne.

Tabela 7 Analiza wskaźnikowa – udział osób bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba osób w wieku produkcyjnym	liczba osób bezrobotnych w analizowanych jednostkach	udział osób bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym
Suma /średnia dla Miasta	43 027	1 408	3,3%

¹⁰ W Siedlcach jest ogółem 1 443 osób bezrobotnych, różnica wynika z tego, że w tabeli nie uwzględniono wszystkich jednostek statystycznych, więc łączna liczba osób jest nieco niższa niż ogółem dla Miasta.

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba osób w wieku produkcyjnym	liczba osób bezrobotnych w analizowanych jednostkach	udział osób bezrobotnych w ogólnej ludności w wieku produkcyjnym
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	4 592	243	5,3%
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	888	46	5,2%
16. Reymonta	1 733	86	5,0%
2. Floriańska	1 645	71	4,3%
4. Młynarska	1 427	53	3,7%
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	2 346	83	3,5%
20. Sulimów	494	17	3,4%
24. Tysiąclecia	3 726	118	3,2%
23. Topolowa	2 463	78	3,2%
25b. Warszawska południe	3 356	104	3,1%
18. Sekuły	1 498	45	3,0%
17. Roskosz	3 107	92	3,0%
7. Orlicz-Dreszera	1 527	44	2,9%
22. Zielna	215	6	2,8%
11. Piaski Starowiejskie	1 414	36	2,5%
27. Żwirowa – Południowa	1 934	48	2,5%
25a. Warszawska północ	3 530	87	2,5%
6. Nowe Siedlce	2 335	54	2,3%
13. Piaskowa, Żytńia i Nowy Świat	1 564	36	2,3%
26. Wyszyńskiego	1 720	37	2,2%
19. Dylewiczka	685	14	2,0%
5. Nad Zalewem	828	10	1,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W OGÓLNEJ LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM [2019]

Średnio w Mieście 1,6% osób w wieku produkcyjnym stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Najwięcej – po 2,7% - w jednostkach 9.21 „Poniatowskiego /Śródmieście” oraz 16 „Reymonta”. Niewiele niższą wartość odnotowano w sąsiadującym obszarze Nr 2 „Floriańska” – 2,4%.

W analizowanych jednostkach zamieszkuje 678¹¹ osób długotrwale bezrobotnych. Nieco ponad jedna piąta z nich (122 osoby) mieszka na obszarze 9.21 „Poniatowskiego / Śródmieście”. Występujący w obszarze 9.21 „Poniatowskiego / Śródmieście” jeden z najwyższych odsetków osób długotrwale bezrobotnych obrazuje wyraźnie wyższą niż w pozostałych jednostkach jest liczbę osób długotrwale bezrobotnych (122). Wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, przekraczający wartość referencyjną (1,6%) obserwowany jest także w obszarach numer: 8 „Os. Panorama” i 1 „Błonie, Czerwonego Krzyża, Rynkowa”. Najmniej, bo dwie osoby długotrwale bezrobotne, jest w jednostce 5. „Nad Zalewem” (0,2% ludności w wieku produkcyjnym).

¹¹ W Siedlcach są ogółem 693 osoby długotrwale bezrobotne, różnica wynika z tego, że w tabeli nie uwzględniono wszystkich jednostek statystycznych, więc łączna liczba osób długotrwale bezrobotnych w tabeli jest nieco niższa niż ogółem dla Miasta.

Tabela 8 Analiza wskaźnikowa – udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba osób długotrwale bezrobotnych	
	ogółem w analizowanych jednostkach	udział w ogóle ludności w wieku produkcyjnym
Suma /średnia dla Miasta	678	1,6%
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	122	2,7%
16. Reymonta	46	2,7%
2. Floriańska	40	2,4%
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	21	2,4%
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	44	1,9%
4. Młynarska	25	1,8%
24. Tysiąclecia	64	1,7%
20. Sulimów	8	1,6%
11. Piaski Starowiejskie	22	1,6%
7. Orlicz-Dreszera	23	1,5%
23. Topolowa	35	1,4%
18. Sekuły	21	1,4%
22. Zielna	3	1,4%
17. Roskosz	43	1,4%
25b. Warszawska południe	42	1,3%
25a. Warszawska północ	39	1,1%
26. Wyszyńskiego	18	1,0%
6. Nowe Siedlce	24	1,0%
13. Piaskowa, Żytńia i Nowy Świat	15	1,0%
27. Żwirowa – Południowa	18	0,9%
19. Dylewiczka	3	0,4%
5. Nad Zalewem	2	0,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

LICZBA PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH NA 1 000 MIESZKAŃCÓW [2019]

Średnia liczba stwierdzonych przestępstw na 1 000 mieszkańców dla miasta wynosi 13,6¹². Przekroczenia odnotowano w siedmiu jednostkach, dodatkowo w jednej wartość wskaźnika jest równa średniej dla Miasta (1. „Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa” = 13,6). Zdecydowanie najwyższy wskaźnik przestępczości odnotowano w obszarze Nr 9/21 (39,5 przestępstwa przypadające na tysiąc osób).

Sytuacja w Śródmieściu, odnosząca się do przestępczości, podobna jest do kwestii problemów społecznych i bezrobocia – najwyższy udział spośród wszystkich jednostek referencyjnych i nieporównanie wyższa wartość liczbowa wskaźnika. Co trzecie zgłoszone w Siedlcach przestępstwo zostało popełnione w tym obszarze referencyjnym. Kolejnymi obszarami cechującymi się wysokim

¹² Do oszacowania liczby przestępstw w poszczególnych jednostkach statystycznych nie włączono przestępstw na ulicach nieznanymi.

udziałem przestępstw wyraźnie przekraczającymi wartość referencyjną dla miasta są obszary: 8. „Daszyńskiego, osiedle Panorama”, 4. „Młynarska”, 2. „Floriańska”, 19. „Dylewicza”. Najbezpieczniej jest natomiast w jednostkach 26. „Wyszyńskiego” (średnia 2,6), 22. „Zielna” (3,1) oraz 11. „Piaski Starowiejskie”. W jednostce „Zielna” odnotowano jedno przestępstwo.

Tabela 9 Analiza wskaźnikowa – liczba przestępstw na tysiąc mieszkańców

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba przestępstw	
	ogółem	na 1 tys. osób
Suma /średnia dla Miasta	1025	13,6
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	318	39,5
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	30	21,8
4. Młynarska	46	18,0
2. Floriańska	51	17,6
19. Dylewicza	19	16,9
16. Reymonta	45	15,1
25a. Warszawska północ	90	14,9
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	60	13,6
23. Topolowa	51	12,7
13. Piaskowa, Żytnia i Nowy Świat	32	11,9
24. Tysiąclecia	83	11,5
25b. Warszawska południe	53	8,5
27. Żwirowa – Południowa	26	7,9
20. Sulimów	6	7,2
7. Orlicz-Dreszera	19	6,8
6. Nowe Siedlce	27	6,7
18. Sekuły	15	6,0
17. Roskosz	30	5,7
5. Nad Zalewem	6	4,7
11. Piaski Starowiejskie	9	3,7
22. Zielna	1	3,1
26. Wyszyńskiego	8	2,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

LICZBA OSÓB W RODZINACH KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ W PRZELICZENIU NA 100 OSÓB [2019]

W Siedlcach średnia liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń socjalnych w 2019 r. w przeliczeniu na 100 osób wynosi 4,5. Wartość ta została przekroczona w siedmiu jednostkach. Najbardziej (niemal dwukrotnie) w połączonych jednostkach 9.21 „Poniatowskiego / Śródmieście” (8,9), a także w jednostce 16. „Reymonta” (8,5).

Najmniejszy udział osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej odnotowano w jednostce 19. „Dylewicza”: 1,6 średnio osoby w przeliczeniu na 100. mieszkańców. W dziewięciu jednostkach referencyjnych średnia wartość nie przekracza 3 osoby na 100.

Znaczne różnice występują także w odniesieniu do wartości liczbowych ogółem: niemal 1/k osób w rodzinach korzystających ze świadczeń mieszka na terenie jednej jednostki: 9.21 „Poniatowskiego /Śródmieście”, i jest to wartość trzykrotnie większa od następniej w tym zestawieniu jednostki:

16. „Reymonta” 254 osób w rodzinach korzystających ze świadczeń. Najmniej (9 osób w rodzinach) odnotowano w jednostce 22. „Zielna” i 18. „Dylewicza” – 18 osób w rodzinach.

Tabela 10 Analiza wskaźnikowa – liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Nr i nazwa jednostki statystycznej	Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2019 r.	
	ogółem	na 100 osób
Suma /średnia dla Miasta	3 360	4,5
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	719	8,9
16. Reymonta	254	8,5
23. Topolowa	289	7,2
2. Floriańska	200	6,9
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	83	6,0
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	233	5,3
4. Młynarska	126	4,9
6. Nowe Siedlce	179	4,4
20. Sulimów	36	4,3
7. Orlicz-Dreszera	113	4,0
11. Piaski Starowiejskie	86	3,6
18. Sekuły	80	3,2
25a. Warszawska północ	173	2,9
22. Zielna	9	2,8
13. Piaskowa, Żytnia i Nowy Świat	76	2,8
24. Tysiąclecia	201	2,8
27. Żwirowa – Południowa	90	2,7
26. Wyszyńskiego	80	2,6
5. Nad Zalewem	33	2,6
17. Roskosz	130	2,5
25b. Warszawska południe	152	2,4
19. Dylewicza	18	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

ŚREDNI WYNIK UCZNIÓW ZE WSZYSTKICH PRZEDMIOTÓW (J. POLSKI, MATEMATYKA, J. OBCY) NA SPRAWDZIANIE ÓSMOKLASISTY W 2019 R.

W ramach tego wskaźnika brane pod uwagę były wyniki z j. polskiego, matematyki i języka obcego (angielskiego), które były rozpatrywane łącznie, a każdemu przedmiotowi przypisano wagę 0,33.

Średni wynik dla Miasta to 62,1%. W dziesięciu jednostkach referencyjnych średnie wyniki były niższe, choć przeważnie różnice te nie były bardzo duże, w pięciu jednostkach mieściły się w zakresie dwóch punktów procentowych. Świadczy to pośrednio o dobrym poziomie szkół podstawowych, których zakresy obwodowe obejmują powyższe obszary, co przekłada się również na wyższe szanse edukacyjne uczęszczających do nich dzieci.

Najniższy średni wynik – o prawie 10 p.p. niższy od średniej dla Miasta – osiągnęli uczniowie zamieszkujący w obszarach położonych w centralnej części miasta oraz w jego wschodniej części,

tj. obszarów 22. „Zielna” (52,3%) oraz 23. „Topolowa” (53%). Wyższe niż średnia wyniki uczniów odnotowano w jednostkach: 5. „Nad Zalewem”, 13. „Piaskowa, Żytunia i Nowy Świat”, 18. „Sekuły”.

Tabela 11 Analiza wskaźnikowa – średni wynik uczniów ósmoklasistów ze wszystkich przedmiotów

Nr i nazwa jednostki statystycznej	średni wynik uczniów ze wszystkich przedmiotów
Suma /średnia dla Miasta	62,1%
22. Zielna	52,3%
23. Topolowa	53,0%
24. Tysiąclecia	56,2%
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	57,3%
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	57,4%
16. Reymonta	60,1%
6. Nowe Siedlce	60,2%
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	61,2%
17. Roskosz	61,9%
4. Młynarska	62,0%
11. Piaski Starowiejskie	62,3%
5. Nad Zalewem	63,2%
25b. Warszawska południe	63,3%
20. Sulimów	64,7%
7. Orlicz-Dreszera	65,6%
2. Floriańska	66,9%
25a. Warszawska północ	67,1%
18. Sekuły	67,9%
27. Żwirowa – Południowa	68,6%
26. Wyszńskiego	69,9%
13. Piaskowa, Żytunia i Nowy Świat	70,8%
19. Dylewiczka	76,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 1 000 OSÓB [2019]

Średnio w Siedlcach przypadają 3 organizacje pozarządowe na tysiąc mieszkańców. Jest to jedyny wskaźnik społeczny, w którym większość obszarów ma wartość niższą niż średnia dla miasta.

Ogółem zarejestrowanych jest 227 organizacji pozarządowych, z czego ponad 1/3 na terenie jednego obszaru – 9.21 „Poniatowskiego /Śródmieście”. W dwóch jednostkach 22. „Zielna” i 20. „Sulimów” nie ma ani jednej organizacji.

9.21 „Poniatowskiego /Śródmieście” Jest to obszar koncentrujący w sobie problemy społeczne ale także aktywność organizacji. Podobnie sytuacja przedstawia się w pozostałych obszarach, często pojawiających się jako bardziej obciążone problemami, ale jednocześnie gęsto zaludnionymi i rozbudowaną infrastrukturą gospodarczą wynikającą z położenia w głównych częściach Miasta:

2. „Floriańska” (4,8 organizacji na 1 tys. mieszkańców), 13. „Piaskowa, Żytńia i Nowy Świat” (4.1), 16. „Reymonta” (3.7) oraz 1. „Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa” (3,4).

Najniższe wartości wskaźnika obrazującego aktywność organizacji pozarządowych odnotowano na obszarach pełniących w zdecydowanej mierze funkcję mieszkaniową jednorodziną: obszary 22. „Zielna”, 23. „Topolowa”, oraz wielorodzinną, obszary 20. „Sulimów”, 26. „Wyszyńskiego”, 7. „Orlicz-Dreszera”.

Tabela 12 Analiza wskaźnikowa – liczba organizacji pozarządowych na 1 tysięcy mieszkańców

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba organizacji pozarządowych	
	ogółem	na 1 tys. osób
Suma /średnia dla Miasta	227	3,0
22. Zielna	0	0,0
20. Sulimów	0	0,0
26. Wyszyńskiego	1	0,3
7. Orlicz-Dreszera	3	1,1
25b. Warszawska południe	7	1,1
23. Topolowa	5	1,2
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	2	1,5
24. Tysiąclecia	11	1,5
4. Młynarska	4	1,6
18. Sekuły	4	1,6
19. Dylewiczka	2	1,8
11. Piaski Starowiejskie	5	2,1
17. Roskosz	11	2,1
6. Nowe Siedlce	9	2,2
25a. Warszawska północ	14	2,3
5. Nad Zalewem	3	2,3
27. Żwirowa – Południowa	9	2,7
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	15	3,4
16. Reymonta	11	3,7
13. Piaskowa, Żytńia i Nowy Świat	11	4,1
2. Floriańska	14	4,8
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	86	10,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

FREKWENCJA W WYBORACH SAMORZĄDOWYCH 2019

Średnia frekwencja w wyborach samorządowych w 2019 r. w Siedlcach wynosiła 53,3%. Obszarami, w których uprawnieni obywatele byli mniej aktywni niż średnia dla miasta były obszary położone w centrum miasta: 20. „Sulimów”, 2. „Floriańska”, 16 „Reymonta”, 9/21 „Poniatowskiego / Śródmieście”, a także obszary 19 „Dylewiczka”, 8. „Daszyńskiego, osiedle Panorama”, 11. „Piaski Starowiejskie”.

W obszarze 1. „Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa” frekwencja była równa średniej dla Miasta (głosowało 53,3% mieszkańców). Obszarami wyróżniającymi się na tle miasta, w których oddało głos najwięcej uprawnionych obywateli były obszary 6. „Nowe Siedlce” (58,3%), 23. „Topolowa” (57,9%) oraz 7. „Orlicz-Dreszera” (57,3%).

Tabela 13 Analiza wskaźnikowa – frekwencja w wyborach samorządowych

Nr i nazwa jednostki statystycznej	frekwencja w wyborach samorządowych
Suma /średnia dla Miasta	53,3%
20. Sulimów	49,1%
19. Dylewiczka	49,3%
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	49,4%
2. Floriańska	49,5%
16. Reymonta	50,0%
11. Piaski Starowiejskie	52,1%
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	52,1%
26. Wszyńskiego	52,5%
24. Tysiąclecia	52,6%
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	53,3%
25b. Warszawska południe	54,1%
13. Piaskowa, Żytnia i Nowy Świat	54,2%
17. Roskosz	54,3%
4. Młynarska	54,8%
27. Żwirowa – Południowa	54,8%
25a. Warszawska północ	55,5%
18. Sekuły	55,9%
22. Zielna	56,8%
5. Nad Zalewem	56,9%
7. Orlicz-Dreszera	57,3%
23. Topolowa	57,9%
6. Nowe Siedlce	58,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

LICZBA LEKARZY RODZINNYCH PRZYPADAJĄCYCH NA 1 000 MIESZKAŃCÓW [2019]

Rozmieszczenie przestrzenne lekarzy rodzinnych jest bardzo specyficzne i w pewnym zakresie podobne do rozmieszczenia organizacji pozarządowych: w części centralnej „Poniatowskiego / Śródmieście” średnio przypada 5,6 lekarza rodzinnego na tysiąc mieszkańców. Jednocześnie w dwunastu jednostkach o najniższej wartości wskaźnika nie ma ani jednego lekarza. 13 lekarzy rodzinnych przyjmuje na obszarze nr 14 wyłączonym z analizy, który jest mało zamieszkały (Południowa Dzielnica Przemysłowa).

Średnia dla Miasta wynosi 1,4, a w większości obszarów, w których jest dostępny lekarz, wartość wskaźnika mieści się w przedziale 1,4 a 2,1. Niższą z tych wartości odnotowano w jednostce 24. „Tysiąclecia” i jest to wartość dokładnie taka jak średnia dla Miasta. Wyższe wielkości odnotowano w trzech obszarach: 2. „Floriańska”, 25b. „Warszawska południe”, 17. „Roskosz”.

Można zatem przyjąć, że mieszkańcy pozostałych 12 obszarów (zlokalizowanych poza centrum Miasta) korzystają z usług przychodni lekarskich i lekarzy rodzinnych zlokalizowanych poza ich bezpośrednim sąsiedztwem. Taki kontekst wskazuje na faktyczne obciążenie podmiotów ochrony zdrowia i konieczność zapewnienia liczby etatów kadr medycznych oraz niezbędnej infrastruktury aby zachować dostępność dla mieszkańców całego miasta, a nie tylko poszczególnych jednostek

statystycznych. Może to także rodzić potrzebę zabezpieczenia odpowiedniej infrastruktury komunikacji publicznej, umożliwiającej dogodny dostęp do placówek medycznych wszystkim mieszkańcom.

Tabela 14 Analiza wskaźnikowa – liczba lekarzy rodzinnych na 1 tysięcy mieszkańców

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba lekarzy rodzinnych	
	ogółem	na 1 000 osób
Suma /średnia dla Miasta	103	1,4
20. Sulimów	0	0,0
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	0	0,0
16. Reymonta	0	0,0
11. Piaski Starowiejskie	0	0,0
13. Piaskowa, Żytnia i Nowy Świat	0	0,0
27. Żwirowa – Południowa	0	0,0
25a. Warszawska północ	0	0,0
18. Sekuły	0	0,0
22. Zielna	0	0,0
5. Nad Zalewem	0	0,0
7. Orlicz-Dreszera	0	0,0
6. Nowe Siedlce	0	0,0
26. Wyszynskiego	1	0,3
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	4	0,9
24. Tysiąclecia	10	1,4
23. Topolowa	6	1,5
19. Dylewicza	2	1,8
4. Młynarska	5	2,0
2. Floriańska	6	2,1
25b. Warszawska południe	13	2,1
17. Roskosz	11	2,1
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	45	5,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

3.2.2. SFERA GOSPODARCZA

LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W PRZELICZENIU NA 1 000 MIESZKAŃCÓW [2019]

W Siedlcach zarejestrowanych jest nieco ponad 11 tys. podmiotów gospodarczych (11 135). Ponad ¼ podmiotów jest zlokalizowana w jednej jednostce referencyjnej: 9.21. Poniatowskiego / Śródmieście (2 495 podmiotów), w kolejnej – pod względem liczebności podmiotów – jest kolejne tysiąc przedsiębiorstw. W najmniej licznej jednostce jest 60 (20. Sulimów) i 74 (8. Daszyńskiego, os. Panorama).

Średnia liczba podmiotów gospodarczych na tysiąc mieszkańców w Siedlcach wynosi 147,5. W szesnastu jest niższa niż średnia dla miasta, w sześciu – wyższa, w tym w jednej znacznie (9.21 „Poniatowskiego /Śródmieście” – 309,9).

W piętnastu jednostkach referencyjnych liczba podmiotów mieści się w przedziale 103 – 176 podmiotów na 1 tys. mieszkańców. W sześciu jednostkach jest niższa niż 100 podmiotów na 1 tys. mieszkańców. W przeliczeniu na mieszkańców najmniej jest podmiotów w jednostce 8. „Daszyńskiego, os. Panorama” – 53,7 podmiotów, 20. „Sulimów” – 72,2; 7. „Orlicz-Dreszera” – 73,6; 16. „Reymonta” – 92,2, 13. „Piaskowa, Żytunia i Nowy Świat” – 92,7 i 26. „Wyszyńskiego” – 97,9.

Tabela 15 Analiza wskaźnikowa – liczba podmiotów gospodarczych na 1 tysięcy mieszkańców

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba podmiotów gospodarczych	
	ogółem	na 1 000 osób
Suma /średnia dla Miasta	11 135	147,5
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	74	53,7
20. Sulimów	60	72,2
7. Orlicz-Dreszera	207	73,6
16. Reymonta	274	92,2
13. Piaskowa, Żytunia i Nowy Świat	250	92,7
26. Wyszyńskiego	304	97,9
17. Roskosz	542	103,8
5. Nad Zalewem	136	105,9
19. Dylewiczka	127	112,8
25b. Warszawska południe	779	124,5
24. Tysiąclecia	934	128,9
4. Młynarska	342	133,7
22. Zielna	43	135,2
11. Piaski Starowiejskie	326	135,4
27. Żwirowa – Południowa	462	139,6
23. Topolowa	563	140,2
6. Nowe Siedlce	610	150,6
18. Sekuły	380	152,1
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	695	157,2
2. Floriańska	469	162,0
25a. Warszawska północ	1 063	175,8
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	2 495	309,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych REGON

ŚREDNIA KWOTA PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB PRAWNYCH (CIT) W PRZELICZENIU NA 1. PODATNIKA [2019]

Średnia wartość wskaźnika obrazującego aktywność gospodarczą – czyli średnią kwotę podatku dochodowego od osób prawnych wyniosła w 2019 roku w Siedlcach 6 173 zł. W 19. jednostkach referencyjnych średnia wartość tego podatku była niższa niż średnia dla Miasta, jednak w zestawieniu wyraźniej zaznaczają się inne rozbieżności pomiędzy jednostkami w Mieście.

Wyniki w dwóch podobszarach: „24. Tysiąclecia” i „6. Nowe Siedlce” znacząco podnoszą średnią dla Miasta, wszystkie jednostki w zestawieniu można podzielić w związku z tym na trzy grupy:

- z najwyższym podatkiem przypadającym na jeden podmiot są dwie jednostki: tj. Tysiąclecia i Nowe Siedlce,

- ze średnim podatkiem, tj. w przedziale pomiędzy 1 tys. zł a 7,2 tys. – jest 10 jednostek statystycznych,
- z niskim podatkiem, tj. od 0 zł do 230 zł jest 10 jednostek, w dwóch jednostkach podatek wynosi 0 zł (Zielna i Parki Starowiejskie).

W zestawieniu widać także dane składowe (liczbę podmiotów i kwotę podatku). W obu tych kategoriach wyróżnia się podobszar 9.21 „Poniatowskiego / Śródmieście”, w którym zarejestrowana jest ponad 1/3 wszystkich podatników, a łączna kwota wpłaconego podatku jest 1/5 łącznej kwoty podatku w Mieście i drugą co do wielkości w poszczególnych jednostkach (kwota w „najbogatszej” jednostce stanowi niemal połowę całej kwoty podatku CIT w mieście).

Tabela 16 Analiza wskaźnikowa – kwota podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na 1. podatnika

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba podatników podatku CIT	kwota podatku dochodowego od osób prawnych (cit)	
		ogółem	na 1. podatnika
Suma /średnia dla Miasta	806	4 975 683,02	6 173,30
22. Zielna	1	0,00	0,00
11. Piaski Starowiejskie	11	0,00	0,00
23. Topolowa	19	325,26	17,12
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	5	359,91	71,98
5. Nad Zalewem	16	1 239,91	77,49
13. Piaskowa, Żytnia i Nowy Świat	30	3 133,01	104,43
7. Orlicz-Dreszera	18	2 409,28	133,85
16. Reymonta	22	3 668,94	166,77
26. Wyszyńskiego	22	4 937,54	224,43
27. Żwirowa – Południowa	19	4 325,56	227,66
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	45	62 731,43	1 394,03
17. Roskosz	21	39 353,74	1 873,99
2. Floriańska	43	92 327,99	2 147,16
4. Młynarska	24	53 245,69	2 218,57
18. Sekuły	17	48 916,90	2 877,46
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	342	1 096 401,62	3 205,85
19. Dylewicza	10	34 234,74	3 423,47
25a. Warszawska północ	30	114 846,60	3 828,22
25b. Warszawska południe	15	69 212,25	4 614,15
20. Sulimów	10	71 801,37	7 180,14
6. Nowe Siedlce	27	946 785,64	35 066,13
24. Tysiąclecia	59	2 325 425,64	39 413,99

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

ŚREDNIA KWOTA PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH (PIT) W PRZELICZENIU NA 1. PODATNIKA [2019]

Średnia kwota podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) dla Miasta wynosiła w 2019 roku 4 356,47 zł i jest to wypadkowa pomiędzy nieco ponad 3 tys. od podatnika (4. „Młynarska” – 3 219 zł) a ponad 7,5 tys. zł na podatnika (22. „Zielna” – 7 562 zł).

Do rejonów miasta o niższych średnich dochodach mieszkańców należy 4. „Młynarska”, 20. „Sulimów”, 26. „Wyszyńskiego”, 9/21. „Poniatowskiego/Śródmieście” oraz 25b. „Warszawska południe”.

Zdecydowanie najwyższe średnie dochody osiągnęli mieszkańcy jednostek 22. „Zielna”, 11. „Piaski Starowiejskie”, 18. „Sekuty” i 6. „Nowe Siedlce”. Wysokość podatku płaconego średnio w „najbogatszych” jednostkach była dwukrotnie wyższa niż wartość podatku płaconego na obszarach o najniższej wartości.

Tabela 17 Analiza wskaźnikowa – kwota podatku PIT na 1. podatnika

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba podatników PIT	kwota podatku PIT	
		ogółem	na 1. podatnika
Suma /średnia dla Miasta	58132	253 250 061	4 356,47
4. Młynarska	1993	6 235 918,00	3 128,91
20. Sulimów	610	1 958 138,00	3 210,06
26. Wyszyńskiego	2353	7 679 019,00	3 263,50
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	6421	21 498 455,00	3 348,15
25b. Warszawska południe	4868	16 500 034,00	3 389,49
24. Tysiąclecia	5742	19 680 472,00	3 427,46
2. Floriańska	2182	7 947 097,00	3 642,12
17. Roskosz	3827	14 298 554,00	3 736,23
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	3554	13 574 614,00	3 819,53
7. Orlicz-Dreszera	2074	8 406 565,00	4 053,31
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	946	3 931 917,00	4 156,36
13. Piaskowa, Żytnia i Nowy Świat	2050	8 951 891,00	4 366,78
27. Żwirowa – Południowa	2485	11 557 068,00	4 650,73
16. Reymonta	2068	9 674 673,00	4 678,28
19. Dylewiczka	882	4 463 607,00	5 060,78
5. Nad Zalewem	986	5 169 557,00	5 242,96
23. Topolowa	2956	15 843 511,00	5 359,78
25a. Warszawska północ	4792	28 444 800,00	5 935,89
6. Nowe Siedlce	3471	21 634 355,00	6 232,89
18. Sekuty	1853	12 176 723,00	6 571,36
11. Piaski Starowiejskie	1770	11 740 240,00	6 632,90
22. Zielna	249	1 882 853,00	7 561,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

3.2.3. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

UDZIAŁ BUDYNKÓW WYBUDOWANYCH PRZED 1989 ROKIEM W OGÓLE BUDYNKÓW [2019]

Średni udział budynków wybudowanych przed 1989 rokiem wynosi w Siedlcach 56%. W dwunastu jednostkach udział ten jest wyższy niż średnio w Mieście.

Najwyższy jest w jednostkach 4. „Młynarska” (85%), 24. „Tysiąclecia” (84%), 26. „Wyszyńskiego” (77%), 9/21. „Poniatowskiego /Śródmieście” (76%) oraz 6. „Nowe Siedlce” (74%). Najniższy w jednostkach: 5. „Nad Zalewem” 3%, 17. „Roskosz” 8%, 8. „Daszyńskiego, os. Panorama” 10% i 19. „Dylewiczka” 12%.

Jednocześnie warto zwrócić uwagę na liczbę budynków ogółem, aby zauważyć skalę dysproporcji pomiędzy jednostkami. W pięciu jednostkach udział budynków wynosi średnio powyżej 75%. Najwyższy udział: 85% oznacza 22 budynki w jednostce 4. „Młynarska”.

Najniższy w tym zestawieniu, 74% w jednostce 6. „Nowe Siedlce” odnosi się do 697. budynków. W jednostkach, w których udział budynków sprzed 1989 roku jest mniejszy niż 30% te dysproporcje są dużo mniejsze: od 2 budynków stanowiących 3% ogółu w jednostce 5. „Nad Zalewem” do 32. budynków (27%) w jednostce 7. „Orlicz-Dreszera” i 27 budynków (29%) w jednostce 22. „Zielna”.

Tabela 18 Analiza wskaźnikowa – liczba budynków wybudowanych przed 1989 rokiem w ogóle budynków

Nr i nazwa jednostki statystycznej	ogólna liczba budynków	liczba budynków wybudowanych przed 1989 rokiem	
		ogółem	w ogóle budynków
Suma /średnia dla Miasta	7 181	4 057	56%
4. Młynarska	26	22	85%
24. Tysiąclecia	93	78	84%
26. Wyszyńskiego	26	20	77%
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	454	344	76%
6. Nowe Siedlce	946	697	74%
2. Floriańska	320	231	72%
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	74	51	69%
25b. Warszawska południe	232	158	68%
16. Reymonta	319	195	61%
27. Żwirowa – Południowa	637	386	61%
25a. Warszawska północ	1 305	787	60%
13. Piaskowa, Żytnia i Nowy Świat	191	108	57%
20. Sulimów	36	19	53%
11. Piaski Starowiejskie	604	318	53%
18. Sekuły	611	255	42%
23. Topolowa	763	303	40%
22. Zielna	93	27	29%
7. Orlicz-Dreszera	118	32	27%
19. Dylewiczka	52	6	12%
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	60	6	10%
17. Roskosz	152	12	8%
5. Nad Zalewem	69	2	3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

LICZBA KURSÓW MPK W TYGODNIU W PRZELICZENIU NA 1 000 MIESZKAŃCÓW [2019]

W Siedlcach średnia tygodniowa liczba kursów autobusowych MPK w przeliczeniu na 1 tysięcy mieszkańców wynosi 433,2. Największe zagęszczenie kursów (zarówno komunikacji miejskiej jak i podmiejskiej) w stosunku do liczby mieszkańców (potencjalnych użytkowników) cechuje obszary: 19. „Dylewiczka” (tutaj średnia 1200,1 kursów trzykrotnie przewyższa średnią dla miasta i jest 10-krotnie wyższa od średniej dla obszaru z najniższą częstotliwością), 5. „Nad Zalewem” (760,9 kursów) i 8. „Daszyńskiego, osiedle Panorama” (745,6 kursów).

Zdecydowanie poniżej średniej wartości znalazły się obszary: 25b. „Warszawska południe” (132,5), 27. „Żwirowa – Południowa” (151,3), 1. „Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa” (198,7), 17. „Roskosz” (201,1), 24. „Tysiąclecia” (211,2) oraz 26. „Wyszyńskiego” (213,2).

Tabela 19 Analiza wskaźnikowa – liczba kursów autobusowych MPK w tygodniu na 1 tysięcy mieszkańców

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba kursów MPK w tygodniu na 1 000 osób
Suma /średnia dla Miasta	433,2
25b. Warszawska południe	132,5
27. Żwirowa – Południowa	151,3
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	198,7
17. Roskosz	201,1
24. Tysiąclecia	211,2
26. Wyszyńskiego	213,2
23. Topolowa	230,1
22. Zielna	230,1
6. Nowe Siedlce	233,2
18. Sekuły	340,5
4. Młynarska	380,1
13. Piaskowa, Żytnia i Nowy Świat	389,8
25a. Warszawska północ	440,1
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	470,2
16. Reymonta	477,2
20. Sulimów	501,1
7. Orlicz-Dreszera	501,1
2. Floriańska	560,6
11. Piaski Starowiejskie	590,2
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	745,6
5. Nad Zalewem	760,9
19. Dylewiczka	1200,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych UM

3.2.4. SFERA ŚRODOWISKOWA

UDZIAŁ BUDYNKÓW MIESZKALNYCH POSIADAJĄCYCH PRZYŁĄCZE DO SIECI KANALIZACYJNEJ [2019]

Średni poziom skanalizowania Miasta wynosi 91%, przy czym ponad połowa jednostek statystycznych (12 z 22.) jest w pełni skanalizowana, tj. 100% budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej. Obszary 18. „Sekuły”, 13. „Piaskowa, Żytńia i Nowy Świat”, 11. „Piaski Starowiejskie”, 22. „Zielna” i 20. „Sulimów” są skanalizowane znacznie poniżej średniej wartości dla Miasta (udział skanalizowanych budynków mieści się w przedziale 74% - 83%).

Ogółem w Siedlcach jest 665 budynków mieszkalnych nie przyłączonych do sieci kanalizacyjnej. Ponad 400 zlokalizowanych jest w trzech obszarach: 18. „Sekuły”: 159 budynków i zarazem 26% ogółu budynków mieszkalnych na obszarze; 25a. „Warszawska północ”: 126 budynków, 10%; 11. „Piaski Starowiejskie”: 116 budynków, 19% ogółu.

Tabela 20 Analiza wskaźnikowa – budynki mieszkalne posiadające przyłącze do sieci kanalizacyjnej

Nr i nazwa jednostki statystycznej	ogólna liczba budynków	budynki mieszkalne posiadające przyłącze do sieci kanalizacyjnej	
		liczba ogółem z przyłączem (bez)	udział w ogóle budynków
Suma /średnia dla Miasta	7181	6 516 (665)	91%
18. Sekuły	611	452 (159)	74%
13. Piaskowa, Żytńia i Nowy Świat	191	142 (49)	74%
11. Piaski Starowiejskie	604	488 (116)	81%
22. Zielna	93	77 (16)	83%
20. Sulimów	36	30 (6)	83%
27. Żwirowa – Południowa	637	554 (83)	87%
23. Topolowa	763	687 (76)	90%
25a. Warszawska północ	1 305	1 179 (126)	90%
17. Roskosz	152	140 (12)	92%
2. Floriańska	320	298 (22)	93%
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	74	74 (-)	100%
4. Młynarska	26	26 (-)	100%
5. Nad Zalewem	69	69 (-)	100%
6. Nowe Siedlce	946	946 (-)	100%
7. Orlicz-Dreszera	118	118 (-)	100%
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	60	60 (-)	100%
16. Reymonta	319	319 (-)	100%
19. Dylewicza	52	52 (-)	100%
9/21. Poniatowskiego/Śródmieście	454	454 (-)	100%
24. Tysiąclecia	93	93 (-)	100%
25b. Warszawska południe	232	232 (-)	100%
26. Wyszyńskiego	26	26 (-)	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Siedlcach

3.3. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

3.3.1. OBSZAR ZDEGRADOWANY

Zgodnie z zapisami Instrukcji obszar wsparcia musi się charakteryzować wyższą intensywnością negatywnych zjawisk opisanych przyjętymi wskaźnikami niż średnia intensywność tych zjawisk dla całego Miasta. Zastosowano metodę delimitacji zapewniającą, że wybór obszarów kryzysowych jest adekwatny i obiektywny. Wykorzystano wskaźniki delimitacyjne odniesione do średnich wartości na całym obszarze Miasta i uzyskano pełny obraz, tj. dotyczący wszystkich jednostek statystycznych Miasta.

Pierwszym etapem wyznaczenia obszaru zdegradowanego była identyfikacja i pomiar negatywnych zjawisk na obszarze Miasta. Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego (w którym zawiera się całość obszaru rewitalizacji) posłużyły wyniki pomiaru negatywnych zjawisk (analiza wskaźnikowa) w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej.

Warunkiem koniecznym do zaliczenia danego obszaru do obszaru zdegradowanego jest koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (tzn. do obszaru zdegradowanego nie można zaliczyć obszaru, na którym nie zidentyfikowano stanu kryzysowego w sferze społecznej). Przyjęto, że o koncentracji negatywnych zjawisk społecznych będzie decydowała wartość syntetycznego wskaźnika społecznego.

Standaryzacja wskaźników polegała na odjęciu od nominalnej wartości wskaźnika dla danego obszaru średniej wartości dla wszystkich jednostek i podzieleniu przez odchylenie standardowe. Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla Miasta i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Wyniki dodatnie przedstawiają sytuację lepszą niż średnia dla Miasta, natomiast wyniki ujemne sytuację gorszą.

Po przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej i wystandaryzowaniu wskaźników delimitacyjnych zidentyfikowano w pierwszej kolejności te jednostki referencyjne, w których stwierdzono sytuację społeczną mniej korzystną od średnich wartości dla Miasta. Następnie przeanalizowano w tych jednostkach występowanie negatywnych zjawisk w minimum jednej z pozostałych sfer: gospodarczej i/lub przestrzenno-funkcjonalnej i/lub technicznej i/lub środowiskowej. W ten sposób wyznaczono obszar zdegradowany dla Miasta Siedlce, który obejmuje jednostki:

- 16. Reymonta
- 9/21. Poniatowskiego /Śródmieście
- 1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa
- 2. Floriańska
- 8. Daszyńskiego, osiedle Panorama
- 24. Tysiąclecia
- 4. Młynarska
- 20. Sulimów
- 23. Topolowa

Poniższe tabele przedstawiają zestawienie wskaźników delimitacyjnych dla poszczególnych jednostek wraz z ilustracją poszczególnych kroków wyznaczania obszaru zdegradowanego.

Tabela 21. Wystandaryzowane wskaźniki w sferze społecznej – podsumowanie analizy

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób	liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób	liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społ. na 100 osób	dynamika osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	liczba bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym	liczba dług. bezrobotnych w ogóle w wieku produkcyjnym	liczba przepiętst w na 1 tys. osób	średni wynik uczniów ze wszystkich przedmiotów	liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. osób	frekwencja w wyborach samorządowych	liczba lekarzy rodzinnych na 1 tys. osób	Wskaźnik syntetyczny sfery społecznej	Jednostki, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych
16. Reymonta	0,6	0,6	-2,0	0,9	-1,6	-1,7	-0,2	-0,3	0,3	-1,1	-1,0	-5,6	16. Reymonta
9/21. Poniatowskiego /Śródmieście	-0,4	-0,6	-2,1	-0,2	-1,9	-1,7	-3,1	-0,8	3,4	-0,4	3,1	-4,7	9/21. Poniatowskiego /Śródmieście
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	-0,8	-0,4	-0,4	-0,2	-0,3	-0,5	0,0	-0,8	0,2	0,0	-0,3	-3,6	1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa
2. Floriańska	-0,1	-0,2	-1,2	0,0	-1,0	-1,3	-0,5	0,8	0,8	-1,3	0,5	-3,4	2. Floriańska
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	1,9	1,4	-0,8	1,7	-1,8	-1,2	-1,0	-0,2	-0,7	-1,3	-1,0	-3,0	8. Daszyńskiego, osiedle Panorama
24. Tysiąclecia	-1,4	-0,9	0,8	0,6	0,1	-0,2	0,3	-1,0	-0,7	-0,3	0,0	-2,72	24. Tysiąclecia
4. Młynarska	-0,9	-1,1	-0,2	0,5	-0,4	-0,3	-0,5	0,0	-0,6	0,5	0,4	-2,71	4. Młynarska
20. Sulimów	1,4	1,6	0,1	-1,7	-0,2	-0,1	0,8	0,4	-1,3	-1,4	-1,0	-1,5	20. Sulimów
23. Topolowa	1,0	0,6	-1,3	-0,1	0,1	0,2	0,1	-1,6	-0,8	1,6	0,1	-0,1	23. Topolowa
25b. Warszawska południe	-1,0	-0,8	1,0	-0,1	0,2	0,5	0,6	0,2	-0,8	0,3	0,5	0,6	
6. Nowe Siedlce	-0,3	-0,6	0,0	-1,1	0,9	0,9	0,8	-0,3	-0,4	1,7	-1,0	0,6	
26. Wyszyńskiego	-0,6	-0,6	0,9	-0,4	1,1	0,8	1,3	1,3	-1,2	-0,3	-0,8	1,7	
11. Piaski Starowiejskie	0,7	0,7	0,4	-0,1	0,7	0,0	1,2	0,0	-0,4	-0,4	-1,0	1,9	
22. Zielna	1,9	0,6	0,8	-0,2	0,5	0,3	1,3	-1,7	-1,3	1,2	-1,0	2,2	
25a. Warszawska północ	0,3	0,1	0,8	0,3	0,8	0,7	-0,2	0,9	-0,3	0,7	-1,0	3,1	

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób	liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób	liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społ. na 100 osób	dynamika osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	liczba bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym	liczba dług. bezrobotnych w ogóle w wieku produkcyjnym	liczba przepięst w na 1 tys. osób	średni wynik uczniów ze wszystkich przedmiotów	liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. osób	frekwencja w wyborach samorządowych	liczba lekarzy rodzinnych na 1 tys. osób	Wskaźnik syntetyczny sfery społecznej	Jednostki, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych
18. Sekuły	0,7	0,4	0,6	0,1	0,3	0,3	0,9	1,0	-0,6	0,9	-1,0	3,4	
5. Nad Zalewem	0,7	-0,5	0,9	-3,0	2,0	2,1	1,1	0,2	-0,3	1,2	-1,0	3,4	
7. Orlicz-Dreszera	0,2	1,0	0,2	1,0	0,4	0,1	0,8	0,6	-0,9	1,4	-1,0	3,8	
17. Roskosz	0,7	0,6	0,9	-0,4	0,3	0,3	0,9	0,0	-0,4	0,3	0,5	3,9	
27. Żwirowa – Południowa	0,5	0,5	0,8	-0,6	0,8	1,0	0,7	1,1	-0,1	0,5	-1,0	4,2	
13. Piaskowa, Żytunia i Nowy Świat	1,3	1,8	0,8	0,2	0,9	1,0	0,2	1,5	0,5	0,3	-1,0	7,5	
19. Dylewiczka	2,3	2,8	1,4	-1,6	1,2	1,8	-0,4	2,4	-0,6	-1,3	0,3	8,2	
Odchylenie standardowe	7,1	4,5	2,1	0,3	0,01	0,01	8,3	0,1	2,2	0,0	1,4		

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Wystandaryzowane wskaźniki w sferach gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej – podsumowanie analizy, obszar zdegradowany

Nr i nazwa jednostki statystycznej	liczba mieszkańc ^{ów} na dzień 31.12. 2019	udział % ogólnej liczby mieszkańc ^{ów} Miasta	liczba podmiot ^{ów} w gosp. na 1 tys. osób (wystandaryzowany)	średnia kwota podatku CIT na 1. podatnika (wystandaryzowany)	średnia kwota podatku PIT na 1. podatnika (wystandaryzowany)	wskaźnik syntetyczny gospodarczy (SG)	udział budynk ^{ów} w sprzed 1989 r. w ogóle budynk ^{ów} w (wystandaryzowany)	liczba kurs ^{ów} MPK w tygodniu na 1 000 mieszkańc ^{ów} (wystandaryzowany)	wskaźnik syntetyczny przestrzenno-funkcjonalny (SPF)	wskaźnik środowiskowy: udział budynk ^{ów} mieszkalnych z przyłączeniem do sieci kanalizacyjnej (wystandaryzowany, SŚ)	Jednostki, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w jednej ze sfer: SG / SPF / SŚ
16. Reymonta 9/21.	2972	3,94%	-1,1	-0,6	0,2	-1,4	-0,2	0,2	0,0	1,0	16. Reymonta 9/21.
Poniatowskiego /Śródmieście	8050	10,66%	3,2	-0,3	-0,8	2,1	-0,7	0,1	-0,6	1,0	Poniatowskiego /Śródmieście
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	4420	5,85%	0,2	-0,4	-0,4	-0,7	-0,5	-0,9	-1,4	1,0	1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa
2. Floriańska	2895	3,83%	0,3	-0,4	-0,5	-0,6	-0,6	0,5	-0,1	0,3	2. Floriańska
8. Daszyńskiego, osiedle Panorama	1378	1,83%	-1,8	-0,6	-0,2	-2,6	1,8	1,2	3,0	1,0	8. Daszyńskiego, osiedle Panorama
24. Tysiąclecia	7247	9,60%	-0,4	3,1	-0,7	2,0	-1,1	-0,9	-1,9	1,0	24. Tysiąclecia
4. Młynarska	2558	3,39%	-0,3	-0,4	-0,9	-1,6	-1,1	-0,2	-1,3	1,0	4. Młynarska
20. Sulimów	831	1,10%	-1,5	0,1	-0,9	-2,3	0,1	0,3	0,4	-0,8	20. Sulimów
23. Topolowa	4015	5,32%	-0,1	-0,6	0,8	0,1	0,6	-0,8	-0,2	-0,1	23. Topolowa
liczba mieszkańc ^{ów}	75 498	45,52%									

Źródło: opracowanie własne

3.3.2. OBSZAR REWITALIZACJI

Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020: *Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, [społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym)], na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.*

O zaliczeniu danej jednostki statystycznej Miasta do obszaru rewitalizacji decyduje przede wszystkim syntetyczny wskaźnik społeczny. Wynika to przede wszystkim z faktu, że podstawową sferą, która determinuje działania rewitalizacyjne, powinien być stan kryzysowy w sferze społecznej. W przypadku Siedlec analizę w obszarze społecznym przeprowadzono na podstawie danych dla 11. wskaźników, co daje dużą pewność dobrego odzwierciedlenia bieżącej sytuacji społecznej. Pozostałe sfery ze względu na swoją specyfikę oraz ograniczoną ilość danych, co do zasady są obrazowane w programach rewitalizacji jednym lub dwoma wskaźnikami i z tego powodu nie są zestawiane w sposób równoważny ze wskaźnikiem społecznym. Takie podejście jest zgodne z definicją stanu kryzysowego ujętego w Wytycznych.

Wyznaczony według przyjętej metodologii obszar zdegradowany zamieszkiwany jest przez 46% mieszkańców Miasta i przekracza dopuszczalne kryterium 30%. W związku z tym w obszarze rewitalizacji uwzględniono te jednostki statystyczne Miasta, w których natężenie problemów (ujemna wartość syntetycznego wskaźnika w sferze społecznej) jest największe: obszar nr 16. „Reymonta”, obszar nr 21.9 „Poniatowskiego /Śródmieście”, obszar nr 1. „Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa” oraz obszar nr 2. „Floriańska”. Według przyjętej metodologii do obszaru rewitalizacji można byłoby zaliczyć obszar nr 8 „Daszyńskiego, osiedle Panorama”, jednakże biorąc pod uwagę oddalenie tej jednostki od pozostałych zakwalifikowanych wstępnie do obszaru rewitalizacji oraz ogólne zasady dotyczące koncentracji działań w zakresie rewitalizacji stwierdzono, że nie będzie to korzystne dla działań w ramach rewitalizacji.

W oparciu o wartość wskaźnika społecznego a następnie występowanie sytuacji kryzysowej w jednej ze sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej, **zidentyfikowano obszar rewitalizacji, składający się z czterech jednostek statystycznych Miasta: obszar nr 16. „Reymonta”, obszar nr 21.9 „Poniatowskiego /Śródmieście”, obszar nr 1. „Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa” oraz obszar nr 2. „Floriańska”.** W ramach granic wymienionych obszarów wyznaczony został obszar rewitalizacji miasta Siedlce.

Szczegółowe zestawienie wyników analizy wskaźników syntetycznych dla każdej ze sfer i w odniesieniu do wszystkich jednostek, ujętych w obszarze rewitalizacji, prezentuje poniższa tabela.

Tabela 23 Wskaźniki delimitacyjne

Nr i nazwa obszaru	liczba /% mieszkańców na dzień 31.12. 2019	ha / % powierzchni miasta	Wskaźnik syntetyczny sfery społecznej	wskaźnik syntetyczny gospodarczy (suma 2. wskaźników)	wskaźnik syntetyczny przestrzenno-funkcyjny (suma 2. wskaźników)	wskaźnik środowiskowy (wystandaryzowany udział skanalizowanych budynków)
16. Reymonta	2 972 / 3,94	101 / 0,79	-5,6	-1,4	0,0	1,0
21.9 Poniatowskiego /Śródmieście	8 050 / 10,66	176 / 1,9	-4,7	2,1	-0,6	1,0
1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	4 420 / 5,85	35 / 0,31	-3,6	-0,7	-1,4	1,0
2. Floriańska	2 895 / 3,83	76 / 0,69	-3,4	-0,6	-0,1	0,3
suma	18 337 osób 24,29 %	338 ha 3,69%	-	-	-	-

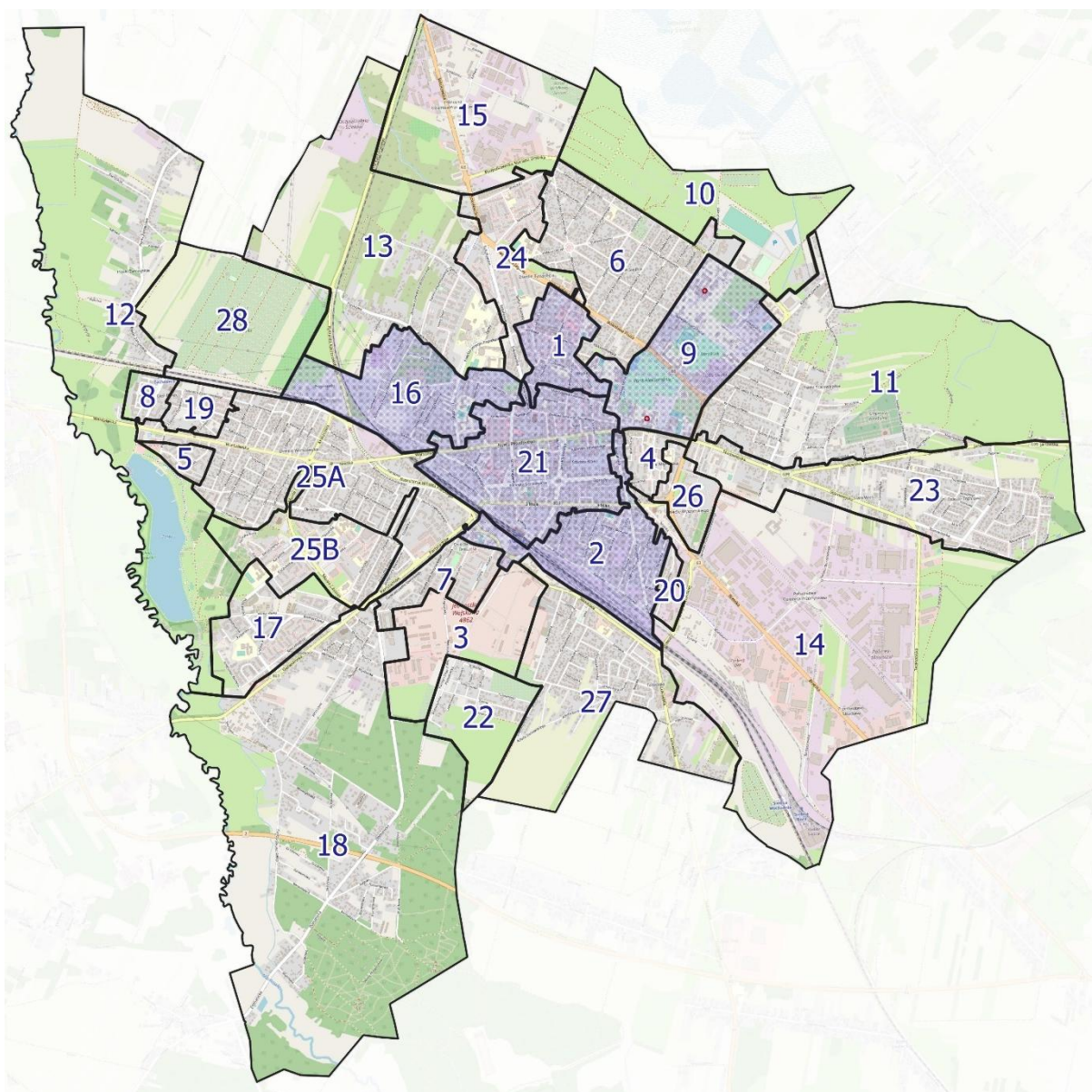
Źródło: opracowanie własne

Obszarem o najwyższym stopniu degradacji i natężeniu zjawisk kryzysowych, wyróżniającym się spośród pozostałych obszarów zdegradowanych, jest teren centrum miasta – obszar Śródmieścia (obszar Nr 9/21), obszar obejmujący tereny południowej części centrum Siedlec – od dworca kolejowego do zabudowań w rejonie ul. Floriańskiej (obszar Nr 2) oraz obszar północno-zachodniego centrum – okolice ul. Reymonta (Nr 16). Wysokie nagromadzenie problemów społecznych (jak bezrobocie, uzależnienie części mieszkańców od transferów socjalnych, wysoka przestępczość, niskie wskaźniki zaangażowania obywatelskiego czy edukacji), gospodarczych (niskie dochody ludności, relatywnie niskie dochody podmiotów gospodarczych), a także przestrzenno-funkcyjnych (wysoki udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w znacznej części wymagających prac remontowych i modernizacyjnych) powodują, że obszary te są w sposób szczególny predysponowane do objęcia szerokim spektrum działań społecznych i infrastrukturalnych.

Przekonanie, iż to obszary Śródmieścia i Floriańskiej (obszary Nr 9/21 i Nr 2) powinny otrzymać status obszaru rewitalizacji umacnia fakt, iż są to dzielnice reprezentacyjne miasta, których odnowa w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i architektonicznym stanowi warunek konieczny dla prawidłowego rozwoju miasta w kolejnych latach i poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Miasta Siedlce.

W ramach delimitacji został wyznaczony jeden obszar rewitalizacji, składający się z czterech jednostek statystycznych (w tym jednej podwójnej) przylegających do siebie.

Mapa 4. Obszar rewitalizacji Miasta Siedlce (jednostki: 1, 2, 16, 9/21)

Źródło: opracowanie własne, podkład mapy: OpenStreetMap

4. POGŁĘBIONA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

4.1. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ DLA OBSZARU REWITALIZACJI

Dla podsumowania analizy wskaźnikowej w odniesieniu do poszczególnych podobszarów ujętych w obszar rewitalizacji zestawiono wszystkie wskaźniki wraz z informacją, które z nich miały wartości przekraczające (niższe lub wyższe dla destymulanty) w odniesieniu do średniej dla miasta. Oddzielnie zestawiono te wskaźniki, które mieściły się w zakresie średniej (lub przekraczały ją w kierunku wartości pozytywnych). Znakiem + zaznaczono te wskaźniki, które w danym obszarze osiągnęły wartość niekorzystnie odbiegającą od średniej, znakiem 0 zaznaczono te, dla których wartości mieściły się w zakresie średniej dla miasta (lub przekraczały jej poziom w pożądanym kierunku lub zakresie).

Tabela 24 Zestawienie wskaźników delimitacyjnych dla podobszarów rewitalizacji

Wskaźnik	1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	2. Floriańska	16. Reymonta	9.21. Poniatowskiego / Śródmieście
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności	+	+	0	+
Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności	+	+	0	+
Dynamika liczby osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	+	0	0	+
Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym	+	+	+	+
Udział długotrwale bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym	+	+	+	+
Liczba przestępstw stwierdzonych na 1 000 mieszkańców	0	+	+	+
Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób	+	+	+	+
Średni wynik uczniów ze wszystkich przedmiotów	+	0	+	+
Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 osób	0	0	0	0
Frekwencja w wyborach samorządowych	0	+	+	+
Liczba lekarzy rodzinnych na 1 000 mieszkańców	+	0	+	0
Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców	0	0	+	0
Średnia kwota podatku CIT na 1. podatnika	+	+	+	+
Średnia kwota podatku PIT	+	+	+	+
Udział budynków wybudowanych przed 1989 r.	+	+	+	+
Liczba kursów MPK w tygodniu 1 000 mieszkańców	+	0	0	0
Udział budynków mieszkalnych posiadających przyłącze do sieci kanalizacyjnej	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

Do tabelarycznego zestawienia należy uwzględnić dodatkowo kwestie specyficzne dla niektórych wskaźników w dwóch podobszarach:

2. Floriańska:

- Udział budynków mieszkalnych posiadających przyłącze do sieci kanalizacyjnej, uwaga: ponad połowa jednostek osiągnęła maksymalną wartość wskaźnika, tj. 100% skanalizowanych budynków, w odniesieniu do obszaru „Floriańska” wartość wskaźnika jest wyższa niż średnia dla miasta, ale i tak oznacza, że 7% budynków mieszkalnych jest pozbawionych kanalizacji

9.21. Poniatowskiego /Śródmieście

- Dynamika liczby osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, uwaga: wartość liczbowa wskaźnika to niemal 1/5 liczby dla wszystkich podobszarów, 891 z 4331 osób
- Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym, uwaga: liczba osób bezrobotnych to 1/6 ogółu bezrobotnych w mieście, tj. 243 z 1 408 osób
- Udział długotrwale bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym, uwaga: liczba osób długotrwale bezrobotnych to nieco ponad 1/5 ogółu długotrwale bezrobotnych w mieście, tj. 122 osoby z 678
- Liczba przestępstw stwierdzonych na 1 000 mieszkańców, uwaga: liczba przestępstw stanowi 1/3 liczby dla Miasta
- Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób, uwaga: liczba osób to niemal 1/5 ogółu osób w rodzinach korzystających ze świadczeń ogółem w mieście, tj. 719 z 3360 osób
- Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 osób, uwaga: ponad 1/3 organizacji pozarządowych jest zarejestrowana w tym podobszarze, średnia dla miasta jest przekroczona w pięciu jednostkach statystycznych w tym we wszystkich podobszarach rewitalizacji
- Liczba lekarzy rodzinnych na 1 000 mieszkańców, uwaga: liczba lekarzy rodzinnych stanowi niemal połowę ogółu dla miasta, tj. 43 ze 103. lekarzy
- Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, uwaga: ponad 1/4 liczby podmiotów w mieście, tj. 2 495 z 11 135 podmiotów

O koncentracji problemów społecznych świadczy m.in. fakt, iż 42% ogółu beneficjentów świadczeń z pomocy społecznej na terenie miasta zamieszkuje obszar rewitalizacji (dla porównania liczba ludności obszaru stanowi 24% ogółu ludności miasta). Na każde 100 osób mieszkające na obszarze rewitalizacji przypada zatem średnio 7,4 osoby, które wymagają wsparcia ze strony pomocy społecznej (średnia dla miasta to 4,5 na 100 mieszkańców). Obrazuje to jednoznacznie skalę problemów i zagrożenie wykluczeniem znacznej części mieszkańców.

Osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach stanowią 4,5% ogółu osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących obszar rewitalizacji, przy średniej dla miasta równej 3,3%. Bezrobotni zarejestrowani zamieszkujący ten rejon miasta stanowią aż 34,3% ogółu bezrobotnych w Siedlcach.

Liczba stwierdzonych przestępstw przypadających na każdy tysiąc mieszkańców wynosiła 21,5 (przy średniej dla Miasta: 13,6). Dane pokazują także, że 46,2% wszystkich przestępstw dokonywanych jest na obszarze rewitalizacji. Warto także przypomnieć, że gros odnotowanych przestępstw miało miejsce w Śródmieściu (jednostka statystyczna Miasta 21.9) i było to 31% ogółu stwierdzonych przestępstw popełnionych w Siedlcach.

70% wszystkich budynków mieszkalnych w obszarze rewitalizacji zostało wybudowanych przed 1989 rokiem (średni udział w Siedlcach to 56%), co może oznaczać, że część z nich jest w złym stanie technicznym. Z inwentaryzacji terenowej wynika, że elewacje części budynków mają wiele ubytków i niszczeń. Remontu wymagają dachy, poddasza oraz klatki schodowe i instalacje wewnętrzne. W części budynków problem stanowią również zawilgocenia. Niektóre budynki kwalifikują się do rozbiórki, a część wymaga gruntownych remontów, których koszty nierzadko przekraczają możliwości wspólnot mieszkaniowych i właścicieli prywatnych. Ponadto budynki z ogrzewaniem indywidualnym często wyposażone są w piece grzewcze zwiększające zanieczyszczenie powietrza (tzw. „niska emisja”).

Główne zjawiska problemowe zdiagnozowane na podstawie analizy wskaźnikowej

- Główne problemy widoczne na podstawie analizy wskaźnikowej w całym obszarze rewitalizacji to:
 - bezrobocie i długotrwałe bezrobocie,
 - trudności życiowe świadczeniobiorców pomocy społecznej,
 - niski poziom zamożności mierzony kwotą płaconego podatku zarówno CIT jak i PIT,
 - potrzeby związane z konserwacją i modernizacją starych budynków mieszkalnych.
- W nieco mniejszym zakresie (bo w odniesieniu nie do wszystkich podobszarów rewitalizacji) zdiagnozowane problemy to:
 - wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa,
 - przestępczość,
 - słabsze niż średnio w Mieście wyniki uczniów,
 - niska aktywność obywatelska mieszkańców (frekwencja w wyborach).
- Wśród podobszarów rewitalizacji wyróżnia się pod względem potrzeb podobszar 9.21 „Poniatowskiego /Śródmieście”:
 - tutaj koncentrują się problemy społeczne, w tym bezrobocie,
 - podobszar dominuje pod względem przestępczości,
 - podobszar koncentruje także pożądane w mieście podmioty: lekarzy i organizacje pozarządowe.

Zakres problemowy wymagający interwencji w ramach projektów rewitalizacyjnych:

- ⇒ Pomoc dla osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej (niezaradnych życiowo, długotrwałe bezrobotnych, niepełnosprawnych, chorych);
- ⇒ Rozwiązywanie i przeciwdziałanie skutkom nadużywania alkoholu i uzależnień;
- ⇒ Wsparcie dla osób doświadczających przemocy oraz profilaktyka przemocy;
- ⇒ Aktywizacja zawodowa, w tym także wsparcie w przekwalifikowaniu i zmianie pracy;
- ⇒ Integracja społeczna i międzypokoleniowa (zajęcia kulturalne, sportowe, rekreacyjne, rozwijające zainteresowania do różnych grup mieszkańców (dzieci / młodzieży / seniorów / dorosłych).

4.2. PERSPEKTYWA MIESZKAŃCÓW OBSZRU REWITALIZACJI

4.2.1. UCZESTNICY BADANIA ANKIETOWEGO

W badaniu ankietowym wzięto udział 1090 mieszkańców, w tym 609 (58%) kobiet i 443 (42%) mężczyzn. Ponad ¼ ogółu respondentów (23%) to mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Nieco ponad 1/4 mieszkańców (27%) biorących udział w ankiecie zauważyła w Mieście zmiany wprowadzone w ramach dotychczas prowadzonej rewitalizacji, niewiele mniej osób (22%) – nie zauważyło takich zmian. 1/3 zauważyła realizowane działania, ale nie jest pewna, czy były podejmowane w ramach rewitalizacji, 17% nie ma zdania.

Tabela 25 Struktura respondentów badania ankietowego

jednostka statystyczna miasta	liczba respondentów	% w ogóle respondentów	% mieszkańców jednostki
ogółem	1090	100%	2,2%
21 Śródmieście	89	8.46%	-
1 Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	83	7.89%	1,9%
17 Roskosz	73	6.94%	1,4%
29 Nie mieszkam na terenie Siedlec	72	6.84%	1,6%
13 Piaskowa, Żytnia i Nowy Świat	71	6.75%	2,6%
24 Tysiąclecia	58	5.51%	0,8%
6 Nowe Siedlce	57	5.42%	1,4%
2 Floriańska	51	4.85%	1,8%
5 Nad Zalewem	48	4.56%	3,7%
7 Orlicz-Dreszera	47	4.47%	1,7%
26 Wyszyńskiego	46	4.37%	1,5%
4 Młynarska	45	4.28%	1,8%
25b Warszawska południe	39	3.71%	0,6%
23 Topolowa	35	3.33%	0,9%
25a Warszawska północ	33	3.14%	0,5%
27 Żwirowa - Południowa	30	2.85%	0,9%
18 Sekuły	26	2.47%	1,0%
11 Piaski Starowiejskie	24	2.28%	1,0%
20 Sulimów	19	1.81%	2,3%
19 Dylewiczka	16	1.52%	1,4%
9 Poniatowskiego	14	1.33%	-
14 Południowa Dzielnica Przemysłowa	14	1.33%	5,1%
8 Daszyńskiego, osiedle "Panorama"	12	1.14%	0,9%
10 Błonia Siedleckie	11	1.05%	7,7%
16 Reymonta	11	1.05%	0,4%
12 Piaski Zamiejskie	10	0.95%	2,1%
22 Zielna	9	0.86%	2,8%
15 Północna Dzielnica Przemysłowa	8	0.76%	3,8%
28 ROD Złote Piaski	1	0.10%	8,3%
9.21 Poniatowskiego /Śródmieście	103	9.45%	1,3%
Obszar rewitalizacji (4 podobszary)	248	22,75%	-

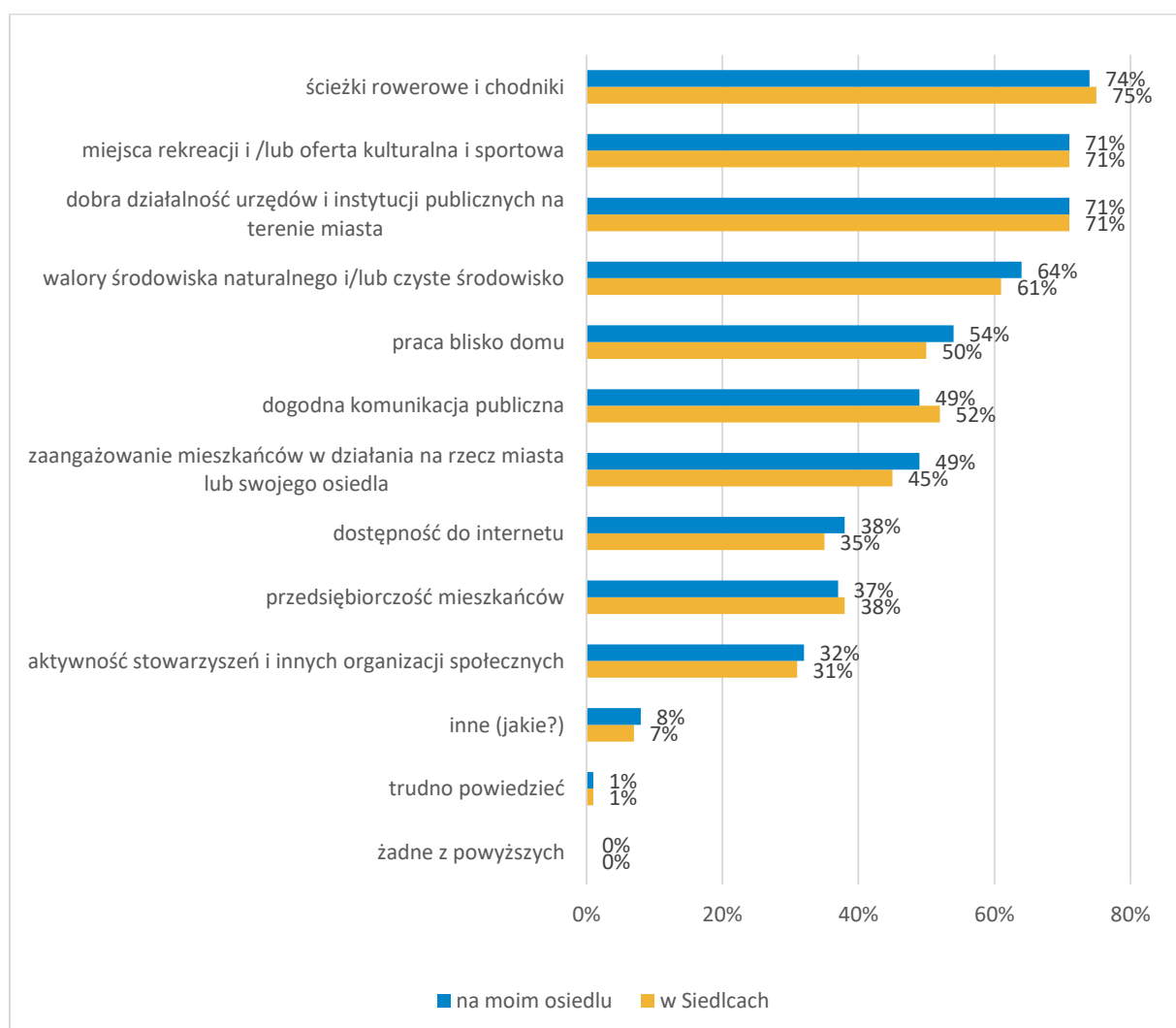
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Pytania w kwestionariuszu w większości obejmowały podwójny zakres odpowiedzi, w którym respondenci wskazywali, które z ocenianych zjawisk odnosi się do całego miasta, a które do ich osiedla. W pytaniach (poza „metryczką” i oceną życia w mieście) można było wybierać wiele odpowiedzi, można było także pominąć pytanie (udzielić odpowiedzi na wybrane).

4.2.2. WARUNKI DOBREGO ŻYCIA W SIEDLCACH

Trzy pytania odnosiły się do sytuacji ogólnie w Siedlcach. W pierwszym z nich zapytano o to, jak mieszkańcy oceniają jakość życia w Siedlcach. Najczęściej wskazywano, że „ani dobrze, ani źle” (40%) oraz że „raczej dobrze” (34%), bardzo dobrze ocenia jakość życia 4% respondentów, raczej źle 16% i bardzo źle 4%.

Wykres 3 Zagadnienia szczególnie ważne, żeby Siedlce były dobrym miejscem do życia dla mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego (1052 odpowiedzi dla miasta, 247 odpowiedzi dla obszaru rewitalizacji)

Jak widać na powyższym wykresie, uczestnicy badania odpowiadali na pytanie o to, które ze wskazanych zagadnień są szczególnie ważne, żeby Siedlce były dobrym miejscem do życia dla mieszkańców. Trzech na czterech mieszkańców oczekuje infrastruktury zapewniającej bezpieczne poruszanie się po mieście, zarówno w odniesieniu do całych Siedlec jak i obszaru rewitalizacji. Ścieżki rowerowe i chodniki – to najczęściej wskazywana odpowiedź. Niewiele mniej osób wskazało, że ważne są miejsca rekreacji i/lub oferta kulturalna i sportowa a także dobra działalność urzędów i instytucji publicznych na terenie miasta.

Ponad połowa mieszkańców obszaru rewitalizacji wskazała także walory środowiska naturalnego / czyste środowisko oraz pracę blisko domu. Warto zauważyć, że preferencje mieszkańców obszaru rewitalizacji w dużej mierze pokrywają się ze wskazaniami wszystkich mieszkańców miasta (mieszkańcy oczekują podobnych warunków dla dobrego życia niezależnie od tego, w której jednostce mieszkają).

W przedstawionej poniżej tabeli widać, że średnio 80% mieszkańców obszaru rewitalizacji (i 77% osiedli ogółem) **brało udział w imprezach miejskich** takich jak piknik czy festyn, i jest to zdecydowanie najwyższy wskaźnik w tym zestawieniu. Kilkukrotnie niższy jest kolejny – **udział w wydarzeniach kulturalnych oraz wydarzeniach sportowych** – po 11%. Wszystkie te odpowiedzi odnosiły się do aktywności w całym mieście.

Na swoim osiedlu mieszkańcy angażują się w działania dużo rzadziej. Najwięcej, bo **15% uczestniczy w działaniach na rzecz lokalnej społeczności** i jest to wskaźnik wyższy o 3 punkty procentowe od średniego dla wszystkich osiedli. Około 10% respondentów z podobszarów 2. „Floriańska” oraz 16. „Reymonta” **uczestniczy w aktywnościach małych grup nieformalnych lub NGO**.

Tabela 26 Odpowiedzi na pytanie: W jakich wydarzeniach realizowanych na Siedlcach w roku 2019 brał/a Pan/i udział (osobiście lub ktoś z rodziny)?

zagadnienie problemowe	OR 1	OR 2	OR 9.21	OR 16	ogółem		suma OR		OR – ogółem (w p.p.)
	na moim osiedlu				w Siedlcach	na moim osiedlu	w Siedlcach	na moim osiedlu	
liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na to pytanie	82	49	96	11	1031	1031	238	238	na osiedlu
1 imprezach miejskich (np. festyn, piknik, itp.)	1%	8%	7%	0%	77%	5%	80%	5%	0
2 wydarzeniach kulturalnych (np. w ośrodku kultury, bibliotekach itp.)	1%	4%	4%	0%	48%	3%	11%	3%	0
3 wydarzeniach sportowych	0%	2%	4%	0%	50%	3%	11%	2%	-1
4 wydarzeniach edukacyjnych (np. konkursach wiedzy)	0%	2%	1%	0%	19%	2%	4%	1%	-1
5 wydarzeniach o charakterze religijnym innych niż udział	4%	2%	1%	0%	20%	6%	5%	2%	-4

zagadnienie problemowe	OR 1	OR 2	OR 9.21	OR 16	ogółem		suma OR		OR – ogółem (w p.p.)
	na moim osiedlu				w Siedlcach	na moim osiedlu	w Siedlcach	na moim osiedlu	
w nabożeństwie (np. działalność w przykościelnych grupach pomocowych itp.)									
6 działaniach na rzecz lokalnej społeczności, np. wspólnoty mieszkaniowej lub osiedla	15%	14%	17%	0%	15%	12%	4%	15%	3
7 aktywność w małych grupach nieformalnych (np. działalność w organizacji pozarządowej, spotkania w gronie seniorów, wspólne rozwijanie zainteresowań / hobby)	6%	10%	4%	9%	23%	6%	6%	6%	0
8 inne (jakie?)	1%	0%	0%	0%	4%	1%	1%	0%	-1
9 trudno powiedzieć	4%	0%	1%	9%	8%	2%	3%	2%	0
10 nie brałem /nie brałam udziału w żadnych wydarzeniach	12%	8%	6%	0%	15%	10%	3%	8%	-2

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

4.2.3. PROBLEMY W OBSZARZE REWITALIZACJI

W kwestionariuszu zawarto dwa pytania dotyczące kwestii problemowych. W pierwszym pytano o problemy dotyczące spraw publicznych, w drugim – problemy w rodzinach. W obu przypadkach respondenci wskazywali które sytuacje występują w całym mieście, a które na ich osiedlu. Można było zaznaczać wiele odpowiedzi.

W poniższych trzech tabelach zestawiono odpowiedzi: w pierwszej kolumnie wskazano możliwe do wskazania odpowiedzi. W kolejnych czterech kolumnach zawarto odpowiedzi respondentów zamieszkających w poszczególnych obszarach rewitalizacji stanowiące odpowiedź na pytanie o sytuację w ich osiedlach (tytuły kolumn: OR 1 to podobszar rewitalizacji nr 1 „Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa”, OR 2: „Floriańska”, OR 9.21: „Poniatowskiego /Śródmieście”, OR 16: „Reymonta”). Kolejne dwie kolumny zawierają zestawienie odpowiedzi wszystkich respondentów, w tym wskazania, że dana sytuacja występuje w całym Siedlcach oraz na osiedlach respondentów. Dalsze dwie kolumny to suma odpowiedzi respondentów mieszkających na obszarze rewitalizacji, w tym odpowiedzi odnoszące się do całego miasta oraz do osiedli na obszarze rewitalizacji. W ostatniej kolumnie wskazano różnicę pomiędzy odpowiedziami mieszkańców obszaru rewitalizacji a odpowiedziami ogółu mieszkańców miasta przy wskaźnikach odnoszących się do własnego osiedla. Kolorem wyróżniono w każdej kolumnie najwyższe wartości.

W wierszu poprzedzającym zestawienie zebranych danych wskazano liczbę respondentów odpowiadających na dane pytanie: w tym respondentów z poszczególnych podobszarów, z całego miasta oraz łącznie z podobszarów. Odpowiedzi w tabelach wskazują, jaki procent respondentów odpowiadających na dane pytanie, do którego odnoszą się dane, wybrał odpowiedź (w poszczególnych wierszach tabeli).

Pierwsze zestawienie tabelaryczne wskazuje, które z podanych sytuacji są dostrzegane przez mieszkańców. Najczęściej wskazywano – w całym zestawieniu – że drogi i chodniki wymagają naprawy – w odniesieniu do miasta taką odpowiedź wybrało ponad 80% ogółu ankietowanych. Jednocześnie mniej niż dwie trzecie z tej grupy wskazało na taki deficyt na swoim osiedlu (48% wskazało, że drogi i chodniki wymagają naprawy). W odniesieniu do mieszkańców obszaru rewitalizacji i ich oceny infrastruktury drogowej ta rozbieżność jest jeszcze większa – nieznacznie więcej osób wskazało na niewystarczające drogi w mieście i jednocześnie niespełna 40% dostrzega taki deficyt w na swoim osiedlu.

Najczęściej wskazywaną sytuacją problemową dostrzeganą na własnym osiedlu średnio przez mieszkańców obszaru rewitalizacji **jest brak miejsc rekreacji**, np. uprawianie sportu czy działań kulturalnych (jest to deficyt „uniwersalny”, bowiem podobny jest odsetek ogółu odpowiedzi), wskazany przez 44% ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Podobnie często wskazywana kwestią jest brak miejsc spotkań (43,5% mieszkańców OR i 43,8% ogółem). Trzecim w kolejności deficytem jest **słaba infrastruktura drogowa i dla pieszych** (39,1% w OR).

W poszczególnych podobszarach wśród najczęściej wskazywanych były także inne kwestie: **brak inicjatyw, oferty** spędzania czasu **dla młodzieży** (w odniesieniu do dwóch podobszarów: 1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa” oraz 2. „Floriańska”). W podobszarze „Floriańska” także **brak miejsc spędzania czasu dla rodzin z dziećmi**, wskazywany przez 47% respondentów mieszkających na tym podobszarze. Niemal jedna trzecia ankietowanych wskazała także **brak inicjatyw dla seniorów** (9.21 „Poniatowskiego /Śródmieście”). Ponadto sytuacją problemową jest **duże zanieczyszczenie powietrza i okolicy**, wskazywane przez mieszkańców trzech podobszarów (wszystkie poza 16. Reymonta).

Wysoki wskaźnik widoczny jest także w kategorii oznaczającej niskie zaangażowanie mieszkańców w działania wspólne (podobszar 16. „Reymonta”), jednak należy mieć na uwadze, że wskazywane w przypadku tego podobszaru odsetki liczone są od łącznej grupy 11 osób odpowiadających na to pytanie i mieszkających w podobszarze Reymonta.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazywali częściej niż średnio mieszkańcy miasta na występujące problemy społeczne w rodzinach (różnica 6,2 punktów procentowych) oraz to, że jest niebezpiecznie (różnica 5,9 p. p.). Różnice widać także w drugą stronę: w mniejszy zakresie w obszarze rewitalizacji jest słaba infrastruktura drogowa i piesza (różnica -8,6 p.p.), rzadziej brakuje miejsc i oferty spędzania czasu dla rodzin z dziećmi (-6,6 p.p.) i w rzadziej brakuje podstawowych sklepów i usług (-5,2 p.p.).

Tabela 27 Odpowiedzi na pytanie: „Które z wymienionych niżej sytuacji występują w Siedlcach, a które na Pani/ Pana osiedlu?”

Sytuacje problemowe	OR 1	OR 2	OR 9.21	OR 16	ogółem		suma OR		OR – ogółem (w p.p.)
	na moim osiedlu				w Siedlcach	na moim osiedlu	w Siedlcach	na moim osiedlu	
liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na to pytanie	83	51	103	11	1076	1076	248	248	na osiedlu
1 W wielu rodzinach występują problemy (bieda, przemoc, alkoholizm itp.)	26,5%	27,5%	19,4%	27,3%	64,1%	17,6%	62,9%	23,8%	6,2
2 Wielu mieszkańców nie ma pracy	16,9%	21,6%	12,6%	18,2%	63,8%	13,1%	64,9%	16,1%	3,0
3 Jest niebezpiecznie (zdarzają się przestępstwa, bijatyki, kradzieże itp.)	28,9%	37,3%	17,5%	9,1%	61,7%	19,1%	60,1%	25,0%	5,9
4 Brakuje miejsc spotkań dla mieszkańców	48,2%	51,0%	35,9%	45,5%	66,7%	43,8%	71,0%	43,5%	-0,2
5 Brakuje miejsc rekreacji (np. uprawiania sportu, działań kulturalnych)	45,8%	56,9%	36,9%	36,4%	58,4%	44,3%	63,7%	44,0%	-0,4
6 Brakuje inicjatyw, oferty spędzania czasu dla młodzieży	42,2%	49,0%	27,2%	27,3%	69,8%	42,0%	69,8%	36,7%	-5,3
7 Brakuje inicjatyw, oferty spędzania czasu dla seniorów	26,5%	37,3%	31,1%	27,3%	57,3%	34,1%	59,3%	30,6%	-3,5
8 Brakuje miejsc i oferty spędzania czasu dla rodzin z dziećmi	30,1%	47,1%	28,2%	18,2%	60,3%	38,8%	61,7%	32,3%	-6,6
9 Mieszkańcy nie angażują się w działania wspólne	33,7%	43,1%	28,2%	63,6%	62,1%	37,7%	63,7%	34,7%	-3,1
10 Brakuje podstawowych sklepów i usług	12,0%	23,5%	18,4%	27,3%	24,8%	23,0%	26,2%	17,7%	-5,2
11 Drogi i chodniki wymagają naprawy	42,2%	49,0%	32,0%	36,4%	82,1%	47,7%	84,7%	39,1%	-8,6
12 Jest duże zanieczyszczenie powietrza i okolicy	38,6%	43,1%	31,1%	27,3%	64,8%	37,5%	62,5%	35,9%	-1,6
13 Inne	12,0%	9,8%	2,9%	0,0%	11,7%	8,3%	11,7%	7,3%	-1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

Drugie pytanie dotyczące problemów społecznych w rodzinach odnosiło się do sytuacji, w których respondenci znają osobę lub rodzinę, w której występuje dana sytuacja problemowa. Najczęściej wskazywano w obszarze rewitalizacji te same problemy, które występują także na innych osiedlach, przy czym częściej były to wskazania wyższe o kilka punktów procentowych. **Najczęściej wskazywanym problemem** dostrzeganym w rodzinach **jest nadużywanie alkoholu**, wskazywane przez 33% mieszkańców obszaru rewitalizacji i 28% ogółu respondentów. Częściej niż co trzeci ankietowany zna osobę lub rodzinę w której występuje **niepełnosprawność** (ogółem w osiedlach taką sytuację dostrzega co czwarty ankietowany).

Częściej niż co czwarty ankietowany (po 27%) wskazywał także na dostrzegane wśród znajomych **biedę** oraz **długotrwałą chorobę**. W obszarze 2. „Floriańska” 38% ankietowanych mieszkańców wskazało **niezaradność życiową** jako często spotykaną wśród znajomych osób lub rodzin. Co piąta osoba uczestnicząca w badaniu zna osoby lub rodziny, w których występuje **przemoc domowa**.

Na uwagę zasługuje wskazanie przez niemal 1/3 badanych z obszaru rewitalizacji i 1/4 z ogółu osiedli bezrobocia. Przy stosunkowo niskiej w Siedlcach stopie bezrobocia (3,3%, oraz 4,5% w obszarze rewitalizacji) tak wysoki udział odpowiedzi może oznaczać, że respondenci odnoszą się nie tyle do sytuacji „bezrobocia rejestrowanego”, ile do „**nieodpowiedniego zatrudnienia**” – pracy prekarnej (na tzw. „umowę śmieciową”), niestajej, niskopłatnej lub dorywczej / sezonowej.

Tabela 28 Odpowiedzi na pytanie: Czy zna Pan/i osobę lub rodzinę, u której występuje (proszę zaznaczyć, jeśli tak):

zagadnienie problemowe	OR 1	OR 2	OR 9.21	OR 16	ogółem		suma OR		OR – ogółem (w p.p.)
	na moim osiedlu				w Siedlcach	na moim osiedlu	w Siedlcach	na moim osiedlu	
liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na to pytanie	80	50	97	10	1017	1017	237	237	na osiedlu
1 bieda	25,0%	34,0%	24,7%	30,0%	55,5%	23,1%	57,4%	27,0%	3,9
2 bezrobocie	27,5%	34,0%	27,8%	30,0%	53,9%	25,4%	59,5%	29,1%	3,7
3 przemoc w rodzinie	20,0%	24,0%	14,4%	30,0%	37,6%	16,8%	37,1%	19,0%	2,2
4 nadużywanie alkoholu	31,3%	34,0%	32,0%	40,0%	49,6%	28,2%	49,8%	32,5%	4,3
5 zaniedbywanie dzieci	16,3%	18,0%	8,2%	40,0%	40,3%	13,8%	42,6%	14,3%	0,6
6 zaniedbywanie osób starszych	12,5%	12,0%	12,4%	10,0%	34,7%	9,4%	39,7%	12,2%	2,8
7 niepełnosprawność	36,3%	38,0%	19,6%	40,0%	53,8%	26,7%	57,8%	30,0%	3,2
8 długotrwała choroba	30,0%	32,0%	20,6%	40,0%	49,4%	24,5%	49,4%	27,0%	2,5
9 niezaradność życiowa	23,8%	38,0%	22,7%	30,0%	46,2%	21,8%	54,4%	26,6%	4,8
10 inne trudności życiowe (jakie?)	3,8%	2,0%	2,1%	10,0%	5,9%	2,4%	7,6%	3,0%	0,6
11 nie znam żadnej z powyższych sytuacji (osób / rodzin)	11,3%	10,0%	9,3%	0,0%	14,8%	11,6%	10,1%	9,7%	-1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

4.2.4. POTRZEBY I OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW

Odpowiadając na pytania otwarte (wpisywanie własnych odpowiedzi) mieszkańcy wskazywali dwa rodzaje działań, które powinny zostać ich zdaniem zrealizowane. W poniższym zestawieniu ujęto zgłaszane zagadnienia (skorygowano wyrażenia kolokwialne lub powtarzające się).

1. Oczekiwane działania inwestycyjne

- zagospodarowanie / rewitalizacja Parku Aleksandria;
- zagospodarowanie / rewitalizacja Placu Sikorskiego ;
- remont Amfiteatru;
- remont chodników i budowa ścieżek rowerowych i ich oświetlenie;
- odnowienie nawierzchni ulic (Składowa, Floriańska, Torowa, Rynkowa, Sikorskiego, skwer Niepodległości, Partyzantów, Wyszyńskiego, Brzeska, Sokołowska, Garwolińska, Cmentarna, Jagiełły;
- centrum przesiadkowe;
- likwidacja „kopciuchów”;
- udostępnienie ul. Piłsudskiego w większym zakresie pieszym, tj. likwidacja parkowania samochodów na chodnikach, zwężenie ulicy, (jedna z propozycji obejmuje budowę tunelu pod ul. Piłsudskiego dla samochodów, a w miejsce dotychczasowej ulicy – deptak);
- poprawa przejścia w tunelu przy ul. Kilińskiego;
- duży plac zabaw dla dzieci;
- zagospodarowanie przestrzeni nad zalewem;
- klub dziennego pobytu dla seniorów;
- więcej drzew, zieleni;
- parkingi w centrum;
- stworzenie „starówki”, „centrum miasta” – przestrzeni do rekreacyjnego spędzania czasu i spotkań, z dostępnymi lokalami gastronomicznymi;
- utworzenie punktu obsługi interesanta (filii urzędu) w Galerii Siedlce;
- miejsce dla osób bezdomnych;
- ławki w mieście;
- „naprawa” siedleckiego sportu zawodowego;
- siłownie napowietrzne, miejsca rekreacji, sportu;
- stworzyć duży park naukowo-technologiczno-biznesowy przy współpracy miasta uniwersytetu i biznesu.

2. Działania społeczne dla mieszkańców

- oferta spędzania czasu wolnego dla osób z różnych grup wiekowych, w tym zajęcia sportowe, kulturalne i rozwijające zainteresowania dla dzieci/ młodzieży / seniorów / dorosłych;
- zajęcia dla młodzieży przeciwdziałające uzależnieniom, w tym od internetu;
- poszerzenie oferty edukacyjnej w szkołach o zakres dobrego wychowania, kultury picia, edukacji seksualnej, oraz kulturo- i religioznawstwa, uczyć młodzież mądrze korzystać z mediów i Internetu we wszystkich szkołach, szacunku i kultury porozumienia się i relacji międzyludzkich i do osób starszych;
- wspieranie rodziców w wychowywaniu dzieci;

- tablice informujące o patronach ulic (kim byli);
- promocja miasta (i współpraca z UTH w tym zakresie);
- miejsca aktywności oraz spotkań dla seniorów;
- „mniej kościołów, więcej rozrywki”;
- toalety publiczne;
- świetlica środowiskowa na osiedlu Spokojna / Tetmajera;
- pomoc dla bezdomnych zwierząt;
- spotkania rodzin dotkniętych przemocą;
- reorganizacja kursów MPK;
- ograniczenie smogu i zanieczyszczenia miasta (jedną z propozycji to „przymuszenie mieszkańców do wymiany pieców”);
- badanie potrzeb i oczekiwań osób w wieku produkcyjnym;
- „czyste powietrze”, w tym także wspieranie NGO działających w obszarze środowiska.

Główne zjawiska problemowe zdiagnozowane na podstawie badania ankietowego

- Trudności życiowe osób i rodzin mieszkających na obszarze rewitalizacji:
 - nadużywanie alkoholu;
 - niepełnosprawność;
 - bezrobocie;
 - bieda;
 - długotrwała choroba;
 - niezaradność życiowa;
 - przemoc w rodzinie.
- Główne deficyty widoczne na podstawie badania ankietowego odnoszą się do niskiej aktywności społecznej, w tym często wynikającej z braku miejsc i oferty aktywności:
 - niewystarczająca liczba miejsc rekreacji (sport, kultura, miejsca spotkań);
 - słaba oferta spędzania czasu wolnego (sport, kultura, rekreacja, hobby) dla osób w różnych grupach wiekowych: dzieci / młodzieży / seniorów / osób dorosłych
 - brakuje zajęć dla młodzieży kształtujących pożądane postawy (edukacja społeczna i obywatelska, kultura osobista i życie w społeczności, kultura spożywania alkoholu, bezpieczne dla siebie i dla innych korzystanie z Internetu etc.);
 - występuje duże zanieczyszczenie powietrza.
- Główne deficyty dotyczące inwestycji infrastrukturalnych („twardych”) to:
 - zniszczony, zaniedbany park Aleksandria oraz Plac Sikorskiego;
 - zdegradowany Amfiteatr;
 - niefunkcjonalne centrum przesiadkowe;
 - brakuje ścieżek rowerowych i chodników, drogi są zniszczone;
 - brak placów zabaw;
 - za mało „zieleni w mieście”;
 - niewystarczające wyposażenie w małą infrastrukturę (ławki), oświetlenie chodników i ścieżek rowerowych oraz toalety w przestrzeni publicznej;
 - brak miejsc aktywności fizycznej i rekreacji.

Zakres problemowy wymagający interwencji w ramach projektów rewitalizacyjnych:

- ⇒ Pomoc dla osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej (niezaradnych życiowo, długotrwale

Główne zjawiska problemowe zdiagnozowane na podstawie badania ankietowego

- bezrobotnych, niepełnosprawnych, chorych);
- ⇒ Rozwiązywanie i przeciwdziałanie skutkom nadużywania alkoholu i uzależnień;
- ⇒ Wsparcie dla osób doświadczających przemocy oraz profilaktyka przemocy;
- ⇒ Aktywizacja zawodowa, w tym także wsparcie w przekwalifikowaniu i zmianie pracy;
- ⇒ Prowadzenie zajęć kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, rozwijających zainteresowania w odniesieniu do różnych grup mieszkańców (dzieci / młodzieży / seniorów / dorosłych);
- ⇒ Integracja społeczna i międzypokoleniowa (zajęcia kulturalne, sportowe, rekreacyjne, rozwijające zainteresowania do różnych grup mieszkańców (dzieci / młodzieży / seniorów / dorosłych);
- ⇒ Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza;
- ⇒ Rozbudowa infrastruktury sprzyjającej aktywności społecznej mieszkańców (sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej), w tym rozbudowa chodników, ścieżek rowerowych i małej architektury;
- ⇒ Odnowienie i przywrócenie istniejących lub nadanie nowych funkcji zdegradowanej przestrzeni publicznej (parki, pustostany, podwórka etc.);
- ⇒ Modernizacja budynków.

4.3. INWENTARYZACJA TERENOWA ŚRÓDMIEŚCIA

4.3.1. PODOBSZAR 21: ŚRÓDMIEŚCIE

W części centralnej przy zbiegu ulic: Floriańskiej, Pułaskiego i Piłsudskiego zlokalizowane są wizytówki turystyczne miasta takie jak XVIII-wieczny Ratusz „Jacek”, w którym funkcjonuje Muzeum Regionalne, XVIII-wieczny Kościół pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika, zabytkowy XIX-wieczny budynek Poczty Polskiej, czy też XVIII-wieczny Odwach (w którym funkcjonuje Biblioteka Miejska) i sąsiadujący z nim Miejski Ośrodek Kultury z II połowy XIX wieku, mający siedzibę w dawnej Resursie Obywatelskiej (ul. Księcia Kazimierza Pułaskiego). Budynek te zostały z powodzeniem odrestaurowane i pełnią funkcje publiczne i usługowe.

Fotografia: Zabytkowy Ratusz „Jacek” – obecnie siedziba Muzeum Regionalnego w Siedlcach

Fotografia: Zabytkowy, odrestaurowany budynek Poczty przy ul. J. Piłsudskiego

Fotografia: Kamienica przy ul. Floriańskiej

W ścisłym centrum, przy Skwerze Niepodległości, usytuowany jest Urząd Miasta Siedlce. Widocznie niszcząca elewacja budynku (odpadające elementy tynku) i detale architektoniczne wymagają remontu.

Fotografie: Budynek Urzędu Miasta Siedlce – widok odpowiednio: od Skweru Niepodległości i od ul. J. Piłsudskiego

Śródmieście posiada także budynki pełniące funkcje sakralne. W centrum miasta przy ul. Józefa Piłsudskiego w dawnej, XIX-wiecznej Siedzibie Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego mieści się Kuria Diecezji Siedleckiej, a przy ul. Bp. Ignacego Świrskiego znajduje się najważniejsza budowla sakralna – Katedra pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, stanowiąca dominantę w sylwetce miasta. Katedrę wybudowano w latach 1906–1912 w stylu neogotyckim na planie krzyża łacińskiego, z wydłużonym prezbiterium zamkniętym trójbocznie i dwoma wieżami na planie kwadratu. Podczas II wojny światowej katedra została poważnie uszkodzona. Powojenne prace remontowe (w tym rekonstrukcja wież) trwały do 1953 r. Kolejna gruntowna renowacja miała miejsce dopiero w latach 1997–1998, kiedy to wymieniono posadzkę w prezbiterium i wykonano nowy witraż w centralnym oknie frontonu. W sąsiedztwie katedry znajduje się także Muzeum Diecezjalne, w którego zasobach znajduje się unikatowy, jedyny w Polsce obraz hiszpańskiego malarza (z pochodzenia Greka) El Greco „Ekstaza św. Franciszka”.

Naprzeciwko zabytkowego Ratusza przy ul. Floriańskiej stoi najstarszy murowany budynek sakralny w Siedlcach – Kościół pw. Stanisława Biskupa Męczennika wybudowany dzięki fundacji Izabeli i Kazimierza Czartoryskich w latach 1740-1749 wg projektu Stanisława Zawadzkiego. Fasada kościoła została w 1793 r. przebudowana w stylu klasycystycznym, natomiast wewnątrz świątyni w dużej mierze pozostało barokowe. Poza tym na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są również inne obiekty sakralne, nie zdiagnozowano jednak znaczących potrzeb w zakresie ich rewitalizacji. Zarówno stan jakościowy budynków sakralnych jak i ich otoczenia należy uznać jako dobry, wymagający jedynie bieżących napraw czy prac remontowych, służących zachowaniu ich wysokiej wartości jako miejsc kultu religijnego i obiektów dziedzictwa kulturowo-historycznego miasta.

Fotografia: Neogotycka Katedra pw. Niepokalanego Poczęcia NMP

Fotografia: XVIII-wieczny Kościół pw. św. Stanisława B-pa Męczennika

Wymienione powyżej budynki stanowią najbardziej reprezentacyjne elementy najstarszej części zabudowy miasta zlokalizowanej w kwartale ulic: Bp. Ignacego Świrskiego, części ulicy Floriańskiej, Wojskowej i Henryka Sienkiewicza. Dominują w niej XIX i XX-wieczne kwartały kamienic, często o wysokich walorach historycznych, których stan techniczny jest wysoce zróżnicowany. Zabudowę uzupełniają budynki mieszkalne z połowy XX wieku i współczesne obiekty, pełniące w znacznej mierze funkcje administracyjne, publiczne lub handlowo-usługowe. W kilku punktach obszaru widoczna jest również niskokondygnacyjna zabudowa blokowa.

Fotografia: Rejon ulic: Teatralnej i Mieczysława Asłanowicza

Mnogość form architektonicznych, a także znaczne zróżnicowanie stanu jakościowego budynków, nadaje Śródmieściu charakterystyczną cechą wyraźnego kontrastu architektonicznego. W przestrzeni miejskiej często widoczne są „zbitki” budynków zabytkowych (kamienic), z których część w widoczny sposób ulega dekapitalizacji, a inne położone w bezpośrednim sąsiedztwie zostały odrestaurowane i z powodzeniem pełnią funkcje mieszkalne, usługowe czy publiczne. Za główne przyczyny tego stanu

rzeczy można przyjąć częsty brak uregulowania kwestii własnościowych nieruchomości, a także brak odpowiednich środków finansowych na renowację budynków. Problem rentowności kamienic pogłębiają takie czynniki jak: malejące zainteresowanie ze strony podmiotów prywatnych lokalizacją działalności w tych obiektach, a także fakt, iż znaczna część kamienic w centrum, najczęściej prywatnych, była w przeszłości zasiedlana na zasadzie szczególnego trybu najmu (w drodze decyzji administracyjnej o przydziale lokalu) – co dzisiaj przekłada się na niskie wpływy z opłat czynszowych i trudność w ich egzekwowaniu. Dodatkowym ograniczeniem, wpływającym jednak znacząco na koszt prac remontowych, jest pozostawianie znacznej części budynków pod ochroną konserwatorską, przez co wykonanie prac renowacyjnych nie może naruszać substancji zabytku i wymaga uzyskania stosownych pozwoleń.

Fotografia: Kamienice przy ulicy Esperanto

Fotografia: Kamienice przy ulicy Asza

Fotografia: Budynki przy ulicy: Józefa Piłsudskiego

Fotografia: Budynki przy ul. Kazimierza Pułaskiego

Problemy o charakterze funkcjonalno-przestrzennym dotyczące obszar ścisłego centrum miasta odnoszą się także do: braków w małej architekturze, słabo zagospodarowanych przestrzeni podwórkowych, a także ubytków i złego stanu jakościowego części ciągów pieszych, szczególnie na bocznych ulicach. Przykładem lokalizacji, która wymaga wzmożonych prac służących poprawie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych mogą być tereny usługowo-handlowe położone w okolicach Dworca PKS i zabytkowego Zakładu Karnego.

Funkcja handlowa Śródmieścia współcześnie koncentruje się w centrach i domach handlowych, a przede wszystkim w Galerii Siedlce – największym centrum handlowym Siedlec zlokalizowanym przy ulicy Józefa Piłsudskiego. Uzupełnieniem oferty centrów handlowych są tradycyjne sklepy zlokalizowane w częściach usługowych na niższych kondygnacjach budynków, dyskonty spożywcze, a także place targowe, czy też pojedyncze stragany, np. zlokalizowane przy dawnej odrestaurowanej Hali Targowej przy ul. Pułaskiego, w której obecnie mieści się sklep i restauracja z małym browarem rzemieślniczym.

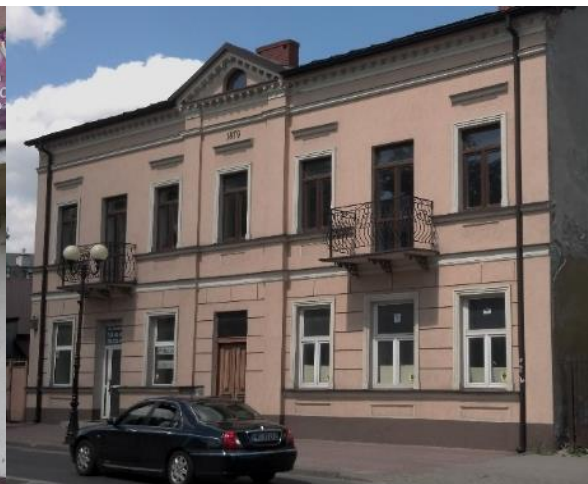
Fotografia: Galeria Siedlce przy ul. J. Piłsudskiego

Fotografia: Plac przy ul. Wojskowej

Fotografia: Lokale gospodarcze przy ul. Jana Kilińskiego

Fotografia: Odnowiona kamienica przy ul. Starowiejskiej z dostępnymi lokalami gospodarczymi

W 2018 r. ostatecznie zrealizowano „Centrum przesiadkowego w Siedlcach” przy ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego. Wykonano dwupoziomowy parking otwarty dla samochodów osobowych, budynek wiaty autobusowej oświetlenie terenu, instalacja elektryczna i teletechniczna, drogi rowerowe i chodniki, dojazdy, system dynamicznej informacji pasażerskiej, kanalizację deszczową, sanitarną i wodociągową, budynek obsługi, system monitoringu wizyjnego, system informacji parkingowej.

W powiązaniu z projektem rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej w sąsiedztwie istniejącego dworca PKP w ciągu ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego, centrum przesiadkowe stanowi zagospodarowanie terenów pokolejowych, zapewnia integrację różnych środków transportu, zwiększa komfort podróżnych oraz przyczynia się do rozwiązania problemów komunikacyjnych w centrum Siedlec. Centrum przesiadkowe jest miejscem, które pozwala na zaparkowanie 300 samochodów. Będą z niego korzystać osoby dojeżdżające do Siedlec i Warszawy. Może tam być także stojak dla rowerów i miejsce dla taksówek.

Lokalizacja centrum po południowej stronie stacji kolejowej odciąża centrum miasta od nasilającego się ruchu samochodowego, a dostępność nowych miejsc parkingowych skłoni pasażerów do łączenia różnych sposobów transportu – prywatnego z publicznym oraz kolejowego z autobusowym, co wpłynie na zmniejszenie emisyjności systemów transportowych.

Fotografia: Centrum przesiadkowe przy ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego.

W 2018 r. oddano do użytkowania tunel pod torami wraz z infrastrukturą towarzyszącą wzdłuż ulicy Kilińskiego oraz trzeci etap obwodnicy im. rtm. Pileckiego do ul. Składowej/Zbrojnej.

Tunel o długości 144 m powstał pod torami i stacją kolejową w ciągu ul. Kilińskiego. Powstała nowa droga i miejsca do parkowania pojazdów – parkowanie dopuszczone na jezdniach przy ul. Kilińskiego oraz w miejscu byłego parkingu taxi.

Droga w tunelu służy pojazdom osobowym i dostawczym, a także karetkom pogotowia i autobusom komunikacji miejskiej. Nie jest tam dozwolony ruch TIR-ów i aut powyżej 3,7 metra. Zadanie związane z rozbudową infrastruktury komunikacyjnej w ciągu ulicy Rotmistrza Witolda Pileckiego w Siedlcach jest jedną z największych i najdroższych inwestycji miasta w ostatnich latach.

Zadanie było dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014–2020, Działanie 7.1 – Infrastruktura drogowa.

Fotografia: Wjazd do tunelu od strony ul. Kilińskiego.

4.3.2. PODOBSZAR 2: FLORIAŃSKA

W tym podobszarze rewitalizacji przeważa zabudowa blokowa 4-5 kondygnacyjna z lat 60. i 70. XX wieku, uzupełniana starszymi budynkami, głównie kamienicami. W części położonej w pobliżu torów kolejowych przeważają zakłady przemysłowe, zabudowania kolejowe i pokolejowe, a pomiędzy ulicami Formińskiego i Kolejową a Jana Kilińskiego zlokalizowane jest osiedle blokowe z wielkiej płyty o 7-12 kondygnacjach, stanowiące dominantę w tej części miasta.

Fotografia: Zakład „Polmosu Siedlce” przy ul. Kolejowej

Fotografia: Teren przed dworcem PKP.

Wzdłuż ulicy Floriańskiej, szczególnie w jej południowej części, zlokalizowane są liczne zakłady przemysłowe i handlowe. Rejon położony w tej części ulicy to w głównej mierze zabudowa mieszkaniowa 2-3 kondygnacyjna, jednorodzinna. W większości są to budynki z lat 70. XX-wieku, choć można spotkać również budynki z I poł. XX-wieku (w tym zabudowę drewnianą) jak i obiekty wybudowane w latach 90. i nowsze. W północnej części ulicy Floriańskiej przeważa niska zabudowa blokowa, a także kwartały kamienic. Stan zabudowy jest wysoce zróżnicowany.

Fotografie: Zabudowania przy ul. ks. Piotra Ściegiennego

Fotografie: Nieużytki i zabudowania przemysłowe w rejonie ulic: Floriańskiej i ks. Ignacego Skorupki

Fotografie: Widok na ul. Floriańską – przykład wszechobecnej w centrum miasta nadpodaży bilbordów i afiszów reklamowych

W tej części miasta dostrzec można sporo zieleni – drzew i krzewów, choć w wielu miejscach wymaga ona uporządkowania i prześwietlenia. Wnętrza blokowisk w większości przypadków są zagospodarowane i dostateczne schludne. Zabudowa blokowa jest stopniowo modernizowana i ocieplana, choć potrzeby w tym zakresie są nadal spore.

Fotografia: Osiedle blokowe przy ulicach: Józefa Formińskiego i Kolejowej

Fotografia: Wnętrze osiedla blokowego przy ul. 3 Maja

Zdecydowanie mniej korzystnie prezentują się podwórza kamienic, które w większości przypadków są zaniedbane i zdegradowane. Stan techniczny wnętrz budynków i instalacji również znajduje się w złym stanie i wymaga sporych nakładów na ich modernizację lub wymianę. Miejscami można spotkać pustostany, a elewacje większości kamienic wymagają pilnych remontów.

Fotografia: Widok na ul. Józefa Formińskiego

Fotografia: Budynki przy ul. 3 Maja

Fotografie: Budynki przy ul. Henryka Sienkiewicza

Fotografia: Zabytkowy dom, w którym mieszkał Adolf Ganiewski - ul. Henryka Sienkiewicza

Fotografia: Skwer przy Placu Tysiąclecia

Budynek dworca PKP znajduje się po północnej stronie torów do którego można dostać się także od strony południowej miasta. Przy budynku dworca PKP w Siedlcach Kolej Mazowiecka wybudowała płatny parking w systemie „Parkuj i jedź” na 48 stanowisk. Rozwiązaniem problemów komunikacyjnych w centrum Siedlec jest rozbudowa infrastruktury komunikacji publicznej oraz transportu rowerowego w sąsiedztwie istniejącego dworca PKP w ciągu ul. Rotmistrza Witolda Pileckiego. Usprawnia to dojazd do pokolejowych terenów inwestycyjnych, istniejącego dworca PKP oraz centrum przesiadkowego, które obsługuje komunikację miejską i dalekobieżną.

Fotografia: Dworzec PKP w Siedlcach

4.3.3. PODOBSZAR 9: PONIATOWSKIEGO (PARK, STADION, SZPITAL)

Podobszar skupia obiekty zabytkowe oraz obiekty użyteczności publicznej i rekreacji, które są sporadycznie przeplatane zabudową mieszkalną (głównie na obrzeżach). Wyraźne wydzielenie w układzie urbanistycznym miasta obszaru, w którym zlokalizowane są podmioty użyteczności publicznej i tereny zieleni, w bezpośrednim sąsiedztwie ścisłego centrum, wpływa korzystnie na funkcjonalność miasta i atrakcyjność przestrzeni publicznych.

Stan jakościowy budynków użyteczności publicznej jest wysoce zróżnicowany. Część z nich przeszła w ostatnich latach gruntowne modernizacje, inne wciąż wymagają przeprowadzenia prac remontowych.

Przy ul. Konarskiego zlokalizowany jest najstarszego budynku liceum w Siedlcach IV Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Stanisława Żółkiewskiego, dawne Gimnazjum Gubernialne, który jest wpisany do rejestru zabytków pod nr A-65. Na rewaloryzację budynku IV Liceum Ogólnokształcącego im. Hetmana Stanisława Żółkiewskiego w Siedlcach Miasto Siedlce otrzymało dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej VI „Jakość życia”, działanie 6.2 „Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych” RPO WM na lata 2014-2020. Łączna wysokość dotacji dla całego projektu wyniosła 6.607.586,71 zł. W 2018 r. przyznana została również dotacja celowa od Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace konserwatorskie lub restauratorskie i roboty budowlane w kwocie 900.000 zł, która została wypłacona i rozliczona do 31.12.2018 r.

Wykonano remont z przebudową pomieszczeń istniejącego budynku IV LO w następującym zakresie: tynki zewnętrzne i wewnętrzne, wykończenie ścian wewnętrznych oraz malowanie, wykonanie posadzek, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie instalacji wewnętrznych: wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, wentylacji oraz instalacji elektrycznej i teletechnicznej. W ramach prac zewnętrznych wykonano m.in.: trawniki; nasadzenia drzew; utwardzenie nawierzchni z kostki brukowej tj.: parking, droga manewrowa, zjazd, chodniki; nowe ogrodzenie działki oraz oświetlenie terenu. Ponadto pomieszczenia biurowe i sale lekcyjne w budynku głównym oraz łączniku zostały wyposażone w nowe meble, niezbędny sprzęt oraz pomoce dydaktyczne umożliwiające realizowanie przez szkołę przyjętych programów nauczania.

Fotografie: Budynek IV LO im. Stanisława Żółkiewskiego i Szkoły Podstawowej nr 1 im. KEN przy ul. Konarskiego.

Szpital Miejski i Mazowiecki Szpital Wojewódzki, świadcząc usługi zdrowia w szerokim zakresie (opieka stacjonarna i ambulatoryjna, w tym liczne poradnie specjalistyczne), stanowią kluczową dla mieszkańców obszaru rewitalizacji infrastrukturę kubaturową i przestrzeń, w której przebywają. Obie placówki zlokalizowane są w obszarze centralnym miasta i jednocześnie wyznaczonym obszarze rewitalizacji, należy więc przyjąć, że działania rewitalizacyjne związane z nieruchomościami szpitali są ważnym elementem całego procesu.

Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim realizuje m.in. projekt ujęty w „LPR na lata 2016-2020” pn. *„Przebudowa terenu szpitalnego obejmującego infrastrukturę techniczną, małą architekturę oraz tereny zielone jako miejsce biernej i czynnej hortiterapii z wykorzystaniem do rehabilitacji leczniczej dzieci i dorosłych”* obejmujący: przebudowę budynku gospodarczego wraz z jego dostosowaniem do potrzeb czynnej i biernej hortiterapii, wydzielenie i urządzenie ogrodu sensoryczno-terapeutycznego z infrastrukturą techniczną, termomodernizacją istniejącego budynku administracyjno-technicznego do potrzeb usług ochrony zdrowia, wymianą nawierzchni dróg, chodników i placów manewrowych, wykonaniem nowych ciągów pieszych, alejek spacerowych i parkingów, wyposażeniem terenu w elementy małej architektury, wycinką drzew oraz uzupełnieniem nowymi nasadzeniami, wykonaniu ogrodzeń wokół wydzielonego ogrodu terapeutycznego oraz placów zabaw, budowie i wyposażeniu siłowni na otwartym powietrzu, wykonaniu instalacji monitoringu i oświetlania terenu, modernizacji sieci wodociągowej i deszczowej.

Projekt Szpitala Wojewódzkiego uzyskał dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020; Oś priorytetowa VI Jakość życia Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych; Typ projektów: Rozwój infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w celu ich aktywizacji społecznej i gospodarczej.

Fotografia: Mazowiecki Szpital Wojewódzki widok od strony ul. Starowiejskiej oraz widok od strony parkingu przy ul. Wiszniewskiego przed realizacją przebudowy.

Fotografia: Zniszczony i wybrakowany ciąg pieszy przy ul. Księcia Józefa Poniatowskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Mazowieckiego Szpitala Wojewódzkiego przed realizacją projektu.

Fotografia: Mazowiecki Szpital Wojewódzki widok na teren rekreacji.

Fotografia: Ciąg pieszy przy ul. Księcia Józefa Poniatowskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Mazowieckiego Szpitala Wojewódzkiego.

Fotografie: Szpital Miejski SPZOZ widok od strony ul. Starowiejskiej oraz widok na Kaplicę pw. św. Krzyża z XVIII wie-ku (kaplic grobowa Aleksandry Ogińskiej) przy szpitalu.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w ostatnim czasie realizował przebudowę Bloku Operacyjnego i Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii Szpitala SPZOZ w Siedlcach wraz z doposażeniem w specjalistyczny sprzęt medyczny oraz doposażono ośrodek implantacji stymulatorów i defibrylatorów w nowoczesny sprzęt diagnostyczno-leczniczy w SPZOZ w Siedlcach. Wykonana została modernizacja pokrycia dachowego na budynku Szpitala przy ulicy Bema 22. Przeprowadzono prace w celu poprawy efektywności energetycznej obiektów szpitala przy ul. Starowiejskiej 15, Bema 22, Formińskiego 14, Mazurska 1 i wykonano docieplenie oraz remont dachu budynku administracyjnego przy ulicy Jana Kilińskiego 29. Utworzono także oddział rehabilitacji kardiologicznej stacjonarnej i dziennej wraz z dostosowaniem infrastruktury oraz zakupem sprzętu medycznego.

W części północnej tego podobszaru rewitalizacji zlokalizowane są liczne obiekty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej: Stadion Lekkoatletyczny, Lodowisko, Hala Widowiskowo-Sportowa, itd., które są systematycznie modernizowane i z powodzeniem służą siedleckiej młodzieży, klubom sportowym i mieszkańcom. Przy ul. Eugeniusza Wiszniewskiego znajduje się także amfiteatr, który obecnie jest wyłączony z użytkowania.

Fotografie: Ulica Bolesława Prusa - odpowiednio Amfiteatr i teren placu parkingowego na terenie dawnej siedziby Komendy Miejskiej Policji

Odrębną kwestią są zespoły parkowe zlokalizowane w tej części miasta. Największy i najbardziej urokliwy jest Park miejski „Aleksandria” założony w I poł. XVIII w. w formie parku "włoskiego", będący integralną częścią zespołu pałacowego Ogińskich. Nazwa parku pochodzi od imienia księżnej Aleksandry Ogińskiej, która – według projektu Franciszka Salezego Sarnowskiego – zmieniła wygląd parku na sentymentalny, jednocześnie powiększając go o część północno-zachodnią i wschodnią. Przed wizytą króla Stanisława Poniatowskiego w lipcu 1783 r. w parku powstały upiększające obiekty, takie jak domki mieszkalne księżnej, altany, łazienki, domek rybacki, meczet turecki, oranżeria, stajenka, wiatrak, sztuczne groty czy teatr letni, a także system urokliwych kanałów i wysp. Niestety pierwotny układ parku nie przetrwał próby czasu, a znaczną część budynków rozebrano podczas okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej.

Obecnie park zajmuje zdecydowanie mniejszy obszar, choć wciąż stanowi istotny punkt miasta pod względem funkcjonalnym. W jego bezpośrednim sąsiedztwie położone są bowiem liczne placówki edukacyjne zlokalizowane przy ul. Konarskiego oraz przy ul. Prusa (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, Centrum Kształcenia Praktycznego, budynek IV LO, II LO, Publiczne Gimnazjum nr 1, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1, Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli), Szpital Miejski Spzoz, Delegatura Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego i inne budynki administracyjne (np. budynek UM przy ul. Prusa 18) oraz rekreacyjne

(Iodowisko). Teren parku stanowi zatem ważny szlak komunikacji pieszej mieszkańców, a w szczególności uczniów i studentów.

Park miejski jest w dużym stopniu zdegradowany i wymaga rewitalizacji. Zabytkowe obiekty parku są w znacznej mierze zdekapitalizowane, noszą także ślady aktów wandalizmu, np. w postaci graffiti. Konieczna jest poprawa bezpieczeństwa osób korzystających z parku, w tym szczególnie dzieci i młodzieży szkolnej. Z danymi Straży Miejskiej wynika, że głównymi wykroczeniami i przestępstwami jakie popełniane są na obszarze parku są zaśmiecanie i spożywanie alkoholu oraz innych substancji odurzających. Niskie poczucie bezpieczeństwa na tym terenie, a także dbałość o bezpieczeństwo mieszkańców skutkowało przed kilku laty interpelacją Rady Miasta Siedlce ws. zwiększenia liczby patroli Straży Miejskiej w godzinach porannych i wieczornych. Z podobną prośbą do służb porządkowych, o objęcie nadzoru nad terenem parku w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniów, zgłaszali się dyrektorzy okolicznych szkół.

Ze środków budżetu miasta w 2012 r. udało się rozpocząć prace przy nowym ogrodzeniu od strony ulicy Konarskiego, które zakończono w 2013 r. W 2019 roku zdecydowano o realizacji prac etapami, które mogłyby być wsparte inicjatywą obywatelską i finansowane z budżetu partycypacyjnego. Ruszyła realizacja I etapu rewaloryzacji Parku „Aleksandria”. Prace dotyczyły wykonania alejki od wejścia przy pałacu Ogińskich, wzdłuż ulicy Konarskiego i Prusa aż do Wiszniewskiego. Zdecydowano się na dokonanie zmiany, jeżeli chodzi o nawierzchnię alejki. Wcześniej była planowana jako alejka o nawierzchni z kostki kamiennej z podziałem na ciąg pieszy i rowerowy. Nawierzchnię alejki zmieniono na asfaltową kierując się potrzebami rodziców spacerujących z dziećmi w wózkach i osób jeżdżących na rolkach. W projekcie rewaloryzacji przewidziane są również alejki wewnątrz parku zaprojektowane jako szutrowe, z kostki granitowej oraz piaskowe.

Zieleń parkowa wymaga uporządkowania, odchwaszczenia i odkrzaczenia, a także prześwietlenia i oczyszczenia drzewostanu, gdyż obecnie wysoki poziom zakrzaczenia przekłada się na brak odpowiednich perspektyw krajobrazowych i znaczne zaciemnienie alei. Konieczne jest dalsze prowadzenie prac związanych z poprawą infrastruktury parkowej, w tym remont ogrodzenia parkowego oraz wymiana nawierzchni alei parkowych. Brak odpowiedniego zagospodarowania terenów parkowych hamuje potencjał parku jako atrakcyjnego miejsca rekreacji i spędzania wolnego czasu przez mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Na początku 2021 r. Miasto Siedlce otrzymało ok. 8,5 mln zł dofinansowania z Unii Europejskiej na rewaloryzację Parku Miejskiego Aleksandria.

Realizacja inwestycji służącej rewaloryzacji Parku Miejskiego „Aleksandria” przyczyni się do utworzenia atrakcyjnego i bezpiecznego miejsca integracji społecznej i rekreacji w samym centrum Siedlec. Dzięki poprawie stanu największego parku w Siedlcach, przywrócona zostanie równowaga kompozycyjna i estetyczna pomiędzy kompleksem pałacowym a dawnym parkiem księżnej Ogińskiej, które stanowią dziedzictwo historyczno-kulturowe miasta Siedlce.

Fotografia: Fontanna i staw parkowy w parku „Aleksandria”

Fotografia: Zdegradowana zabytkowa murowana arkada w Parku „Aleksandria”

Fotografia: Widok na plac zabaw w Parku „Aleksandria”

Pomiędzy częścią pałacową a parkową kompleksu widoczny jest kontrast, pomimo, że obiekty te są całością pod względem kompozycji i stanowią dziedzictwo kulturowe miasta Siedlce. Bezpośrednio bowiem sąsiadują ze sobą odnowione obiekty pałacowe: pałac (obecnie Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy), Kaplica pw. św. Krzyża z XVIII wieku (kaplic grobowa Aleksandry Ogińskiej), murowana oficyna oraz stajnia z XIX wieku (obecnie Archiwum Państwowe). Poprawa estetyki, bezpieczeństwa i zagospodarowania parku stanowi warunek konieczny dla wzmocnienia jego funkcji społecznej i rekreacyjnej w przestrzeni publicznej, a także promocji zespołu pałacowo-parkowego jako najważniejszego waloru turystycznego obszaru rewitalizacji i całego miasta.

Fotografia: XVIII-wieczny Pałac Ogińskich – obecnie siedziba rektoratu Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego

Istotną rolę w przestrzeni miejskiej pełni także „Stary Park”. Jego lokalizacja pomiędzy ulicami Generała Józefa Bema i Bolesława Prusa, na których mieszczą się obiekty sportowe siedleckiego OSiR, obiekty Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznym, szkoły publiczne, a także Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, nadaje mu status naturalnego „zielonego” łącznika pomiędzy obiektami użyteczności publicznej.

Park, który stanowi naturalne miejsce wypoczynku i spędzania wolnego czasu, nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału z uwagi na wysoki stopień degradacji i zaniedbań w sferze infrastrukturalnej (chodniki, ławki, ogrodzenie), a także przyrodniczej (nieuporządkowanie zieleni, niekontrolowane, nadmierne zakrzewienie, zachwaszczenie trawników, itp.). Odnowa „Starego Parku” przyczyni się nie tylko do stworzenia atrakcyjnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji miejsca w przestrzeni publicznej, ale także do zachowania cennych drzewostanów (niektóre drzewa na terenie parku posiadają status pomników przyrody).

Fotografie: Zarośnięte trawniki i przykłady zniszczonych fragmentów ciągów pieszych w „Starym Parku”

Obiekty mieszkalne w tej części obszaru rewitalizacji stanowią głównie nisko-kondygnacyjne bloki zlokalizowane przy ulicy Gospodarczej (budownictwo STBS) i ulicy Generała Józefa Bema, a także zabudowa jednorodzinna przy ulicy Księcia Józefa Poniatowskiego, w znacznej części wybudowana przed 1989 r. Stan jakościowy budynków mieszkalnych zlokalizowanych w tej części miasta należy uznać jako relatywnie dobry.

Ciągi piesze i rowerowe w tej części obszaru są zróżnicowane pod kątem stanu technicznego, często także niespójne. Nowe i wyremontowane ciągi pieszo-rowerowe sąsiadują z chodnikami o zniszczonej nawierzchni i licznych ubytkach wykonanymi z wylewki bitumicznej, płyt betonowych lub trylinki.

Fotografie: Ulica Księcia Józefa Poniatowskiego - odpowiednio ciąg pieszy i przykład zabudowy jednorodzinnej

Fotografia: Tereny zieleni położone za terenem Mazowieckiego Szpitala Wojewódzkiego, w oddali osiedle wielorodzinne przy ul. Gospodarczej – widok od strony ul. Jana Pawła II

4.3.4. PODSUMOWANIE INWENTARYZACJI TERENOWEJ

Na podstawie inwentaryzacji zidentyfikowano główne potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej śródmiejskich podobszarów rewitalizacji.

Główne zjawiska problemowe zdiagnozowane na podstawie inwentaryzacji terenowej

- Deficyty w zakresie infrastruktury na obszarze rewitalizacji:
 - wandalizm, który jest widoczny poprzez graffiti, wybite szyby, itp.;
 - niszczące, niezagospodarowane przestrzenie wewnątrz kwartałów kamienic;
 - ubytki w nawierzchni ulic i chodników oraz braki w małej architekturze, które zmniejszają funkcjonalność przestrzeni publicznych i psują wrażenia estetyczne;
 - degradacja kamienic, m.in. ubytki w elewacji, stare instalacje techniczne i grzewcze, niezagospodarowane podwórza;
 - występowanie nieużytków i pustostanów, w tym na obszarach pokolejowych;

- nieuporządkowana zieleń wymagająca rekultywacji;
- zdegradowane parki miejskie, w tym także ich zabytkowa infrastruktura.

Zakres problemowy wymagający interwencji w ramach projektów rewitalizacyjnych:

- ⇒ Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza;
- ⇒ Rozbudowa infrastruktury sprzyjającej aktywności społecznej mieszkańców (sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej), w tym rozbudowa chodników, ścieżek rowerowych i małej architektury;
- ⇒ Odnowienie i przywrócenie istniejących lub nadanie nowych funkcji zdegradowanej przestrzeni publicznej (parki, pustostany, podwórka etc.);
- ⇒ Modernizacja budynków.

4.4. ANALIZA LOKALNYCH POTENCJAŁÓW OBSZARU REWITALIZACJI

Pogłębiona diagnoza zjawisk problemowych na obszarze rewitalizacji powinna być uzupełniona o analizę lokalnych potencjałów. Lokalny potencjał można definiować jako możliwości, szanse, zasoby, z którymi należy pracować, które można wykorzystywać w celu niwelowania i zapobiegania powstawaniu negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji. Zidentyfikowane lokalne potencjały mogą się wzajemnie przenikać i współdziałać na negatywne zjawiska w różnych sferach jednocześnie.

- Na podstawie analizy wskaźnikowej można zidentyfikować także potencjały obszaru rewitalizacji, czyli te zakresy, w których sytuacja jest na poziomie średniej dla Miasta lub lepsza:
 - aktywność społeczna (liczba organizacji pozarządowych),oraz w nieznacznie mniejszym stopniu (nie we wszystkich podobszarach):
 - przedsiębiorczość mieszkańców (duża liczba podmiotów gospodarczych),
 - wyposażenie techniczne budynków mieszkalnych (wszystkie są skanalizowane),dostępność komunikacji publicznej.
- Na podstawie badania ankietowego można zidentyfikować także potencjały obszaru rewitalizacji, czyli te zakresy, w których obszary rewitalizacji pozytywnie wyróżniają się na tle Miasta:
 - mieszkańcy chętnie korzystają z kulturalno-rekreacyjnych wydarzeń ogólnomiejskich;
 - w nieco większym niż średnio w we wszystkich osiedlach mieszkańcy angażują się w działania na rzecz lokalnej społeczności (w podobszarach 2. „Floriańska” i 16. „Reymonta” także w aktywność w ramach grup nieformalnych i NGO).
- Na podstawie inwentaryzacji terenowej można zidentyfikować także potencjały obszaru rewitalizacji, czyli te zakresy, w których obszary rewitalizacji pozytywnie wyróżniają się na tle Miasta:
 - wiele zabytkowych budynków i budowli budujących tożsamość całego Miasta;
 - historia miasta;

- obszar rewitalizacyjny koncentruje obiekty użyteczności publicznej (urzędy, szkoły, placówki służby zdrowia) a także handlowej (centra handlowe, sklepy) i sportowej (stadion, lodowisko, hala widowiskowo-sportowa);
- wiele obszarów stanowiących przestrzeń rekreacji (parki, zielone otoczenie placówek edukacyjnych i medycznych).

Potencjały obszaru rewitalizacji, które można wykorzystać dla skuteczniejszej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- ⇒ Działalność organizacji pozarządowych;
- ⇒ Aktywność społeczna mieszkańców;
- ⇒ Historia, tożsamość i zabytki miasta;
- ⇒ Obiekty (budynki) użyteczności publicznej i przestrzeń publiczną.

III CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

5. KIERUNEK DZIAŁAŃ W RAMACH REWITALIZACJI

5.1. LOGIKA PROGRAMU REWITALIZACJI

Część planistyczna dokumentu przygotowana na podstawie przeprowadzonych analiz, wskazuje cele i kierunki działań prorozwojowych, a także zadania bądź ich typy, które posłużą rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów i potrzeb, a także wzmocnieniu potencjałów.

Logika procesu rewitalizacji wskazana w niniejszym dokumencie została opracowana zgodnie ze wskazaniami dokumentów opracowanych na poziomie krajowym: „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, wojewódzkim – „Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020*, a także przy uwzględnieniu preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego i dostosowana do potrzeb rozwojowych miasta.

W części diagnostycznej zidentyfikowano obszar miasta wykazujący najwyższy poziom nagromadzenia zjawisk problemowych – tym samym wskazano obszar rewitalizacji. Następnie na podstawie przeprowadzonych analiz, inwentaryzacji terenowej oraz badania ankietowego wśród mieszkańców, określono największe problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji. Na podstawie opinii mieszkańców zebranych podczas spotkań konsultacyjnych w trakcie przygotowania LPR 2016-2020 sformułowano wizję obszaru po zakończeniu procesu rewitalizacji.

W trakcie prac nad programem rewitalizacji na kolejne trzy lata jako bazowe elementy wykorzystano sformułowaną pięć lat temu wizję oraz cele rewitalizacji. Wynikało to z pandemii Covid-19 i ograniczeń dotyczących możliwości bezpiecznego spotkania się, a tym samym braku możliwości podjęcia dyskusji podczas spotkań z interesariuszami procesu rewitalizacji. Ponadto przeprowadzona analiza wskaźnikowa i badanie ankietowe wśród mieszkańców wskazały, że określona pięć lat temu perspektywa zmiany wskutek rewitalizacji jest adekwatna do potrzeb: obecnie zmieniło się natężenie niektórych problemów lub potrzeb, ale ich rodzaj nie uległ zasadniczym zmianom.

Tak więc na podstawie zidentyfikowanych problemów i w odniesieniu do przeformułowanej wizji rewitalizacji, określono cele rewitalizacji. Do celów przypisano kierunki działań, a opisowa charakterystyka kierunków ułatwi na etapie wdrażania programu rewitalizacji tak opracować konkretne projekty, aby maksymalnie realizowały cele programu rewitalizacji.

Dla przygotowania projektów rewitalizacyjnych równoległe przeprowadzono dwa działania. W pierwszej kolejności przeanalizowano projekty wskazane w LPR 2016-2020 pod kątem ich zrealizowania i/lub potrzeby kontynuacji w dalszym okresie. Równocześnie przeprowadzono nabór wśród interesariuszy instytucjonalnych (do mieszkańców skierowano w badaniu ankietowym otwarte pytanie dotyczące potrzebnych działań). Po przeprowadzeniu selekcji według kryterium adekwatności do potrzeb oraz użyteczności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, projekty spełniające kryteria zostały ujęte w zestawieniu projektów rewitalizacyjnych (podstawowych lub uzupełniających).

Dzięki skoncentrowaniu działań na obszarze rewitalizacji uzyskany zostanie efekt synergii, który przyspieszy proces rozwoju i konwergencji obszaru rewitalizacji (centrum Siedlec) a tym samym całego miasta. Szczególną pozycję w hierarchii projektów zajmują projekty związane ze wsparciem sfery społecznej, gdyż to ich realizacja w sposób najpełniejszy przyczyni się do osiągnięcia podstawowego celu rewitalizacji jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców. Pomiędzy

poszczególnymi zmiennymi ujętymi w tabelach występuje sprzężenie zwrotne, tzn. realizacja projektu przypisanego do określonego celu rewitalizacji przełoży się w sposób bezpośredni lub pośredni na poprawę w kwestii problemowej, w związku z którą została zaplanowana.

Dla zachowania przejrzystości i komplementarności opracowanych projektów, w każdym z nich zawarto odniesienie do sytuacji kryzysowej, którą będzie rozwiązywał oraz potencjałów obszaru rewitalizacji, z których będzie korzystał. Wykorzystano zestawienia wynikające z diagnozy i pogłębionej charakterystyki obszarów, dla ułatwienia (i nie powielania opisów) przypisano im numerację. W każdym z projektów wskazano także, dla którego z podobszarów ma szczególne zastosowanie, a podobszary również oznaczono uproszczoną numeracją.

Zakres problemowy (sytuacje kryzysowe) wymagające interwencji w ramach projektów rewitalizacyjnych:

- ZP.1 ⇒ Pomoc dla osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej (niezaradnych życiowo, długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, chorych);
- ZP.2 ⇒ Rozwiązywanie i przeciwdziałanie skutkom nadużywania alkoholu i uzależnień;
- ZP.3 ⇒ Wsparcie dla osób doświadczających przemocy oraz profilaktyka przemocy;
- ZP.4 ⇒ Aktywizacja zawodowa, w tym także wsparcie w przekwalifikowaniu i zmianie pracy;
- ZP.5 ⇒ Aktywizacja społeczna, obywatelska dzieci i młodzieży, zapobieganie problemom i budowanie postaw ułatwiających życie w społeczeństwie;
- ZP.6 ⇒ Integracja społeczna i międzypokoleniowa (zajęcia kulturalne, sportowe, rekreacyjne, rozwijające zainteresowania do różnych grup mieszkańców (dzieci / młodzieży / seniorów / dorosłych);
- ZP.7 ⇒ Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza;
- ZP.8 ⇒ Rozbudowa infrastruktury sprzyjającej aktywności społecznej mieszkańców (sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej), w tym rozbudowa chodników, ścieżek rowerowych i małej architektury;
- ZP.9 ⇒ Odnowienie i przywrócenie istniejących lub nadanie nowych funkcji zdegradowanej przestrzeni publicznej (parki, pustostany, podwórka etc.);
- ZP.10 ⇒ Modernizacja budynków.

Potencjały rozwojowe obszaru rewitalizacji, które można wykorzystać dla skuteczniejszej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- PR.1 ⇒ Działalność organizacji pozarządowych;
- PR.2 ⇒ Aktywność społeczna mieszkańców;
- PR.3 ⇒ Historia, tożsamość i zabytki miasta;
- PR.4 ⇒ Obiekty (budynki) użyteczności publicznej i przestrzeń publiczną.

Jednostki statystyczne (podobszary rewitalizacji)

- OR.1 1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa
- OR.2 2. Floriańska
- OR.16 16. Reymonta
- OR.219 21.9Poniatowskiego /Śródmieście

5.2. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele rewitalizacji stanowią rozwinięcie postulatów wizji rewitalizacji i są próbą przełożenia jej założeń na poziom operacyjny. Podobnie jak wizja rewitalizacji tak i cele zostały przyporządkowane poszczególnym sferom rozwojowym. Zakres celów wynika bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy oraz z postulatów dotyczących oczekiwanych zmian wskazanych przez mieszkańców i interesariuszy. Przyporządkowane poszczególnym celom działania uzupełniają się i powinny być realizowane równolegle, ponieważ kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji doprowadzi do zmniejszenia (lub likwidacji) zjawisk kryzysowych.

CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁANIA

Cel 1. Mniejsze wykluczenie społeczne	KD.1	Pomoc w przezwycięzeniu trudnych sytuacji życiowych osobom i rodzinom z grup zagrożonych marginalizacją społeczną
	KD.2	Promocja i wsparcie działalności podmiotów sektora ekonomii społecznej
	KD.3	Poprawa oferty usług społecznych wobec współczesnych wyzwań społecznych, w tym likwidacja skutków pandemii Covid-19
Cel 2. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo	KD.4	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zmniejszenie skali przemocy
	KD.5	Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla osób z różnych grup wiekowych, w tym wspólnego spędzania czasu wolnego, aktywności sportowej, kulturalnej i rozwijania zainteresowań
	KD.6	Rozwój obszaru rewitalizacji jako przestrzeni korzystania z lokalnych usług, rzemiosła i gastronomii
Cel 3. Funkcjonalna przestrzeń publiczna	KD.7	Stworzenie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom w oparciu o potencjał środowiska naturalnego, w tym rozbudowa ścieżek rowerowych i infrastruktury dla pieszych
	KD.8	Wprowadzenie rozwiązań komunikacyjnych ograniczających ruch samochodowy w centrum miasta (Śródmieściu)
	KD.9	Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc rekreacji i integracji mieszkańców w oparciu o potencjał terenów zielonych, w tym placów zabaw, siłowni, miejsc spotkań, aktywności i rekreacji mieszkańców
Cel 4. Nowoczesna i ekologiczna infrastruktura	KD.10	Ograniczenie niskiej emisji (np. wymiana pieców, termomodernizacja itp.)
	KD.11	Renowacja, modernizacja i adaptacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

KD.12 Remonty dróg

KD.13 Zagospodarowanie terenów oraz obiektów pokolejowych i nadanie im nowych funkcji

Kierunki działań przyporządkowane do poszczególnych celów określają ramy planu działań i jednocześnie wskazują na typy przedsięwzięć, które priorytetowo powinny być realizowane w obszarach rewitalizacji. Nie wszystkie wymienione działania zostały zaplanowane na etapie opracowania programu w formie projektów. Niemniej w procesie rewitalizacji mogą być podejmowane wszelkie inne inicjatywy zmierzające do zrealizowania określonych celów rewitalizacji poprzez wskazane kierunki.

Cel 1. Mniejsze wykluczenie społeczne

KD.1 Pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych osobom i rodzinom z grup zagrożonych marginalizacją społeczną

W ramach celu podejmowane będą te inicjatywy, których wspólnym zamierzeniem jest ograniczenie zjawiska bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego, które dotyka znaczną część mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania dotyczące aktywizacji zawodowej i społecznej będą podejmowane przez instytucje usług społecznych, w tym ośrodek pomocy społecznej, powiatowy urząd pracy, a także przez organizacje pozarządowe działające w sferze społecznej. Podmioty te będą rozwijać formy współpracy środowisk działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w tym szczególnie budowanie trwałych partnerstw lokalnych i grup samopomocowych.

Wsparciem zostaną objęte zwłaszcza osoby będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy należące do tzw. grup defaworyzowanych na rynku pracy (osoby powyżej 50 roku życia, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, kobiety), a także ich rodziny.

Interwencja prowadzona w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej będzie realizowana poprzez kursy i szkolenia służące poprawie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji, płatne staże zawodowe u pracodawców, prowadzone według programu zgodnego z wymaganymi kwalifikacjami oraz potrzebami pracodawców, doradztwo zawodowe, psychologiczne i rodzinne, a także inne formy pomocy adekwatne do zdiagnozowanych potrzeb (np. wsparcie w formie finansowej i rzeczowej osób i rodzin dotkniętych problemem bezrobocia). Każdorazowo określenie zakresu udzielanej pomocy będzie poprzedzone szczegółową analizą sytuacji zawodowej i bytowej osoby objętej wsparciem, oraz perspektyw jej dalszego rozwoju zawodowego.

KD. 2 Promocja i wsparcie działalności podmiotów sektora ekonomii społecznej

Duże znaczenie będą miały działania ukierunkowane na zmniejszenie skali długotrwałego bezrobocia oraz aktywizację zawodową i reintegrację społeczną osób długotrwale bezrobotnych. Dla realizacji tego celu będą prowadzone działania upowszechniające działalność podmiotów ekonomii społecznej: spółdzielni socjalnej

/spółki z o.o. non profit czy zakładu aktywności zawodowej (dla osób niepełnosprawnych).

Wspierane będzie utworzenie spółdzielni socjalnej osób prawnych (przy zaangażowaniu instytucji publicznej we współpracy z organizacją / organizacjami pozarządowymi), która będzie aktywizować zawodowo i zatrudniać osoby długotrwale bezrobotne. Zostaną podjęte działania w kierunku utworzenia Centrum Integracji Społecznej lub wzmocnienia działań Klubów Integracji Społecznej. Możliwe jest także rozszerzenie działalności istniejących obecnie podmiotów (CIS, spółdzielnia socjalna) aby w szerszym stopniu i zakresie udostępnić ich ofertę dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Działanie będzie realizowane przez instytucje publiczne (MOPR, Wydział Spraw Społecznych UM) we współpracy z organizacjami pozarządowymi w tym z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej.

KD.3 Poprawa oferty usług społecznych wobec współczesnych wyzwań społecznych, w tym likwidacja skutków pandemii Covid-19

Będą podejmowane działania ukierunkowane na wsparcie rodzin w łączeniu funkcji wychowawczych wobec dzieci i aktywności zawodowej obojga rodziców, a także ukierunkowane na rozwój usług opiekuńczych i wspierających funkcjonowanie w środowisku osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych, aby zapobiegać ich marginalizacji.

Polityka wsparcia rodzin będzie polegać głównie na zapewnieniu odpowiedniego dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3. W ramach celu rozwijana będzie działalność i dostępność żłobków i klubów malucha, a także będzie zapewniona opieka nad dziećmi uczestniczek i uczestników projektów aktywizacji społecznej i zawodowej. Działania te będą organizowane przez instytucje publiczne i sektor pozarządowy działające w obszarze kultury, edukacji oraz aktywności społecznej i obywatelskiej.

Podejmowane będą inicjatywy włączające osoby z niepełnosprawnością i chore w życie lokalnej społeczności i ułatwiające im korzystanie z ogólnodostępnej oferty.

Najnowszym, wielowymiarowym wyzwaniem jest identyfikacja i likwidacja społecznych skutków pandemii Covid-19. Nie były prowadzone szczegółowe badania (ani w obszarze rewitalizacji ani w Siedlcach) w tym zakresie, natomiast bazując na doniesieniach ogólnokrajowych i ogólnoświatowych można zidentyfikować podstawowe wyzwania. Takim wyzwaniem jest wsparcie dzieci i młodzieży w funkcjonowaniu w środowisku szkolnym „w realu”, w tym uwzględniające wyrównanie różnic dzieci wykluczonych edukacyjnie. Kolejnym wyzwaniem jest wsparcie osób chorujących psychicznie lub wymagających wsparcia psychologicznego, wsparcie osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz tracących pracę wskutek likwidacji miejsc pracy.

Cel 2. Aktywne i zintegrowane społeczeństwo

KD.4 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zmniejszenie skali przemocy

Kluczową rolę w procesie poprawy bezpieczeństwa będzie pełnić współpraca instytucji i organizacji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy i pomocy osobom, które jej doświadczają, a więc policji, straży miejskiej, MOPR, placówek szkolnych i organizacji pozarządowych. Działalność ta realizowana będzie głównie poprzez prowadzenie

programów profilaktyczno-prewencyjnych i aktywność zespołów interdyscyplinarnych, a także działania instytucji i organizacji w obszarze profilaktyki uzależnień i wsparcia osób współuzależnionych.

Działania adresowane do dzieci i młodzieży będą oparte na uświadamianiu zagrożeń związanych z sięganiem po środki odurzające i inne używki, niekontrolowaną agresją, przemocą fizyczną i psychiczną (w tym internetową) – w połączeniu z promocją zachowań pożądanych, bezpiecznych i asertywnych (kultura spożywania alkoholu, odpowiedzialne korzystanie z internetu, zasady i konsekwencje funkcjonowania 'mowy nienawiści', edukacja kulturowa i otwierająca na różnorodność itp.). Dodatkowo, ze względu na czas pandemii i perspektywę życia po jej zakończeniu, dzieciom i młodzieży zapewnione będzie wsparcie psychologiczne i lekarzy psychiatrów, prowadzone będą zajęcia wspierające aktywność i rozwijanie zainteresowań poza komputerem /Internetem.

Ponadto będą prowadzone mikro-inicjatywy, aktywizujące i integrujące mieszkańców w ramach podwórek / kwater ulic / dzielnic / osiedli, np. w postaci mikro-grantów dostępnych dla grup sąsiedzkich i nieformalnych, a realizowane przez organizacje pozarządowe w miejscach o największym natężeniu problemów społecznych. Mikro-projekty będą ukierunkowane na integrację i aktywizację społeczną mieszkańców, a także budowanie w nich poczucia odpowiedzialności za zamieszkiwany obszar, co przełoży się na większą dbałość o przestrzeń, w tym „kontrolę społeczną” zmniejszającą skalę działań niepożądanych w przestrzeni publicznej.

KD.5 **Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla osób z różnych grup wiekowych, w tym wspólnego spędzania czasu wolnego, aktywności sportowej, kulturalnej i rozwijania zainteresowań**

Prowadzone będą działania aktywizacji społecznej i obywatelskiej, integrujące społeczność obszaru rewitalizacji wewnątrz społeczności oraz ze ogółem mieszkańców miasta. Działania prowadzone w tym zakresie powinny mieć charakter oddolny, oparty na współpracy instytucji kultury i organizacji pozarządowych z mieszkańcami. Ich charakter powinien odnosić się do kultywowania wartości lokalnych, działań międzysąsiedzkich, wsparcia na rzecz osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym młodzież ze środowisk defaworyzowanych i seniorów z obszaru rewitalizacji), włączania w promocję społeczności lokalnej i dziedzictwa miasta w oparciu o kulturę i zabytki zlokalizowane w obszarze rewitalizacji, a także do popularyzowania wiedzy i tradycji miasta i jego okolic na zewnątrz.

Działania realizowane będą przede wszystkim poprzez angażowanie dzieci i młodzieży w pożądane społecznie przedsięwzięcia – aktywność sportową, rozwijanie zainteresowań w grupach rówieśniczych, inicjatywy integracji międzypokoleniowej, działalność wolontariacką, wspieranie postaw obywatelskich np. poprzez powoływanie i wsparcie działalności Rad Młodzieży, oraz różne inne inicjatywy aktywnie angażujące odbiorców. Młodzież będzie włączana w działania podejmowane przez organizacje pozarządowe oraz publiczne instytucje kultury.

Stale poszerzana będzie oferta aktywności kierowanej do osób w wieku senioralnym, oferta ta będzie dla osób 50+ aby osoby zbliżające się do wieku senioralnego mogły oswoić się z zakresem aktywności na czas po zakończeniu aktywności zawodowej. Przykładowe formy stałych działań to oferta uniwersytetów trzeciego wieku, integracja międzypokoleniowa, aktywizacja kulturalna, sportowa i rekreacyjna (rozwijanie zainteresowań i spędzanie czasu wolnego w grupach rówieśniczych). Równolegle

prowadzona będzie aktywizacja obywatelska poprzez tworzenie Rad Seniorów lub włączanie seniorów w działalność istniejących ciał doradczych i aktywności wolontariackiej.

Stale rozwijana będzie oferta spędzania czasu wolnego w ramach zajęć dla osób z różnych grup rówieśniczych oraz grup międzypokoleniowych. Podejmowane będą różnorodne inicjatywy aktywności sportowej, kulturalnej, rozwijania zainteresowań i rekreacji w przestrzeni publicznej. Realizowane będą także zajęcia rozwijające zainteresowania pozaszkolne dzieci, sportowe i kulturalne, wspierające rozwój społeczny, integrację rówieśniczą i międzypokoleniową, a także aktywność obywatelską i budujące „lokalny patriotyzm” – poczucie przywiązania do lokalnej społeczności.

KD.6 Rozwój obszaru rewitalizacji jako przestrzeni korzystania z lokalnych usług, rzemiosła i gastronomii

W ramach Celu prowadzone będą różne formy marketingu śródmieścia ukierunkowane na wykorzystanie jego tradycji gospodarczych i wzmocnienie wizerunku śródmieścia jako przestrzeni wysokiej jakości usług, rzemiosła i gastronomii.

Głównym celem prowadzonej interwencji będzie zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni miejskich (rynków, placów, skwerów, także z terenami zielonymi), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą szczególnie o charakterze usługowo-handlowym, gastronomicznym czy też turystycznym. Działania w zakresie podnoszenia konkurencyjności obszaru będą ściśle powiązane z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi, szczególnie związanymi z podnoszeniem jakości przestrzeni publicznych i odnawianiem obiektów zabytkowych.

W realizację przedsięwzięć będą zaangażowani lokalni przedsiębiorcy, szczególnie prowadzący punkty usługowe i handlowe. Promowana będzie sprzedaż produktów regionalnych w tradycyjny sposób bezpośrednio od producentów, przekładająca się na wzmocnienie tożsamości regionalnej mieszkańców i wzrost zainteresowania turystów.

Cel 3. Funkcjonalna przestrzeń publiczna

KD.7 Stworzenie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom w oparciu o potencjał środowiska naturalnego, w tym rozbudowa ścieżek rowerowych i infrastruktury dla pieszych

Działania ukierunkowane na podniesienie atrakcyjności przestrzennej obszaru objętego rewitalizacją będą polegały na odnowie obiektów zabytkowych i ich bezpośredniego otoczenia. Prowadzone będą także inwestycje związane z poprawą ruchu pieszych, tworzenia alei spacerowych wzdłuż ulic koncentracji usług publicznych oraz handlu i usług.

W ramach działania podejmowane będą przedsięwzięcia związane z odnową przestrzeni publicznych, poprawianiem ich funkcji integracyjnych, odnową podwórek miejskich oraz terenów zieleni, w tym szczególnie zieleni parkowej. Jednocześnie poprawiana będzie przestrzeń ułatwiająca bezpieczne poruszanie się w okolicy miejsca zamieszkania, czyli infrastruktury komunikacyjnej przyjaznej pieszym i rowerzystom: chodników, oświetlenia i małej architektury: ławek, koszy na śmieci itp.).

Podejmowane będą wielowymiarowe działania ukierunkowane na zagospodarowanie przestrzeni publicznej aby była przyjazna osobom z ograniczeniami w poruszaniu się, w tym: seniorom, niepełnosprawnym, rodzicom z dziećmi w wózkach, osobom z czasowym ograniczeniem ruchu. Przestrzeń publiczna będzie przebudowywana w duchu koncepcji „miasto 8 – 80” czyli obejmujące przestrzeń publiczną, w której bezpiecznie i swobodnie może przemieszczać się dziecko (8-lat) i senior/ka (80-lat).

KD.8 Wprowadzenie rozwiązań komunikacyjnych ograniczających ruch samochodowy w centrum miasta (Śródmieściu)

Podejmowane będą działania ukierunkowane na zmniejszenie użytkowania samochodów w centrum miasta. Przestrzeń w większym zakresie będzie dostępna pieszym i rowerzystom, co będzie miało wymierne pozytywne konsekwencje: od poprawy zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców, przez rozwój mikro- i małej przedsiębiorczości (lokale gastronomiczne, handlowe i usługowe), poprawę kondycji gospodarczej obszaru po podniesienie wartości obszaru a jednocześnie jakości życia.

Wprowadzane będą zmiany właściwe dla zrównoważonego rozwoju i zdrowego życia mieszkańców centrum miasta. We współpracy z mieszkańcami i w ramach konsultacji społecznych wytyczone będą obszary, które z ruchliwych dróg w ścisłym centrum miasta zostaną przekształcone w przestrzeń przyjazną mieszkańcom poprzez tworzenie np. przestrzeni współdzielonej (tzw. „woonerf”), parków kieszonek, ścieżek rowerowych, poszerzenie chodników i doposażenie w małą architekturę.

Równolegle prowadzone będą kampanie informacyjno-edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie użytkowania przestrzeni wspólnej, upowszechniające korzystanie z transportu publicznego i rowerowego oraz kształtujące postawy zdrowej aktywności fizycznej i społecznej.

KD.9 Stworzenie w przestrzeni publicznej miejsc rekreacji i integracji mieszkańców w oparciu o potencjał terenów zielonych, w tym placów zabaw, siłowni, miejsc spotkań, aktywności i rekreacji mieszkańców

Działania podejmowane w ramach celu będą służyć wydobyciu ich potencjału i stworzeniu atrakcyjnych miejsc rekreacji mieszkańców, zachęcających do integracji i spędzania czasu na powietrzu, a także zabezpieczeniu ich unikatowych walorów przyrodniczych. Przestrzeń parkowa będzie także wykorzystywana do tworzenia oferty spędzania czasu wolnego różnych grup mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, seniorów, osób dorosłych, rodzin. Przy wykorzystaniu naturalnej przestrzeni parków prowadzone będą projekty edukacyjne, rekreacyjne, sportowe oraz integracja międzypokoleniowa mieszkańców obszaru rewitalizacji i integracja mieszkańców miasta.

W ramach realizacji Celu istotne będą prace związane z rekultywacją i zagospodarowaniem terenów zieleni, wymianą zniszczonej na skutek erozji nawierzchni alei parkowych, renowacją zdegradowanych zabytkowych obiektów parkowych, wymianą ogrodzenia i wprowadzaniem dodatkowych elementów małej architektury, uprzyjemniających pobyt w parku i zwiększających jego funkcjonalność, wytyczenie ścieżek rekreacyjnych i wyznaczenie obszarów aktywności sportowej i edukacyjnej, a także stworzenie i upowszechnienie oferty aktywności w środowisku naturalnym.

Cel 4. Nowoczesna i ekologiczna infrastruktura

KD.10 Ograniczenie niskiej emisji (np. wymiana pieców, termomodernizacja itp.)

Działania w ramach Celu będą polegały przede wszystkim na remontach i termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych, służących poprawie ich efektywności energetycznej, a także wymiana starych pieców grzewczych na nowe (bardziej ekologiczne). Podejmowane inwestycje będą mieć wymiar kompleksowy tj. będą uwzględniać głęboką modernizację energetyczną, w tym z możliwością wymiany źródeł ciepła oraz możliwością zastosowania odnawialnych źródeł energii.

Istotnym kierunkiem będzie także rozwój infrastruktury i przyłączy miejskiej sieci ciepłowniczej, umożliwiający odbiorcom prywatnym i instytucjonalnym korzystanie z energii ciepłej. Prowadzone w ramach celu inwestycje przełożą się na wyższą efektywność środowiskową (spadek emisji zanieczyszczeń atmosferycznych) i ekonomiczną (niższe koszty energii elektrycznej i ciepłej). Priorytetowo będą traktowane inwestycje realizowane w obiektach zabytkowych, stanowiących zasoby dziedzictwa kulturowego Siedlec i posiadających wpis do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

KD.11 Renowacja, modernizacja i adaptacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

Sukcesywnie realizowana będzie konserwacja, renowacja, rewaloryzacja, modernizacja, a także adaptacja historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem.

Tam, gdzie to będzie konieczne, odnawianym budynkom będą nadane nowe funkcje użytkowe (przy jednoczesnym zachowaniu zabytkowego charakteru obiektów). Adaptacja do nowej działalności będzie prowadzona w procesie partycypacyjnym, czyli będzie poprzedzona procesem edukacyjno-informacyjnym adresowanym do mieszkańców i interesariuszy działań na obszarze rewitalizacji, a projekt przebudowy (i zmiana funkcjonalności) zostanie wypracowana podczas warsztatów z mieszkańcami i interesariuszami.

KD.12 Remonty dróg

Modernizacja, remonty i poprawa jakości dróg tam, gdzie jest to niezbędne dla poprawy komunikacji drogowej mieszkańców. Modernizacje będą wielowymiarowe, będą wprowadzane udogodnienia zwiększające bezpieczeństwo pieszych (obszar rewitalizacji to w dużej mierze ścisłe centrum miasta), progi lub wysepki spowalniające ruch, strefy ruchu „30”.

Będą podejmowane działania ukierunkowane na zmniejszenie ruchu samochodowego w centrum, a co za tym idzie – podniesienia jakości i infrastruktury komunikacji publicznej. Przebudowy i remonty dróg będą wspierały ten proces. Zmiana funkcjonalności przestrzeni drogowej będzie prowadzona w procesie partycypacyjnym, czyli będzie poprzedzona procesem edukacyjno-informacyjnym adresowanym do mieszkańców i interesariuszy działań na obszarze rewitalizacji, a projekt przebudowy (i zmiana funkcjonalności) zostanie wypracowana podczas warsztatów z mieszkańcami

i interesariuszami.

KD.13 Zagospodarowanie terenów oraz obiektów pokolejowych i nadanie im nowych funkcji

Prowadzone będą działania ukierunkowane na zagospodarowanie terenów pokolejowych. Inicjatorami tych działań będą właściciele nieruchomości znajdujących się na terenie w/w obszarów. Przeważnie będą to podmioty prywatne i spółki kolejowe zainteresowane zbyciem nieruchomości lub inwestowaniem na niej. Miasto będzie współpracować z inwestorami na różnych płaszczyznach, umożliwiając sprawną realizację procesu inwestycyjnego. Zostanie przeprowadzony cykl konsultacji społecznych i paneli eksperckich z architektami przestrzeni, co pozwoli zidentyfikować potrzeby mieszkańców i przyjąć optymalną dla nich perspektywę zagospodarowania przestrzeni. Dokonane będą także analizy weryfikacja przeznaczenia wymienionych obszarów w istniejących planach miejscowych.

W proces zagospodarowania terenów pokolejowych zostanie włączonych wielu interesariuszy, w tym przede wszystkim spółki PKP, instytucje publiczne, organizacje społeczne, mieszkańcy. Skoncentrowanie działań samorządu (instytucji i mieszkańców), PKP, podmiotów prywatnych i społecznych doprowadzi do powstania efektu synergii, zwiększając tym samym efektywność działań rewitalizacyjnych na obszarach położonych w sąsiedztwie Dworca PKP, generując nowe impulsy rozwojowe dla lokalnej gospodarki i aktywności społecznej mieszkańców.

5.3. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

W 2023 roku mieszkańcy obszaru rewitalizacji stanowią świadomą, zaangażowaną społecznie i obywatelsko społeczność. Liczne inicjatywy społeczne i programy aktywizacji zawodowej wspierane przez miasto pozwoliły ograniczyć zjawisko wykluczenia, bezrobocia i ubóstwa.

Realizowane inicjatywy społeczne zwiększają wrażliwość mieszkańców obszaru rewitalizacji na sprawy lokalne, wzmacniają poczucie tożsamości i przywiązania do miejsca zamieszkania, przez co wpływają na większą dbałość o otoczenie i wizerunek Śródmieścia. Wpływają także na zmniejszenie przestępczości a tym samym wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Siedlec.

Projekty edukacyjne realizowane przez placówki oświatowe doprowadziły do poprawy wyników edukacyjnych uczniów na wszystkich poziomach nauczania, a organizowane zajęcia dodatkowe pozwalają na rozwój pasji i umiejętności dzieci i młodzieży oraz kształtowanie postaw aktywności społecznej i obywatelskiej, budując tym samym kapitał ludzki na kolejne lata.

Odnowiona przestrzeń centrum miasta sprzyja integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji a także przyciąga zainteresowanie mieszkańców Miasta. W odrestaurowanych budynkach kamienic pojawiają się estetyczne witryny nowych sklepów i punktów usługowych, a przy skwerach i placach lokalizowane są atrakcyjne punkty gastronomiczne i restauracyjne. Obszar śródmiejski Siedlec odzyskał tradycyjną funkcję centrum usług, handlu i rekreacji mieszkańców.

Prowadzone inwestycje realizowane są w sposób świadomy społecznie, co pozwala na stworzenie miejskiej infrastruktury przyjaznej osobom starszym i niepełnosprawnym, wpływając na poprawę jakości ich uczestnictwa w życiu społecznym.

Dzięki prowadzonym pracom remontowym i wymianie instalacji wewnętrznych znacząco poprawiła się substancja budowlana budynków mieszkalnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji. Przeprowadzone inwestycje podniosły standard zamieszkania i jakość życia w rejonie siedleckiego Śródmieścia.

Prowadzone inwestycje infrastrukturalne i komunikacyjne przekładają się na znaczne zwiększenie efektywności energetycznej i środowiskowej. Dzięki nowoczesnym rozwiązaniom technologicznym w zakresie energetyki i termomodernizacji, ograniczone zostało zjawisko niskiej emisji, a wprowadzone multimodalne rozwiązania w transporcie publicznym pozwoliły ograniczyć indywidualny ruch kołowy w centrum miasta.

Zieleń w centrum miasta jest uporządkowana, a liczne skwery i aleje uatrakcyjniają przestrzeń publiczną. Cenne drzewostany i pomniki przyrody są stosownie zabezpieczone i wyeksponowane, pełniąc rolę środowiskową i edukacyjną. Odnowione i zagospodarowane zespoły parkowe, stanowią popularne miejsce spędzania wolnego czasu i rekreacji mieszkańców, stając się również turystyczną wizytówką miasta.

6. LISTA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

W drodze naboru przeprowadzonego wśród instytucji publicznych oraz po uwzględnieniu ogólnych propozycji mieszkańców, zgłaszanych podczas badania ankietowego, określono zestaw projektów rewitalizacyjnych, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie przyjętych w Programie Rewitalizacji celów. Zebrane propozycje są obecnie na różnych etapach przygotowań – niektóre z nich są kontynuacją dotychczasowych działań, niektóre nie były realizowane ale są gotowe do wdrożenia, a jeszcze inne stanowią wyraźny zarys planowanego przedsięwzięcia, którego szczegółowy zakres będzie doprecyzowany w przyszłości.

Podstawowym kryterium doboru przedsięwzięć była zgodność z wnioskami płynącymi z diagnozy rozumianymi jako problemy społeczne, gospodarcze, techniczne funkcjonalno-przestrzenne i środowiskowe. Projekty w ramach rewitalizacji będą zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Projekty infrastrukturalne będą wspierające wobec działań o charakterze społecznym, które będą oddziaływać na dany podobszar rewitalizacji.

Poniżej przedstawiono wykaz podstawowych i pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Lista podstawowych projektów zawiera ich opis obejmujący dla każdego projektu/ przedsięwzięcia: nazwę (tytuł) projektu, kierunek działań, w który wpisuje się przedsięwzięcie, podmiot/y realizujący, zakres realizowanych zadań, lokalizację (dominujący podobszar, na który projekt będzie oddziaływał), szacowaną wartość oraz źródło sfinansowania projektu. W odniesieniu do projektów infrastrukturalnych wskazano także inne przedsięwzięcia (społeczne / miękkie projekty rewitalizacyjne) zapewniające komplementarność. Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich mierzenia i oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji zostały przedstawione w rozdziale dot. systemu monitorowania PR.

W poniższych opisach przedsięwzięć wskazano szacunkowe kwoty, jak również orientacyjne źródło finansowania. Dla każdego z projektów wymieniano możliwe, fakultatywne źródła finansowania, zakładany (na podstawie dotychczasowych doświadczeń i dotychczas zrealizowanych projektów) finansowy wkład własny będzie wynosił każdorazowo 15%, natomiast finansowanie ze środków innych niż środki własne Miasta będzie na poziomie 85%. Na obecnym etapie nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie ani źródeł finansowania, ani wysokości kwot środków zewnętrznych,

ponieważ zależą one od dostępnych środków w ramach konkursów. Oprócz działań podstawowych, planowane do realizacji są także działania uzupełniające (przedstawione w bardziej ogólnym zarysie poniżej przedsięwzięć podstawowych), których realizacja będzie wspierać osiągnięcie zakładanych celów w ramach przyjętych kierunków działań.

Wskazane do realizacji przedsięwzięcia określone są w perspektywie czasowej dostępności środków unijnych, ponieważ to ona determinuje w dużej mierze korzystanie z zewnętrznego źródła finansowania. Nie oznacza to jednak zamknięcia procesu rewitalizacji w tej perspektywie czasowej. Planowane do realizacji przedsięwzięcia będą realizowane zależnie od dostępnych środków. Wszystkie poniższe projekty są planowane do realizacji w perspektywie najbliższych lat.

6.1. LISTA PROJEKTÓW GŁÓWNYCH

W ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Siedlce na lata 2021-2023* zaplanowano realizację 17 projektów rewitalizacyjnych zarówno o charakterze społecznym jak i infrastrukturalnym. Niektóre projekty składają się z podprojektów, wyodrębnionych ze względu na odrębną lokalizację lub inny podmiot odpowiedzialny za realizację działania, natomiast cele i charakter danego przedsięwzięcia są tożsame. Projekty społeczne opisane są w sposób bardziej ogólny aniżeli projekty infrastrukturalne, gdyż na etapie opracowania LPR, określenie działań w sposób precyzyjny nie we wszystkich przypadkach było możliwe.

Zakres przedsięwzięć (projektów) rewitalizacyjnych został określony w oparciu o zdiagnozowane w trakcie diagnozy LPR czynniki kryzysowe, w tym wnioski płynące ze *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siedlce* oraz rekomendacje działań wskazane przez mieszkańców w badaniu ankietowym. W zestawieniu pozostawiono także projekty przygotowane w LPR 2016-2020 i nie zrealizowane dotychczas, a uznane za właściwe dla osiągnięcia celów rewitalizacyjnych.

Wszystkie tabele opisowe spełniają niezbędne kryteria projektów/ przedsięwzięć głównych programów rewitalizacji wskazane w *Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego*. Przewiduje się, iż w przeważającej części projekty rewitalizacyjne zostaną zgłoszone do objęcia dofinansowaniem ze środków UE w ramach dostępnych programów operacyjnych.

PROJEKT 1. INTEGRACJA

Tytuł projektu	Razem lepiej – integracja społeczności lokalnej
Charakter projektu	społeczny
Kierunek działań	KD.2 KD.3 KD.4 KD.5 KD.6
Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.2 OR.16 OR.219
Adres inwestycji	-
Zakres	ZP.1 ZP.2 ZP.3 ZP.4 ZP.5 ZP.6

problemowy	
Wykorzystane potencjały	PR.1 PR.2
Podmiot realizujący	Konsorcjum organizacji pozarządowych (projekt partnerski)
Szacowana wartość	1 200 000 zł
Źródła finansowania	Budżet Miasta, fundusze UE
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	<p>Brak wystarczającej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym dla dzieci i młodzieży oraz seniorów, szczególnie brak jest oferty rekreacyjnej i kulturalnej. Brakuje działań aktywizujących i integrujących społeczność (również międzypokoleniowo). Ze względu na pandemię i związane z nią obostrzenia utrudnione jest realizowanie potrzeb społecznych, w tym kontaktów w grupach rówieśniczych.</p> <p>Potrzebne są działania wspierające integrację wewnątrz i międzypokoleniową oraz poprawiające jakość i poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także takie, które zagospodarują ich potencjał poprzez aktywność społeczną. Brakuje także inicjatyw adresowanych do różnych grup mieszkańców, szczególnie do młodzieży, kształtujących obywatelskie i społeczne postawy młodzieży.</p> <p>Wskutek realizacji projektu poprawi się jakość życia nie tylko uczestników zajęć ale i całej społeczności obszaru rewitalizacji, ograniczy się proces marginalizacji ludzi starszych oraz problemów wynikających z izolacji i nadmiernego (często niewłaściwego) korzystania z internetu przez dzieci i młodzież oraz zmieni mentalność uczestników i ich nastawienie do społecznej i obywatelskiej aktywności.</p> <p>Jednocześnie więcej aktywności społecznych, obywatelskich, w tym o charakterze kulturalnym, sportowym, edukacyjnym i rekreacyjnym, będzie sprzyjało odbudowaniu więzi i poczucia tożsamości wśród mieszkańców, będzie także przeciwdziałać problemom społecznym (takim jak: rozwarstwienie społeczne, brak pracy oraz uzależnienia i przemoc w rodzinie oraz przestępczość i wandalizm na obszarze rewitalizacji).</p>
Zakres działań	<p>W ramach projektu zostanie stworzony zróżnicowany pakiet zajęć dla różnych grup mieszkańców, umożliwiający aktywność społeczną i takie formy działań na rzecz lokalnej społeczności, które zapewnią wspólne spędzanie czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań i budowanie dobrych relacji międzysąsiedzkich w lokalnych społecznościach.</p> <p>Planowane są działania w zakresie aktywnej integracji oraz aktywizujące lokalną społeczność, w tym działania o charakterze wspomagającym i towarzyszącym. Animowanie aktywności społeczności lokalnej, organizowanie działań wspierających więzi sąsiedzkie i ukierunkowanych na zwiększenie społecznej aktywności młodzieży i seniorów. W ramach projektu przewiduje się m.in. następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warsztaty teatralne, wokalne, taneczne (w tym odwołujące się do lokalnej tradycji, historii i tożsamości miasta);

	<ul style="list-style-type: none"> - rajdy, wycieczki piesze, rowerowe; - zajęcia jogi, sportu i rekreacji, wypoczynku przy wykorzystaniu otoczenia natury; - promowanie historii i tożsamości lokalnej; - wsparcie nowych technologii i odkrywanie Internetu jako dostępu do ułatwień w życiu codziennym; - kursy komputerowe i podnoszące kompetencje ICT (w tym także odpowiedzialne korzystanie i przeciwdziałanie „mowie nienawiści”); - działanie o charakterze środowiskowym (imprezy i spotkania integracyjne, wycieczki, szkoła rodzica), - inne wydarzenia sportowe, kulturalne, artystyczne, obywatelskie i społeczne, obejmujące działania dla różnych grup i – w dużej mierze - realizowane w otwartej przestrzeni oraz w szczególności: wszelkie działania o charakterze kulturalnym inicjowane przez mieszkańców podobszarów rewitalizacji.
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób uczestniczących w projekcie: 2 000 - rodzaj i zakres zrealizowanych zajęć
Źródło danych	- dokumentacja foto projektu i/lub listy obecności
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa relacji międzyludzkich w obszarze rewitalizacji - wzrost poziomu zadowolenia z życia mieszkańców
Źródło danych	- badanie ankietowe pre i post
Komplementarność	Projekty nr: 2, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 13, 14

PROJEKT 2. MIKROGRANTY DLA GRUP NIEFORMALNYCH

Tytuł projektu	Mały może więcej – program mikrograntów
Charakter projektu	społeczny
Kierunek działań	KD.2 KD.3 KD.4 KD.5
Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.2 OR.16 OR.219
Adres inwestycji	-
Zakres problemowy	ZP.5 ZP.6
Wykorzystane potencjały	PR.1 PR.2
Podmiot realizujący	Organizacje pozarządowe
Szacowana wartość	150 000 zł
Źródła finansowania	Budżet Miasta, fundusze UE
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	Znaczną część mieszkańców obszaru rewitalizacji stanowią osoby w trudnej sytuacji życiowej: długotrwale bezrobotne, korzystające z pomocy społecznej,

	<p>w opinii mieszkańców znaczną grupę stanowią też osoby niepełnosprawne. Jednocześnie obszar rewitalizacji jest rozwinięty gospodarczo, działa tu bardzo wiele podmiotów, mieszkają także osoby zamożne. To świadczy o znacznym rozwarstwieniu i dezintegracji społecznej.</p>
Zakres działań	<p>Głównym elementem projektu będą „mikro-granty” – wsparcie inicjatyw podejmowanych przez grupy nieformalne, kilkuosobowe (np. sąsiedzkie, uczniowskie, hobbystyczne), w ramach których będą dofinansowane działania realizowane w przestrzeni publicznej i /lub dla społeczności lokalnej realizowane przez grupy nieformalne.</p> <p>Planowane w ramach projektu są działania w zakresie aktywnej integracji oraz aktywizujące lokalną społeczność, działania o charakterze wspomagającym i towarzyszącym. Animowanie aktywności społeczności lokalnej, organizowanie działań wspierających więzi sąsiedzkie i ukierunkowanych na zwiększenie społecznej aktywności młodzieży, seniorów oraz w grupach świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Przykłady takich działań to np. zagospodarowanie podwórka, odnowienie klatki schodowej, przygotowanie występu artystycznego, stworzenie rabaty / kwietnika podwórkowego lub sąsiedzkiego ogródka warzywnego. Zakres działań zależy od potrzeb lokalnych i inicjatywy grupy nieformalnej, która będzie realizować takie działanie.</p> <p>Drugi moduł projektu ma charakter administracyjny – organizacja pozarządowa (lub działające w partnerstwie), które zostaną wyłonione do realizacji przedmiotowego projektu, będzie odpowiedzialna za upowszechnienie informacji o grantach, zachęcenie mieszkańców do składania wniosków (na działania w kwotach 500 – 3000 zł), przygotowanie prostego formularza wniosku (max 1 strona), wsparcia dla osób i grup przygotowujących działania. NGO będzie także promować wydarzenia i upowszechniać projekt.</p>
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> - budżet przeznaczony na realizację inicjatyw: 120 000 zł - liczba inicjatyw dofinansowanych w ramach mikrograntów: min. 40 - łączna liczba osób w grupach nieformalnych, które będą realizować działania w ramach mikrograntów: min. 200 - liczba odbiorców działań w ramach mikrograntów: 4 000
Źródło danych	- dokumentacja projektu
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa relacji międzyludzkich w obszarze rewitalizacji - wzrost poziomu zadowolenia z życia mieszkańców
Źródło danych	- badanie ankietowe pre i post
Komplementarność	Projekty nr: 1, 5, 10, 11, 12

PROJEKT 3. PROFILAKTYKA DLA MŁODZIEŻY

Tytuł projektu	„Wybieram świadomie - żyję odpowiedzialnie” – profilaktyka zachowań ryzykownych młodzieży
Charakter projektu	społeczny

Kierunek działań	KD.4
Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.2 OR.16 OR.219
Adres inwestycji	-
Zakres problemowy	ZP.2 ZP.3 ZP.5
Wykorzystane potencjały	PR.1 PR.2
Podmiot realizujący	Organizacje pozarządowe, szkoły
Szacowana wartość	900 000 zł
Źródła finansowania	Budżet Miasta, fundusze UE, publiczne środki krajowe
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	<p>Brakuje oferty działań wspierających aktywność społeczną i obywatelską młodzieży. Brakuje działań profilaktyki uzależnień poprzez przekazywanie rzetelnej wiedzy, działań rozwijających wrażliwość, zwiększających świadomość i uważność, promujących zdrowy styl życia oraz pożądane społecznie formy spędzania wolnego czasu. To przekłada się na coraz częściej obserwowane problemy psychiczne i psychologiczne, które przekładają się na apatię i marazm w życiu społecznym. Brak wiedzy i niewystarczająca wrażliwość przyjmują postać hejtu w komunikacji internetowej i coraz mniejszą zdolnością budowania konstruktywnych relacji z innymi ludźmi, także w grupie rówieśniczej. Jednocześnie brak wzorców zachowań oraz liczne tematy tabu skutkują podejmowaniem zachowań ryzykownych: niekontrolowanego spożywania (i nadużywania) substancji psychoaktywnych, nieodpowiedzialnego wchodzenia w relacje intymne, lekceważenia ogólnie przyjętych norm społecznych.</p> <p>Działalność edukacyjna wśród młodzieży i promująca zdrowe formy aktywności społecznej powinna być prowadzona stale, równoległe do edukacji szkolnej.</p>
Zakres działań	<p>Warsztaty edukacyjne kierowane do młodzieży prowadzone będą przez przedstawicieli organizacji pozarządowych we współpracy ze szkołami. Zakres tematyczny obejmie takie zagadnienia jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - relacje, budowanie więzi, - kształtowanie postaw otwartości, tolerancji i akceptacji, - kultura spożywania alkoholu i innych substancji, - zachowania w internecie i ich konsekwencje dla innych, - edukacja seksualna, budowanie więzi intymnej, - życie społeczne, funkcjonowanie w mieście, aktywność obywatelska, - ekologia, działalność społeczna, - wpływ na kształtowanie świata wokół siebie. <p>Dodatkowo realizowane będą wydarzenia otwarte, ogólnodostępne, z atrakcyjną dla młodzieży ofertą aktywności (sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej etc.), podczas których także prowadzone będą działania edukacyjne dostosowane do charakteru wydarzenia. Zajęcia będą realizowane w formule warsztatowej</p>

	(w tym przy wykorzystaniu takich metod jak drama, teatr forum, Żywa Biblioteka itp.)
Wskaźniki produktu	- liczba uczniów uczestniczących w zajęciach: około 2 000
Źródło danych	- listy obecności lub dokumentacja foto
Wskaźniki rezultatu	- podniesienie poziomu wiedzy dotyczącej zachowań ryzykownych: min. 80% uczniów uczestniczących w zajęciach
Źródło danych	- ankiety pre i post
Komplementarność	Projekty nr: 1, 5, 17, 17, 18, 19, 20

PROJEKT 4. ERASMUS

Tytuł projektu	Edukacja poprzez wymianę doświadczeń – Erasmus
Charakter projektu	społeczny
Kierunek działań	KD.3 KD.5
Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.2 OR.16 OR.219
Adres inwestycji	-
Zakres problemowy	ZP.5
Wykorzystane potencjały	PR.2
Podmiot realizujący	Urząd Miasta Siedlce
Szacowana wartość	3 500 000 zł
Źródła finansowania	Program Erasmus+
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	<p>Oferta edukacyjna szkół jest niewystarczająca. Jednym z dotkliwych deficytów jest brak wystarczających zasobów, aby umożliwić uczniom i kadrze nauczycielskiej podnoszenie umiejętności i wymianę doświadczeń z uczniami i kadrą nauczycielską szkół zagranicznych.</p> <p>Celem projektu jest zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości kształcenia poprzez udział młodzieży i nauczycieli w wymianach zagranicznych, poszerzających ich wiedzę, perspektywę i doświadczenie.</p> <p>Udział uczniów placówek oświatowych w międzynarodowej wymianie grup uczniów przyczynia się do lepszej jakości kształcenia oraz promowania takich wartości jak wolność, włączenie społeczne, tolerancja i niedyskryminacja. Udział nauczycieli w wymianie poprawia jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego</p>

	zarówno w wymiarze indywidualnym poprzez realizację mobilności jak i w wymiarze instytucjonalnym bądź systemowym dzięki wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych.
Zakres działań	Przygotowanie i przeprowadzenie wymiany młodzieżowej oraz szkoleń i staży dla młodzieży i kadry nauczycielskiej. Grupą docelową objętą wsparciem w ramach planowanych działań projektowych są uczniowie i uczennice lub kadra nauczycielska szkół podstawowych i ponadpodstawowych działających na obszarze rewitalizacji, dla których organem prowadzącym jest Miasto Siedlce.
Wskaźniki produktu	Zrealizowany projekt „Erasmus”
Źródło danych	Dokumentacja projektu: 1
Wskaźniki rezultatu	- liczba uczniów, którzy odbyli szkolenie: min. 50 - liczba nauczycieli, którzy odbyli szkolenie: min. 5 - liczba uczniów, którzy odbyli praktyki lub staże zawodowe: min. 50 - liczba nauczycieli, którzy odbyli praktyki lub staże zawodowe: min. 5
Źródło danych	- certyfikaty szkoleń / praktyk / staży zawodowych: min. 45
Komplementarność	Projekty nr: 1, 17, 18, 19, 20

PROJEKT 5. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU

Tytuł projektu	Organizowanie Społeczności Lokalnej (OSL) – program środowiskowej pracy społecznej
Charakter projektu	społeczny
Kierunek działań	KD.1
Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.219
Adres inwestycji	-
Zakres problemowy	ZP.1 ZP.2 ZP.3
Wykorzystane potencjały	PR.1
Podmiot realizujący	Organizacje pozarządowe
Szacowana wartość	700 000 zł
Źródła finansowania	Budżet Miasta, fundusze europejskie
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby rewitalizacyjne występujące w obszarze rewitalizacji odnoszące się do osób i rodzin znajdujących

się w trudnej, niekorzystnej sytuacji, w tym osób stale korzystających ze wsparcia pomocy społecznej i długotrwale bezrobotnych. Codzienne funkcjonowanie w obszarach biedy i niezaradności życiowej (lub zaradności bazującej na korzystaniu ze wsparcia instytucjonalnego) przekłada się na marginalizację społeczną osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i wzmacnia ich dotychczasowe problemy. Do trudnej sytuacji życiowej przyczynia się często brak wiedzy lub perspektyw, niewystarczające lub nieadekwatne kompetencje społeczne, często także dziedziczenie ubóstwa i biernej postawy życiowej oraz ograniczone możliwości podejmowania działań wspierających w ramach zasobów własnych.

Działania podejmowane przez instytucje bywają nieskuteczne, ponieważ odnoszą się do jednego wymiaru trudności (np. braku pracy) albo zakładają ofertę nieadekwatną do kondycji osoby, która potencjalnie miałaby z niej skorzystać, co dodatkowo wzmacnia pozostawanie w dotychczasowej trudnej sytuacji i coraz bardziej uniemożliwia skuteczne i trwałe przezwyciężenie trudności.

Osoby z grup narażonych na wykluczenie społeczne, które zostaną objęte działaniami w ramach projektu, poprawią swoją kondycję życiową: zmniejszy się ich obawa przed zmianą, zwiększy się samoocena i poczucie sprawstwa.

Zakres działań	<p>W ramach projektu realizowane będą następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - środowiskowa praca socjalna, - doradztwo zawodowe i psychologiczne, - warsztaty autoprezentacji, wizażu, stylizacji (jednym z elementów będzie dofinansowanie dla uczestników projektu poprawy stanu uzębienia), - działanie o charakterze środowiskowym (imprezy i spotkania integracyjne, wycieczki, szkoła rodzica). <p>Działania aktywizacyjne i szkoleniowe będą realizowane w poszczególnych podobszarach, aby wykorzystywać potencjał społeczności lokalnej zgodnie z metodą środowiskowej pracy socjalnej.</p>
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób uczestniczących w projekcie: 120 - rodzaj i zakres zrealizowanych zajęć
Źródło danych	- dokumentacja foto projektu i/lub listy obecności
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa kondycji życiowej osób objętych wsparciem: 60 osób - podniesienie samooceny i poczucia sprawstwa: 60 osób
Źródło danych	<ul style="list-style-type: none"> - ankiety pre i post realizowane w ramach projektu - opinia realizatorów projektu
Komplementarność	Projekty nr: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 13

PROJEKT 6. AKTYWIZACJA ZAWODOWA - PUP

Tytuł projektu	Aktywizacja zawodowa w PUP
Charakter projektu	społeczny
Kierunek działań	KD.1

Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.2 OR.16 OR.219
Adres inwestycji	-
Zakres problemowy	ZP.1 ZP.4
Wykorzystane potencjały	PR.1
Podmiot realizujący	Powiatowy Urząd Pracy, NGO, przedsiębiorcy (pracodawcy)
Szacowana wartość	650 000 zł
Źródła finansowania	Budżet własny PUP, fundusze UE
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	<p>Osoby bezrobotne często nie posiadają doświadczenia zawodowego, w większości nie mają aktualnych uprawnień zawodowych potwierdzonych dokumentami, a ich kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom pracodawców. Mają oni szansę na znalezienie pracy, ale potrzebują pomocy w przekwalifikowaniu i nawiązaniu współpracy z pracodawcą. Osoby długotrwale bezrobotne są najbardziej oddalone od rynku pracy i nie są gotowe wejść lub powrócić na rynek pracy.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji zawodowej i zwiększenia zdolności do zatrudnienia jego uczestników. Działania będą służyć zmniejszenia skali bezrobocia, w tym zwłaszcza bezrobocia długotrwałego oraz ponownego włączenia osób z obszaru centrum miasta na rynek pracy. Realizacja projektu przyczyni się do zdobycia lub uzupełnienia doświadczenia niezbędnego na rynku pracy oraz podniesienia kwalifikacji w oparciu o zdiagnozowane potrzeby i dostosowanie do wymogów współczesnego rynku pracy poprzez szkolenia.</p>
Zakres działań	<p>W ramach programu świadczone będą usługi pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, organizowane będą szkolenia, staże prace interwencyjne. Działania w ramach projektu będą realizowane we współpracy organizacji pozarządowej (lub kilku organizacji działających w konsorcjum), PUP oraz w miarę możliwości – także przedsiębiorców.</p> <p>NGO będzie odpowiedzialne za rekrutację uczestników, wsparcie ich w procesie przełamywania trudności (obaw, nawyków, sytuacji życiowych), które utrudniają im powrót na rynek pracy, będzie także organizować zajęcia aktywizacji społecznej dla uczestników projektu i ich rodzin;</p> <p>PUP zapewni dostępność publicznych instrumentów: szkoleń, staży, prac społecznie użytecznych i prac interwencyjnych,</p> <p>Przedsiębiorca stworzy miejsce pracy umożliwiające nabycie kompetencji zawodowych lub praktyki, finansowane ze środków PUP.</p> <p>Zastosowane instrumenty wsparcia obejmować będą działania w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej dorosłych członków rodzin, w szczególności: pracę socjalną, poradnictwo psychologiczne i zawodowe, trening kompetencji i umiejętności społecznych, finansowanie kursów i szkoleń związanych z uzupełnieniem wykształcenia, kursy i szkolenia umożliwiające nabycie,</p>

	podniesienie lub zmianę kwalifikacji /kompetencji zawodowych, inicjatywy przygotowujące do podjęcia zatrudniania np. staże, praktyki zawodowe, jak również w miarę możliwości wsparcie rodzin obejmujące pomoc w zakresie świadomego rodzicielstwa czy wzmocnienie samodzielności rodzin z osobami zależnymi.
Wskaźniki produktu	- liczba osób bezrobotnych, które uzyskają wsparcie: 90 - liczba osób, które wezmą udział w szkoleniu / szkoleniach: 90 - liczba osób długotrwale bezrobotnych, które uzyskają wsparcie: 20
Źródło danych	- sprawozdawczość PUP
Wskaźniki rezultatu	- liczba osób bezrobotnych, które uzyskają zatrudnienie interwencyjne w czasie realizacji projektu (w tym osób długotrwale bezrobotnych): 52 (7) - liczba osób bezrobotnych, które uzyskają zatrudnienie (w tym długotrwale bezrobotnych): 10 (1)
Źródło danych	- dokumentacja projektu, sprawozdawczość PUP
Komplementarność	Projekty nr: 5, 7, 9, 15, 16

PROJEKT 7. PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE

Tytuł projektu	„Miejsce pracy - miejsce aktywności” – rozwój działalności przedsiębiorstw społecznych na obszarze rewitalizacji
Charakter projektu	społeczny
Kierunek działań	KD.1 KD.2
Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.219
Adres inwestycji	-
Zakres problemowy	ZP.1 ZP.4
Wykorzystane potencjały	PR.1 PR.2
Podmiot realizujący	Podmioty ekonomii społecznej (PES), Urząd Miasta Siedlce
Szacowana wartość	3 000 000 zł
Źródła finansowania	Fundusze UE, Budżet Miasta
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	Szczególnie efektywną formą włączenia zawodowego i reintegracji osób długotrwale bezrobotnych są podmioty ekonomii społecznej: przedsiębiorstwa społeczne prowadzące działalność gospodarczą ukierunkowaną na osiągnięcie celów społecznych a nie maksymalizację zysków. Praca w podmiotach ekonomii społecznej, np. w spółdzielniach socjalnych daje

	osobom zagrożonym marginalizacją ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność czy długotrwałą chorobę szansę na aktywizację i aktywność zawodową a także aktywność społeczną i integrację. Spółdzielnia socjalna (podobnie jak spółka z o.o. non profit, centrum integracji społecznej lub zakład aktywności zawodowej) wspiera powrót do uregulowanego życia społecznego i aktywności na rynku pracy jej członków. Oddolna forma aktywizacji osób wykluczonych, ich ścisłe powiązanie z miejscem pracy, wzmacnia ich zaangażowanie i poszerza kompetencje, dają kompetencje niezbędne do funkcjonowania na rynku pracy, co przekłada się na wysoką efektywność reintegracji zawodowej i społecznej.
Zakres działań	<p>Działania w ramach projektu obejmują:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zorganizowanie i opracowanie koncepcyjne wzmocnienia działalności PES, przygotowanie we współpracy z instytucjami zakresu usług publicznych, które zostaną zlecone przedsiębiorstwom społecznym, 2. Opracowanie, we współpracy ze środowiskiem ekonomii społecznej (w tym PES i np. Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej) zasad współpracy i zakresu wsparcia dla PES (np. preferencyjne koszty lokalu, zakres zleconych usług, promocja PES), 3. Wyłonienie spośród obecnie działających PES podmiotu (lub podmiotów), który będzie realizował działania we współpracy z UM lub powołanie spółdzielni socjalnej osób prawnych, w której UM będzie członkiem, 4. Działalność wyłonionego lub powołanego podmiotu ekonomii społecznej: <ul style="list-style-type: none"> - poszerzenie lub stworzenie oferty (a) szkoleniowej dla uczestników zajęć, (b) usługowej dla odbiorców / klientów podmiotu, - prowadzenie zajęć podnoszących kompetencje zawodowe pracowników, - prowadzenie zajęć wzmacniających kompetencje społeczne uczestników (komunikacji, rozwiązywania problemów, współpracy etc.), - prowadzenie działalności gospodarczej w ustalonym zakresie / kierunku, - promocja działalności PES, - inne działania określone przez NGO / PES / UM.
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów ekonomii społecznej zatrudniających osoby długotrwale bezrobotne z obszaru rewitalizacji: min. 1 - liczba osób długotrwale bezrobotnych z obszaru rewitalizacji zatrudnionych w PES w pełnym wymiarze czasu pracy: min. 30
Źródło danych	- listy obecności
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób długotrwale bezrobotnych, które uzyskały zatrudnienie: min. 20 - poszerzenie zakresu działalności podmiotów sektora ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji
Źródło danych	<ul style="list-style-type: none"> - PUP - ewaluacja programu rewitalizacji
Komplementarność	Projekty nr: 5, 6, 15, 16

PROJEKT 8. POMYSŁ NA ŚRÓDMIEŚCIE

Tytuł projektu	„Pomysł na Śródmieście” – Partycypacyjne opracowanie koncepcji rozwojowej Śródmieścia
Charakter	społeczny

projektu	
Kierunek działań	KD.6 KD.13
Podobszar rewitalizacji	OR.219
Adres inwestycji	Obszar funkcjonalny Śródmieścia
Zakres problemowy	ZP.9
Wykorzystane potencjały	PR.3 PR.4
Podmiot realizujący	Urząd Miasta Siedlce, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
Szacowana wartość	60 000 zł
Źródła finansowania	Budżet Miasta, fundusze UE
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	Brakuje w centralnych częściach miasta przestrzeni sprzyjającej mieszkańcom – z lokalami gastronomicznymi i usługowymi w których mieszkańcy mogliby wspólnie spędzać czas i realizować aktywności życiowe. Realizacja projektu umożliwi zdobycie pełnej, aktualnej wiedzy na temat podaży i popytu na poszczególne rodzaje usług i handlu na obszarze rewitalizacji. Rozwijanie przez miasto aktywnej, konsekwentnej polityki ożywiania i rozwijania placów, rynków i ulic handlowych. Wprowadzenie mechanizmów wspierania prowadzenia pożądaných rodzajów działalności w gminnych lokalach użytkowych.
Zakres działań	Przeprowadzenie analizy sfery usług i handlu na obszarze rewitalizacji (w tym analizy popytu) pod kątem zapewnienia optymalnego profilu działalności gospodarczej aby Śródmieście pełniło funkcje centrotwórcze. Określenie pożądanego profilu aktywności gospodarczej i społecznej obszaru rewitalizacji, a w szczególności Śródmieścia. Wykreowanie (m. in. poprzez m.in. ulgi, dialog ze środowiskiem przedsiębiorców, itp.) programu wspierania pożądaných lub brakujących funkcji zarówno gospodarczych jak i społecznych (np. wprowadzenie konkursów celowych na pożądanę rodzaje działalności w obrębie zasobu gminnych lokali użytkowych).
Wskaźniki produktu	- liczba warsztatów: 8 - liczba mieszkańców uczestniczących w procesie partycypacji: min. 60
Źródło danych	- listy obecności i /lub dokumentacja fotograficzna
Wskaźniki rezultatu	- koncepcja rozwojowa Śródmieścia (określenie pożądanego dla funkcji centrotwórczej profilu usług i handlu): 1
Źródło danych	- dokument z zapisaną koncepcją i ew. jej wizualizacją
Komplementarność	Projekty nr: 1, 5, 14

PROJEKT 9. SSM

Tytuł projektu	Projekt modernizacji budynków mieszkalnych wielorodzinnych: Przebudowa części komunikacyjnych budynków (budowa wind osobowych) dla ul. Czackiego, ul. Chałubińskiego i ul. Rynkowej
Charakter projektu	inwestycyjny
Kierunek działań	KD.11
Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.219
Adres inwestycji	ul. Tadeusza Czackiego 11 i 13, ul. Tytusa Chałubińskiego 2 i 4, ul. Rynkowa 11
Zakres problemowy	ZP.10
Wykorzystane potencjały	PR.4
Podmiot realizujący	Siedlecka Spółdzielnia Mieszkaniowa
Szacowana wartość	870 000 zł
Źródła finansowania	Fundusze europejskie, środki własne
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	Celem projektu jest przewyższanie barier architektonicznych dla seniorów i osób niepełnosprawnych. Budynki wielorodzinne o 5 kondygnacjach nadziemnych wybudowane w latach 1967-1980 często są zamieszkałe w większości przez ludzi starszych, często z ograniczoną sprawnością ruchową. Budynki nie mają zapewnionej dostępności dla osób niepełnosprawnych, a schody jednobiegowe łączące kondygnacje są niewygodne i sprawiają duże trudności w dostaniu się do mieszkań na wyższych piętrach. Zamontowanie wind ulży potrzebom mieszkańców w ich codziennym życiu. Nie ma możliwości budowy wind zewnętrznych.
Zakres działań	Planowana inwestycja polega na przebudowie budynków mieszkalnych wielorodzinnych w zakresie komunikacji wewnętrznej tj.: - opracowanie dokumentacji projektowo-technicznej, - wykonanie zasilenia elektrycznego wind i ich montaż, - remont klatek schodowych. Lokalizacja i skala inwestycji: ul. Tadeusza Czackiego 11 - 1 winda (20 lokali -44 mieszkańców) ul. Tadeusza Czackiego 13 - 1 winda (20 lokali -37 mieszkańców) ul. Tytusa Chałubińskiego 2 - 1 winda (29 lokali -44 mieszkańców) ul. Tytusa Chałubińskiego 4 - 1 winda (29 lokali - 43 mieszkańców) ul. Rynkowa 11 (30 lokali -42 mieszkańców)
Wskaźniki	- liczba zrewitalizowanych budynków: 5

produktu	
Źródło danych	- dokumentacja techniczna inwestycji
Wskaźniki rezultatu	- poprawa jakości życia mieszkańców - poprawa stanu technicznego budynków i wyglądu klatek - zniesienie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych
Źródło danych	Badanie opinii wśród mieszkańców
Komplementarność	Projekty nr: 7, 8, 10, 11, 12

PROJEKT 10. AMFITEATR

Tytuł projektu	Zagospodarowanie terenu pomiędzy ul. Kazimierzowską, B. Prusa i Wiszniewskiego
Charakter projektu	inwestycyjny
Kierunek działań	KD.7 KD.9
Podobszar rewitalizacji	OR.219
Adres inwestycji	ul. Wiszniewskiego
Zakres problemowy	ZP.8 ZP.9
Wykorzystane potencjały	PR.3 PR.4
Podmiot realizujący	Urząd Miasta Siedlce
Szacowana wartość	5 000 000 zł
Źródła finansowania	Fundusze UE, Budżet Miasta
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	Amfiteatr powstał w 1965 roku i był poddawany doraźnym remontom. Obecnie jest w bardzo złym stanie technicznym i zagraża bezpieczeństwu, w związku z powyższym został zamknięty przez nadzór budowlany. Teren wokół wymaga zagospodarowania.
Zakres działań	W ramach projektu przewiduje przebudowę amfiteatru na cele rekreacyjno-sportowe, w tym utworzenie stoku narciarsko-saneczkarskiego z infrastrukturą towarzyszącą, umożliwiającą aktywność sportową przez cały rok. Uzupełnieniem inwestycji będzie dostosowanie otoczenia do nowych funkcji. Dzięki temu mieszkańcy obszaru rewitalizacji zyskają atrakcyjne i bezpieczne miejsce integracji społecznej i rekreacji, służące wszystkim osobom bez względu na wiek.
Wskaźniki produktu	- liczba obiektów infrastruktury przebudowanych na obszarze rewitalizowanym: 1
Źródło danych	- protokół odbioru
Wskaźniki	- zmiana estetyki przestrzeni publicznej

rezultatu	- poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej
Źródło danych	- dokumentacja foto przed i po - badanie ankietowe
Komplementarność	Projekty nr: 1, 2, 9

PROJEKT 11. PARK ALEKSANDRIA

Tytuł projektu	Rewaloryzacja parku miejskiego Aleksandria
Charakter projektu	inwestycyjny
Kierunek działań	KD.7 KD.9
Podobszar rewitalizacji	OR.219
Adres inwestycji	Obszar parkowy między ul. Konarskiego, Prusa, Wiszniewskiego
Zakres problemowy	ZP.8 ZP.9
Wykorzystane potencjały	PR.3 PR.4
Podmiot realizujący	Urząd Miasta Siedlce
Szacowana wartość	16 500 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze UE, publiczne środki krajowe
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	<p>Stopień i zakres wykorzystania Parku przez mieszkańców miasta jest ograniczony z powodu jego zaniedbania, małej atrakcyjności i zniszczenia w porównaniu do pierwowzoru. Jednocześnie Park miejski biorąc pod uwagę jego wielkość, lokalizację oraz walory historyczne ma potencjał, aby stać się jednym z najatrakcyjniejszych terenów rekreacji i realizacji działań integracji społecznej, a także działań kulturalnych i edukacyjnych. Ponadto park wraz ze ściśle powiązaniem z nim kompleksem pałacowym ma szansę stać się ważną atrakcją turystyczną Siedlec.</p> <p>Obecnie charakteryzuje go zły stan techniczny ogrodzenia, istniejących budynków, elementów małej architektury, alejek parkowych, oświetlenia oraz zaniedbana sama zieleń. Ponadto statystyki służb porządkowych wskazują, iż na terenie parku dochodzi do licznych wykroczeń i czynów o charakterze przestępczym. Jest to tym bardziej niepokojące, że Park Aleksandria położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie licznych placówek edukacyjnych, ochrony zdrowia, a także innych budynków użyteczności publicznej, przez co stanowi bardzo ważny funkcjonalnie naturalny łącznik i szlak komunikacji pieszej użytkowany przez mieszkańców i osoby przyjezdne.</p>

	<p>Konieczne jest podjęcie działań, które zapobiegą dalszej degradacji tego zabytkowego parku i umożliwią mu pełne wykorzystanie potencjału. Ważnym elementem działań służących rewaloryzacji parku, obok zabezpieczenia i uporządkowania zieleni, a także renowacji obiektów zabytkowych, czy modernizacji ciągów pieszych i infrastruktury, będą działania prewencyjne służące ograniczeniu aktów wandalizmu oraz czynów zabronionych, a tym samym prowadzące do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców-użytkowników parku, w tym szczególnie dzieci i młodzieży szkolnej.</p> <p>Realizacja inwestycji służącej rewaloryzacji Parku Miejskiego „Aleksandria” przyczyni się do utworzenia atrakcyjnego i bezpiecznego miejsca integracji społecznej i rekreacji w samym centrum Siedlec. Dzięki poprawie stanu największego parku w Siedlcach, przywrócona zostanie równowaga kompozycyjna i estetyczna pomiędzy kompleksem pałacowym a dawnym parkiem księżnej Ogińskiej, które stanowią dziedzictwo historyczno-kulturowe miasta Siedlce.</p>
Zakres działań	<p>Zakres rzeczowy prac modernizacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Roboty rozbiórkowe budynków, ogrodzenia, małej architektury; – Budowa ogrodzenia; – Budowa budynku Ogródka Jordanowskiego wraz z instalacjami; – Wykonanie przyłącza wod-kan, ciepłowniczego i gazowego; – Wykonanie instalacji oświetlenia Parku; – Wykonanie monitoringu i nagłośnienia; – Wykonanie dróg wewnętrznych i ciągów komunikacji pieszej; – Obiekty małej architektury; – Ścieżki edukacyjne i plac zabaw; – Zagospodarowanie terenów zieleni.
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem: 1 szt. - liczba zabytkowych ogrodów i parków objętych wsparciem: 1 szt. - powierzchnia zabytkowych ogrodów i parków objętych wsparciem: 11,34 ha - liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełno-sprawnościami: 1 szt. - liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem: 1 szt.
Źródło danych	- protokoły odbioru prac budowlano-montażowych
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne: 19.300 odwiedzin/rok; - liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem: 65.520 os./rok; - udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji: 4,36%; - wzrost zatrudnienia we wspieranych podmiotach (innych niż przedsiębiorstwa): 3 etaty.
Źródło danych	<p>Dokumentacja ZUS (dot. miejsc pracy wygenerowanych dzięki projektowi) oraz raportów z działalności miejskich instytucji kultury (dot. użytkowników obiektu i liczby odwiedzin). Zakłada się, że dane jednostkowe będą gromadzone (przez wszystkie instytucje realizujące program kultury w oparciu o zmodernizowaną infrastrukturę parku oraz we współpracy z dwoma muzeami) sukcesywnie z wykorzystaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wejściówek (lub biletów w przypadku muzeum), - list uczestników cyklicznych warsztatów, zajęć, spotkań i innych akcji

	<p>uruchamianych w ramach nowej oferty kultury w parku, - raportów z wydarzeń specjalnych o większej skali, organizowanych przez Urząd Miasta, MOK i CKiS. Jedna osoba może wziąć udział w wielu atrakcjach/spotkaniach lub wydarzeniach organizowanych w Parku „Aleksandria” w ciągu roku.</p>
Komplementarność	Projekty nr: 1, 2, 9

PROJEKT 12. SKWER NIEPODLEGŁOŚCI

Tytuł projektu	Modernizacja Skweru Niepodległości
Charakter projektu	inwestycyjny
Kierunek działań	KD.7 KD.9
Podobszar rewitalizacji	OR.219
Adres inwestycji	Skwer Niepodległości zlokalizowany jest na działce o nr ewid. 133 obręb 49, między ulicami: Józefa Piłsudskiego, Jana Kochanowskiego i Kazimierza Pułaskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie budynku Urzędu Miasta Siedlce. Zajmuje powierzchnię 4418 m ² .
Zakres problemowy	ZP.8 ZP.9
Wykorzystane potencjały	PR.3 PR.4
Podmiot realizujący	Urząd Miasta Siedlce
Szacowana wartość	300 000 zł
Źródła finansowania	Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza i Klimatu MAZOWSZE 2021
Okres realizacji	2021
Uzasadnienie potrzeby	<p>Zielona przestrzeń w obszarze rewitalizacji, wykorzystywana przez mieszkańców do rekreacji, odpoczynku na świeżym powietrzu, spacerów i spotkań, co szczególnie w czasie pandemii jest szczególnie ważne. Obecnie alejki na terenie Skweru Niepodległości utwardzone są żwirem rzeczonym. Nawierzchnia w wyniku użytkowania jest w złym stanie, jest nierówna dochodzi do tworzenia się kałuż, które często uniemożliwiają poruszanie się po terenie.</p> <p>Trawniki są zdewastowane poprzez liczne przedelty. Na ścieżkach i trawnikach znajdują się karpy po usuniętych drzewach co obniża estetykę terenu. Zieleń na skwerze jest mało zróżnicowana i nieatrakcyjna dla mieszkańców. Poprawy wymaga przede wszystkim nawierzchnia ciągów komunikacyjnych oraz zwiększenie atrakcyjności zieleni. W centrum Skweru zlokalizowany jest pomnik Niepodległości z 1930 r. poświęcony Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu. Przy pomniku tym odbywają się uroczystości państwowe i narodowe.</p>

	<p>Celem projektu jest uzyskanie ładu przestrzennego poprzez poprawę estetyki modernizowanego terenu. Lepiej zaprojektowana przestrzeń spowoduje, że teren Skweru Niepodległości stanie się bardziej funkcjonalny, atrakcyjny i lepiej odbierany przez jego użytkowników. Zwiększenie liczby nasadzeń krzewów i innych roślin wpłynie na jakości życia mieszkańców poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego (jakość powietrza oraz ochrona przed hałasem). Poprawa atrakcyjności tego miejsca spowoduje, że teren ten będzie w większym stopniu spełniał cele społeczne poprzez zwiększoną rekreację i integrację społeczeństwa.</p> <p>Zmiana zagospodarowania skweru wpłynie na poprawę estetyki miasta. Remont alejek poprawi komunikację mieszkańców, którzy będą mogli w komfortowy sposób spacerować po przedmiotowym terenie. Dodatkowe nasadzenia poprawią estetykę skweru, a mała architektura stworzy to miejsce przyjaznym dla społecznej lokalności, która będzie mogła integrować się w estetycznym miejscu.</p>
Zakres działań	W ramach modernizacji skweru planowana jest wymiana nawierzchni alejek, uzupełnienie roślinności niskiej w tym żywopłotów, zasadzenie roślinności kwitnącej, renowacja trawników, usunięcie karp i starych krzewów oraz wymiana zniszczonych elementów małej architektury. Zrealizowanie tej inwestycji uporządkuje przestrzeń i spowoduje, że teren ten stanie się bardziej atrakcyjny dla mieszkańców i poprawi walory estetyczne miasta.
Wskaźniki produktu	- liczba zmodernizowanych obiektów: 1
Źródło danych	- dokumentacja techniczna inwestycji
Wskaźniki rezultatu	- zmiana estetyki przestrzeni publicznej - poprawa komfortu przemieszczania się i korzystania z przestrzeni publicznej przez mieszkańców
Źródło danych	- dokumentacja foto przed i po - badanie ankietowe
Komplementarność	Projekty nr: 1, 2, 9

PROJEKT 13. ŚCIEŻKI ROWEROWE I CHODNIKI

Tytuł projektu	Rowerem lub na piechotę
Charakter projektu	infrastrukturalny
Kierunek działań	KD.7
Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.2 OR.16 OR.219
Adres inwestycji	Zostanie ustalony w momencie wygospodarowania środków na realizację
Zakres problemowy	ZP.7 ZP.8
Wykorzystane potencjały	PR.4
Podmiot	Urząd Miasta Siedlce

realizujący	
Szacowana wartość	8 000 000 zł
Źródła finansowania	Fundusze UE, Budżet Miasta, publiczne środki krajowe
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	<p>Celem podstawowym przedsięwzięcia jest stworzenie infrastruktury wspierającej poprawę rowerowej komunikacji podobszarów rewitalizacji. Przyczyni się to do zwiększenia dostępności transportowej poszczególnych podobszarów, co z pewnością wpłynie na zwiększenie aktywności mieszkańców, w tym edukacyjnej czy zawodowej.</p> <p>W ramach projektu realizowana będzie także budowa, remonty i modernizacja oświetlenia chodników i ścieżek rowerowych oraz elementów tzw. małej architektury: ławki (w zacienionych miejscach), kosze na śmieci, leżaki / hamaki w przestrzeniach parkowych, słupki, osłony drzew etc.</p>
Zakres działań	Rozbudowa ciągów pieszo-jezdnych, budowa bezpiecznych szlaków komunikacyjnych. Opracowanie dokumentacji, przeprowadzenie uzgodnień i uzyskanie pozwoleń technicznych na budowę. Budowa systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (parkingi dla rowerów, miejsca odpoczynku).
Wskaźniki produktu	- nowo wybudowane lub zmodernizowane ścieżki / trasy rowerowe: min. 1 - nowo wybudowane lub zmodernizowane szlaki piesze i/ lub chodniki: min. 1
Źródło danych	- dokumentacja techniczna
Wskaźniki rezultatu	- liczba osób korzystających z wybudowanych tras rowerowych: 600 osób / rok
Źródło danych	- monitoring ruchu rowerowego (np. „liczenie weekendowe”)
Komplementarność	Projekty nr: 1, 5

PROJEKT 14. ENERGOOSZCZĘDNE ULICE

Tytuł projektu	Wymiana oświetlenia drogowego na energooszczędne
Charakter projektu	inwestycyjny
Kierunek działań	KD.7 KD.10
Podobszar rewitalizacji	OR.1 OR.2 OR.16 OR.219
Adres inwestycji	Ulice na obszarze rewitalizacji
Zakres problemowy	ZP.7 ZP.8
Wykorzystane potencjały	PR.4
Podmiot	Urząd Miasta Siedlce

realizujący	
Szacowana wartość	25 000 000 zł
Źródła finansowania	Budżet Miasta oraz Fundusze Europejskie na lata 2021-2027
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	<p>Istniejąca infrastruktura oświetleniowa zlokalizowana w obszarze rewitalizacji wykazuje dostateczny stan techniczny. Na słupach zamontowane są oprawy sodowe oraz rtęciowe. Wieloletnie konstrukcje słupów kwalifikują się do wymiany. Szafki oświetleniowe wymagają gruntownych remontów w większości konieczna jest wymiana na nowe. Obecne oświetlenie czerpie spore środki finansowe.</p> <p>Wymiana istniejącego oświetlenia na znacząco wpłynie na poprawę stanu środowiska, zminimalizuje zjawisko zanieczyszczenia światłem oraz znacząco obniży koszty utrzymania. Wymiana wyeksploatowanych elementów oświetlenia znacząco wpłynie także na poprawę działania sieci oraz pozytywnie wpłynie na odbiór oświetlenia przez mieszkańców miasta.</p>
Zakres działań	<p>Zakres rzeczowy projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonanie inwentaryzacji istniejącej infrastruktury oświetleniowej, – określenie zakresu obejmującego modernizację, – opracowanie dokumentacji projektowej, – wymiana opraw na energooszczędne, – wymiana słupów, – remont i wymiana szafek oświetleniowych.
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wymienionych lamp: 4 000 szt. - liczba wyremontowanych lub wymienionych szafek oświetleniowych: około 100 szt.
Źródło danych	- protokoły odbioru
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie emisji CO², - minimalizacja zjawiska zanieczyszczenia środowiska światłem, - poprawa estetyki infrastruktury oświetleniowej, - poprawa parametrów sieci, - pozytywny odbiór infrastruktury przez mieszkańców
Źródło danych	<ul style="list-style-type: none"> - badanie zanieczyszczenia powietrza - badanie ankietowe wśród mieszkańców
Komplementarność	Projekty nr: 1, 8

PROJEKT 15. ENERGETYKA

Tytuł projektu	Budowa przyłączy ciepłowniczych
Charakter projektu	inwestycyjny
Kierunek działań	KD.10 KD.11

Podobszar rewitalizacji	OR.219
Adres inwestycji	Obszar ścisłego centrum ograniczony ulicami: Asza, Esperanto, Orzeszkowej, Bpa Świrskiego, Sportową, Piłsudskiego, Pułaskiego, Sienkiewicza i 3-go Maja
Zakres problemowy	ZP.10
Wykorzystane potencjały	PR.4
Podmiot realizujący	Przedsiębiorstwo Energetyczne w Siedlcach Sp. z o.o.
Szacowana wartość	550 000 zł
Źródła finansowania	Środki własne przedsiębiorstwa z ewentualnym udziałem środków finansowych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego
Okres realizacji	2021 – 2023
Uzasadnienie potrzeby	<p>Obszar centrum miasta charakteryzuje się szczególnie dużym nasileniem zanieczyszczeń powietrza, co potwierdzają wyniki pomiarów WIOŚ wykonywane w stacji badawczej przy ul. Konarskiego oraz wyniki pomiarów w punktach monitorowanych przez AIRLY. zgodnie z badaniami na obszarze planowanym do rewitalizacji następuje koncentracja przekroczeń norm zanieczyszczeń szkodliwych dla zdrowia ludzi, tj. pyłu zawieszonego PM_{2,5} PM₁₀, i B(a)P.</p> <p>Głównym czynnikiem wpływającym na powstawanie niskiej emisji jest nieefektywne opalanie w indywidualnych źródłach ciepła, szczególnie w zabudowie jednorodzinnej i kamienicach w centrum miasta. Na obszarze tym występuje niska dostępność do istniejących sieci ciepłowniczych, a ich lokalizacja jest niedostępna dla potencjalnych klientów. Bariereą stanowi też duża koncentracja zabudowy i zagęszczenie infrastruktury podziemnej.</p> <p>Głównym celem jest ograniczenie wysokiego poziomu niskiej emisji zanieczyszczeń w obszarze rewitalizacji poprzez eliminację palenisk węglowych, pieców i kotłowni przydomowych będących źródłem niskiej emisji, na łączną moc ok. 0,6 MW. Zadanie planowane jest w rejonie ulic Kochanowskiego, Kilińskiego, Piłsudskiego, Pułaskiego, Sienkiewicza i 3-go Maja.</p>
Zakres działań	<p>W ramach projektu zakłada się budowę nowych odcinków preizolowanych przyłączy ciepłowniczych celem zasilenia istniejących i nowo powstałych budynków w centrum miasta.</p> <p>W ramach projektu zostanie przeprowadzona akcja edukacyjna z wykorzystaniem ok 300 szt. ulotek edukacyjnych: „Dbamy o czyste powietrze, Likwidujemy niską emisję w Siedlcach”, ukierunkowana na podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie tzw. „niskiej emisji” oraz informująca o możliwości podłączenia do ciepła systemowego.</p>
Wskaźniki produktu	<p>Długość przyłączy: około 0,5 km</p> <p>Liczba przyłączy: około 15 szt.</p>
Źródło danych	Dokumentacja techniczna
Wskaźniki rezultatu	<p>- poprawa jakości powietrza: porównanie przed i po inwestycji</p> <p>- poprawa oceny poziomu życia przez mieszkańców: jw.</p>
Źródło danych	- badania środowiskowe (np. WIOŚ, przestrzenne pomiary zanieczyszczeń etc.)

	- badania opinii wśród mieszkańców
Komplementarność	Projekty nr: 6, 7, 8

PROJEKT 16. WODOCIĄGI

Tytuł projektu	Budowa i przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej: Podprojekt 1: Budowa sieci wodociągowej w ul. Józefa Piłsudskiego Podprojekt 2: Budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Armii Krajowej Podprojekt 3: Budowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, sanitarnej i deszczowej w ul. Kazimierza Pułaskiego
Charakter projektu	inwestycyjny
Kierunek działań	KD.10 KD.11
Podobszar rewitalizacji	OR.219
Adres inwestycji	Podprojekt 1: ul. Józefa Piłsudskiego Podprojekt 2: ul. Armii Krajowej Podprojekt 3: Teren zawarty w kwartale ulic: Kazimierza Pułaskiego, Floriańską, Henryka Sienkiewicza i Jana Kilińskiego.
Zakres problemowy	ZP.10
Wykorzystane potencjały	PR.4
Podmiot realizujący	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
Szacowana wartość	łącznie: 2 700 000 zł, w tym: Podprojekt 1: 650 000 zł Podprojekt 2: 350 000 zł Podprojekt 3: 1 700 000 zł
Źródła finansowania	Środki własne
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	<u>Podprojekt 1</u> Obecnie na terenie objętym wnioskiem jest wykonana w latach trzydziestych XX wieku sieć wodociągowa, z racji swojego wieku kwalifikująca się do wymiany. Wybudowanie sieci wodociągowej zapewni niezawodność dostaw dla obecnych i przyszłych odbiorców. <u>Podprojekt 2</u> Obecnie brak jest sieci kanalizacji deszczowej, co stanowi dużą niedogodność dla mieszkańców. <u>Podprojekt 3</u> Obecnie budynki na terenie objętym podprojektem przyłączone są do sieci

	<p>kanalizacji ogólnospławnej, która jest w bardzo słabym stanie technicznym i bardzo często występują awarie. Na terenie nie ma sieci wodociągowej, co uniemożliwia przyszłym i istniejącym budynkom leżącym w środku tego kwartału przyłączenie. Realizacja projektu spowoduje możliwość zabudowy, doprowadzi wodę oraz rozdzieli sieć kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację deszczową i sanitarną. Skutkować to będzie możliwością zabudowy zgodnie z Planem Zagospodarowania Miasta Siedlce.</p>
Zakres działań	<p><u>Podprojekt 1</u> Inwestycja będzie polegała na wykonaniu sieci wodociągowej wraz z przełączeniem istniejących odbiorców do nowej sieci. W celu realizacji inwestycji należy wykonać dokumentację projektową, uzyskać stosowne zezwolenia i przystąpienia do realizacji inwestycji. Odbiorcą projektu będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji.</p> <p><u>Podprojekt 2</u> Inwestycja będzie polegała na wykonaniu sieci kanalizacji deszczowej, w tym: wykonanie dokumentacji projektowej, uzyskanie stosownych zezwoleń i przystąpienie do realizacji inwestycji.</p> <p><u>Podprojekt 3</u> Inwestycja będzie polegała na wykonaniu sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, sanitarnej i deszczowej, w tym: wykonanie dokumentacji projektowej, uzyskanie stosownych zezwoleń i przystąpienie do realizacji inwestycji.</p>
Wskaźniki produktu	Podprojekt 1: długość odnowionej sieci wodociągowej: 1250 m
Źródło danych	Dokumentacja inwestycji
Wskaźniki rezultatu	<p><u>Podprojekt 1</u> - ograniczenie awaryjności sieci wodociągowej - poprawa i zwiększenie ciśnienia wody</p> <p><u>Podprojekt 2</u>: teren z właściwą (uporządkowaną) gospodarką wodną</p> <p><u>Podprojekt 3</u>: zwiększenie liczby odbiorców</p>
Źródło danych	<p><u>Podprojekt 1</u> - liczba awarii (szt. rocznie, porównanie przed i po inwestycji) - porównanie ciśnienia przed i po wykonaniu inwestycji w Mpa</p> <p><u>Podprojekt 2</u>: dokumentacja fotograficzna przed i po lub jeżeli będzie niedostępna to opis zmian</p> <p><u>Podprojekt 3</u>: porównanie liczby odbiorców przed i po inwestycji</p>
Komplementarność	Projekty nr: 6, 7, 8

PROJEKT 17. SZKOŁY ZAWODOWE

Tytuł projektu	Zintegrowany rozwój szkolnictwa zawodowego
Charakter	infrastrukturalny

projektu	
Kierunek działań	KD3
Podobszar rewitalizacji	OR.219
Adres inwestycji	Projekt będzie realizowany w dwóch lokalizacjach: 1. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. Stanisława Staszica w Siedlcach, ul. Konarskiego 11, 08-110 Siedlce, 2. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4 im. Kazimierza Wielkiego w Siedlcach, ul. Bema 4, 08-110 Siedlce
Zakres problemowy	ZP.4
Wykorzystane potencjały	PR.4
Podmiot realizujący	Samorząd Województwa Mazowieckiego, ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa
Szacowana wartość	934 604 zł
Źródła finansowania	Fundusze UE
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości kształcenia ponadpodstawowego. Modernizacja i poprawa stanu wyposażenia infrastruktury edukacyjnej. Wyrównanie szans edukacyjnych 365 uczniów i uczennic szkół zawodowych subregionu siedleckiego (ZSP1, ZSP2, ZSP3, ZSP4, ZSP5, ZSP6) służące podniesieniu ich zdolności do przyszłego zatrudnienia m.in. poprzez poprawę jakości i atrakcyjności oferty edukacyjnej. Grupą docelową objętą wsparciem w ramach planowanych działań projektowych są uczniowie i uczennice szkół zawodowych subregionu siedleckiego (ZSP1 i ZSP6).
Zakres działań	Projekt zakłada połączenie inteligentnych specjalizacji regionu z procesem kształcenia poprzez korelację programów nauczania z uwarunkowaniami lokalnej i regionalnej gospodarki. Skorelowanie trzech głównych uczestników rynku pracy: przyszłych pracowników (uczniowie), szkół oraz potencjalnych pracodawców. Pracodawcy zostaną włączeni w proces planowania procesu kształcenia poprzez współdziałanie w tworzeniu programu nauczania, uczeń będzie mógł zaplanować swoją ścieżkę rozwoju kształcenia zawodowego w oparciu o profesjonalne doradztwo zawodowe oraz programy nauczania dostosowane do potrzeb pracodawców. Uzupelnienie interwencji adresowanych do uczniów stanowi wsparcie nauczycieli oraz doposażenie pracowni przedmiotowych.
Wskaźniki produktu	Liczba placówek, w których zostaną wdrożone usprawnienia edukacyjne: 2
Źródło danych	Dokumentacja projektu
Wskaźniki rezultatu	- liczba uczniów, którzy odbyli praktyki lub staże zawodowe w ramach programu: 50 uczniów - liczba uczniów, którzy przeszli szkolenie w ramach programu: 47 uczniów
Źródło danych	- dzienniki stażu lub praktyki - listy obecności
Komplementarność	Projekty nr: 3, 5

PROJEKT 18. SZKOŁY PRZY UL. KONARSKIEGO

Tytuł projektu	Podprojekt 1. Termomodernizacja i modernizacja budynków Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 Podprojekt 2. Przebudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Siedlcach Podprojekt 3. Remont i modernizacja bazy Centrum Kształcenia Zawodowego w Siedlcach z przyległym otoczeniem z przeznaczeniem na cele edukacyjne
Charakter projektu	infrastrukturalny
Kierunek działań	KD.11
Podobszar rewitalizacji	OR.219
Adres inwestycji	Podprojekt 1: Ul. Konarskiego 11 Podprojekt 2: Ul. Konarskiego 5/1 Podprojekt 3: Ul. Konarskiego 9
Zakres problemowy	ZP.10
Wykorzystane potencjały	PR.4
Podmiot realizujący	Urząd Miasta Siedlce
Szacowana wartość	łącznie: 14 151 000 zł 1: 8 525 000 zł 2: 2 326 000 zł 3: 3 300 000 zł
Źródła finansowania	Fundusze UE, Budżet Miasta
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	<u>Podprojekt 1</u> Budynek internatu (Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych) jest w bardzo złym stanie technicznym. Stolarka okienna jest nieszczelna i zawilgocona. Występuje zawilgocenie ścian w pokojach mieszkalnych. Instalacja elektryczna pochodząca z lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku jest bardzo awaryjna. „Stary” budynek szkoły, będący zabytkiem ulega postępującej degradacji. Odpada farba i tynk zewnętrzny. Część okien jest w bardzo złym stanie technicznym, podobnie jak dach, kominy i obróbka blacharska. Budynek jest zawilgocony. W budynku „C” klatki schodowe nie spełniają wymogów ochrony ppoż. <u>Podprojekt 2</u> Budynek Szkoły Podstawowej nr 1 przylega bezpośrednio do chodnika na ul. Konarskiego, po którym odbywa się intensywny ruch. Istniejąca elewacja

odpada, na kominach są liczne ubytki tynków. Część elementów więźby dachowej jest zagrzybiona i zdegradowana. Dach szkoły przecieka, rynny i rury spustowe są nieszczelne, szczególnie na łączeniach, co powoduje zacieki i niszczenie elewacji. Powłoki malarskie na stolarnie okiennej są uszkodzone. Napraw wymagają także skrzydła i ramy okienne.

Podprojekt 3

1. Budynek Nr 2 wybudowany w latach 60-tych o konstrukcji szkieletowej stalowej obmurowany cegłą jest w złym stanie technicznym m.in. ze względu na przeciekający i nieizolowany termicznie stropodach, nieizolowaną posadzkę wykonaną z desek, nieszczelnych okien i drzwi, brak sanitariatów, nieodpowiednie oświetlenie, brak izolacji cieplnej ścian i fundamentów. Brak izolacji cieplnej oraz nieszczelne okna i drzwi są przyczyną bardzo dużych strat ciepła. W budynku mieszczą się pracownie zawodowe obróbki ręcznej, plastycznej, cieplnej i odnawialnych źródeł energii.

2. Budynek nr 1 posiada stropodach nieizolowany termicznie pokryty papą. Na skutek przemarzania stropodachu i nieszczelności pokrycia dachowego wystąpiły zacieki na ścianach i sufitach budynku. W wyniku zaciekania spowodowanego uszkodzonymi rynnami odpadające elementy tynku stwarzają zagrożenie, elewacja budynku wymaga remontu. W pracowni tokarek ubytki tynku na ścianach oraz odpryskująca farba. Brak izolacji termicznej fundamentów. Brak izolacji przeciwwilgociowej fundamentów i opaski dookoła budynku powoduje wnikanie wód opadowych i roztopowych do budynku. Brak dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

3. Budynek magazynowy Nr 3 posiada pokrycie dachowe z tworzywa sztucznego, które w wyniku degradacji spowodowanej czynnikami środowiskowymi jest nieszczelne.

4. Nawierzchnia placu CKZ jest zdegradowana i nierówna. Nierówności powodują zastoje wód opadowych i roztopowych, co uniemożliwia ich prawidłowe odprowadzenie. Część placu jest nieutwardzona, wykonana z bruku kamiennego, kawałków betonu i gruzu, bez kanalizacji burzowej, w okresach opadów deszczu powoduje, że tworzą się zastoiny wody. Ponadto naprawy wymaga kanał ciepłowniczy, którego nieszczelność jest przyczyną strat ciepła.

Podprojekt 1

- Budynek internatu: wykonanie izolacji termicznej ścian i elewacji, wymiana obróbek blacharskich, instalacji odgromowej, remont kominów i udrożnienie przewodów, wymiana instalacji elektrycznej i oświetlenia, remont wewnątrz budynku: demontaż boazerii ściennej, wymiana podłóg, naprawa tynków wewnątrz pomieszczeń, wymiana stolarki drzwiowej, zagospodarowanie terenu.

Zakres działań

- „Stary” budynek szkoły: wykonanie elewacji, wymiana dachu wraz z pokryciem i obróbkami blacharskimi, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, docieplenie stropodachu nad ostatnią kondygnacją, przebudowa i udrożnienie kominów wentylacyjnych.

- Budynek „C”: wydzielenie klatek schodowych i zabezpieczenie ich przed zadymieniem.

	<p><u>Podprojekt 2</u> Zakres inwestycji obejmuje: wymianę niezbędnych elementów więźby dachowej i deskowania, kompleksową wymianę pokrycia dachowego z instalacją odgromową i orynowaniem, wykonanie elewacji, naprawę i malowanie stolarki okiennej.</p> <p><u>Podprojekt 3</u> 1. Budynek Nr 2 należy poddać kapitalnemu remontowi polegającemu na termomodernizacji całego budynku, wymianie stolarki drzwiowej i okiennej, wymianie pokrycia stropodachu, wymianie obróbek blacharskich, rynien rur spustowych, wymiana instalacji elektrycznej i centralnego ogrzewania z zastosowaniem OZE, wodnej i kanalizacyjnej, wykonaniu nowych posadzek, wykonaniu prac malarskich wewnątrz budynku, wydzielenie pomieszczeń sanitarnych.</p> <p>2. Termomodernizacja stropodachu budynku Nr 1, wykonanie izolacji fundamentów i opaski wokół budynku. Wykonanie obróbek blacharskich kominowi otynkowanie kominów. Naprawa tynkowi malowanie ścian oraz sufitu w pracowni tokarek. Odgrzybianie, szpachlowanie i malowanie ścian i sufitów po zaciekach.</p> <p>3. Wymiana pokrycia dachu budynku magazynowego Nr 3. 4. Demontaż dotychczasowej nawierzchni placu. Wykonanie nowej nawierzchni z kostki brukowej z ukształtowaniem aby było możliwe odprowadzenie wód opadowych i roztopowych. Budowa odcinka kanału burzowego. Naprawa kanału ciepłowniczego. Utworzenie na placu siłowni na świeżym powietrzu. Odbiorcą projektu jest Centrum Kształcenia Zawodowego w Siedlcach.</p>
Wskaźniki produktu	<p><u>Podprojekt 1</u> - liczba wspartych obiektów infrastruktury: 2 - powierzchnia wyremontowanych budynków: 6 456 m² - długość zmodernizowanych dróg: 0,2 km</p> <p><u>Podprojekt 2</u> - liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków: 1</p> <p><u>Podprojekt 3</u> - powierzchnia zabudowy odnowionego i przystosowanego na potrzeby kształcenia zawodowego budynku (Nr 2): 1035,00m² - powierzchnia zabudowy zmodernizowanego budynku administracyjno-dydaktycznego (Nr1): 1162,26 m²</p>
Źródło danych	- dokumentacja techniczna
Wskaźniki rezultatu	<p><u>Podprojekt 1</u> - liczba osób korzystająca ze zmodernizowanych obiektów: 600 osób</p> <p><u>Podprojekt 2</u> - liczba osób korzystająca ze zmodernizowanych obiektów: 380 osób</p> <p><u>Podprojekt 3</u> - liczba osób korzystająca ze zmodernizowanych obiektów: 1 100 osób</p>

Źródło danych	- dzienniki szkolne
Komplementarność	Projekty nr: 3, 5

PROJEKT 19. I LO

Tytuł projektu	Modernizacja I Liceum Ogólnokształcącego
Charakter projektu	inwestycyjny
Kierunek działań	KD.11
Podobszar rewitalizacji	OR.2
Adres inwestycji	I Liceum Ogólnokształcące, ul. Floriańska 10
Zakres problemowy	ZP.10
Wykorzystane potencjały	PR.4
Podmiot realizujący	Urząd Miasta Siedlce
Szacowana wartość	2 300 000 zł
Źródła finansowania	Budżet Miasta
Okres realizacji	2021-2023
Uzasadnienie potrzeby	Klatka schodowa „B” nie spełnia wymagań, balustrada, wykonana w starej technologii, nie zachowuje odpowiedniej wysokości. Konieczne jest zastosowanie punktów poboru wody do celów przeciwpożarowych i zabezpieczenie przed zadymieniem klatek schodowych.
Zakres działań	Zakres inwestycji obejmuje: <ul style="list-style-type: none"> – wykonanie hydrantów wewnętrznych, – przebudowę klatki schodowej „B”, – remont klatki schodowej głównej z wymianą balustrad, – zabezpieczenie przed zadymieniem klatek schodowych.
Wskaźniki produktu	- liczba przebudowanych / wyremontowanych obiektów: 1
Źródło danych	- dokumentacja techniczna projektu
Wskaźniki rezultatu	- liczba uczniów korzystających ze zmodernizowanego obiektu: min. 200
Źródło danych	- dzienniki szkolne
Komplementarność	Projekty nr: 3, 5

PROJEKT 20. INTERNAT ZSP

Tytuł projektu	Termomodernizacja internatu przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Siedlcach
Charakter projektu	inwestycyjny
Kierunek działań	KD.11
Podobszar rewitalizacji	OR.219
Adres inwestycji	Internat Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 przy ul. Kazimierzowskiej 23
Zakres problemowy	ZP.10
Wykorzystane potencjały	PR.4
Podmiot realizujący	Urząd Miasta Siedlce
Szacowana wartość	2 300 000 zł
Źródła finansowania	Budżet Miasta, budżet Samorządu Województwa Mazowieckiego
Okres realizacji	2021
Uzasadnienie potrzeby	<p>Internat wchodzi w skład Zespołu Szkół nr 4, oprócz funkcji mieszkalnej pełni także funkcję dydaktyczną – w pracowniach kształci się młodzież w zawodzie kucharz. Internat powstał w latach siedemdziesiątych XX wieku. Oprócz doraźnych remontów i napraw, przez około 50 lat budynku internatu nie poddawano modernizacjom, w związku z czym jest to obiekt energochłonny, co powoduje wysoką emisję CO² oraz gazów cieplarnianych. W ramach pierwszego etapu termomodernizacji wymieniono zniszczone i nieszczelne drzwi zewnętrzne na drzwi PCV i wypaczoną stolarkę okienną na okna PCV oraz wykonano ocieplenie ścian fundamentowych. Istniejący stropodach na budynku internatu został wykonany jako konstrukcja niepodzielona szczelinami dylatacyjnymi, zabezpieczającymi stropodach przed ujemnym wpływem sił wywołanych przez czynniki atmosferyczne i skurcz betonu. Budynek wymaga także dostosowania do aktualnych wymagań ppoż. Instalacja c.o., z grzejnikami żeliwnymi o niskiej wydajności cieplnej, jest stara, bez możliwości regulacji (brak zaworów termostatycznych). Istniejąca instalacja oświetleniowa jest przestarzała, co wpływa na zwiększone zapotrzebowanie na energię elektryczną. Część drzwi wewnętrznych jest wyeksploatowana i wypaczona. Schody wewnętrzne, wykonane z lastryka, są wytarte z licznymi ubytkami.</p>
Zakres działań	<p>Projekt będzie polegał na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonaniu dylatacji istniejącego stropodachu oraz nowego pokrycia dachowego, – ociepleniu ścian zewnętrznych i stropodachu, – wymianie instalacji c.o. i zastosowaniu zaworów termostatycznych, – wymianie instalacji elektrycznej z oświetleniem (wymiana opraw na energooszczędne LED),

	<ul style="list-style-type: none"> – wykonaniu instalacji oświetlenia awaryjnego i sygnalizacji alarmu pożaru SAP, – wykonaniu robót wewnętrznych (położenie tynków, gipsowanie i malowanie po robotach instalacyjnych, wymiana wykończenia posadzek, wymiana drzwi wewnętrznych na parterze i II piętrze, remont schodów).
Wskaźniki produktu	- liczba wyremontowanych obiektów: 1
Źródło danych	Dokumentacja projektu
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanego obiektu
Źródło danych	Lista uczniów zameldowanych w internacie Lista uczniów w roku szkolny
Komplementarność	Projekty nr: 3, 5

6.2. POZOSTAŁE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE – TYPY DZIAŁAŃ

Oprócz działań podstawowych, planowane do realizacji są także działania uzupełniające, których realizacja będzie wspierać osiągnięcie zakładanych celów. Przedsięwzięcia uzupełniające są komplementarne w stosunku do projektów i przedsięwzięć głównych, a ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów rewitalizacji.

Projekt uzupełniający nr U1

Projekt „**SCDiDN wsparciem nauczycieli w kształceniu na odległość**”, szacunkowa wartość: 98 500 zł, podmiot realizujący: Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli, okres realizacji: 2021 rok. Celem projektu jest podniesienie jakości doskonalenia i wsparcia udzielonego nauczycielom prowadzącym zdalną edukację w przedszkolach i szkołach przez kadrę placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych. Grupą docelową objętą wsparciem w ramach planowanych działań projektowych są nauczyciele ze szkół i przedszkoli oraz pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli oraz bibliotek pedagogicznych na terenie obszaru rewitalizacji. Projekt obejmuje swym zakresem: szkolenia dla kadry placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych; szkolenia dla nauczycieli; doposażenie placówek doskonalenia nauczycieli lub bibliotek pedagogicznych w sprzęt niezbędny do kształcenia na odległość.

Projekt uzupełniający nr U2

Projekt „**Rozbudowa i przebudowa wejścia do Izby Przyjęć w Szpitalu Miejskim**”. Celem projektu jest Poprawa jakości udzielanych świadczeń poprzez rozbudowę i przebudowę wejścia do Izby Przyjęć w Szpitalu SPZOZ przy ul. Starowiejskiej 15. Szacunkowa wartość: 900 000 zł. Podmiot realizujący: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach ul. J. Kilińskiego 29. Okres realizacji: rok 2021. Zakres prac: Planuje się przebudowę i rozbudowę wejścia do Izby przyjęć poprzez likwidację istniejącego zadaszenia oraz rozbiórkę wysuniętej części wiatrołapu i zrealizowanie w to miejsce nowego obiektu stanowiącego wejście do Izby przyjęć z możliwością przyjmowania ambulansów (obiekt o odpowiedniej powierzchni i kubaturze). Obiekt stanowiący rozbudowę istniejącego budynku będzie dostawiony od strony wschodniej.

Projekt uzupełniający nr U3

Projekt **„Budowa dróg wewnętrznych i stanowisk postojowych dla pacjentów”**. szacunkowa wartość: 2 000 000 zł. Podmiot realizujący: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach przy ul. J. Kilińskiego 29. Okres realizacji: rok 2021. Zakres prac: W ramach przebudowy placu, wykonane zostaną nowe drogi dojazdowe do poszczególnych budynków kompleksu szpitalnego. Zostanie wykonana generalna modernizacja w niżej branżach: a) elektrycznej: przebudowa oświetlenia terenu, przebudowa linii kablowej zasilającej w energię elektryczną budynki kompleksu Szpitala, b) sanitarnej: przebudowa i budowa sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej, c) drogowej: przebudowa nawierzchni dróg wewnętrznych, stanowisk postojowych i placów na terenie Szpitala. Ponadto realizacja zadania inwestycyjnego pozwoli uzyskać wydzielone miejsca parkingowe dla pacjentów w tym dla pojazdów osób niepełnosprawnych.

Projekt uzupełniający nr U4

Projekt **„Tunel nadziemny dla Oddziału Chorób Zakaźnych”**. Cel projektu: Profilaktyka chorób zakaźnych w SPZOZ z przystosowaniem pomieszczeń Oddziału Chorób Zakaźnych do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia między innymi poprzez połączenie tunelem nadziemnym Oddziału Chorób Zakaźnych z Głównym pawilonem łóżkowym i częścią diagnostyczną oraz pralnią i kuchnią. Szacunkowa wartość: 12 500 000 zł. Podmiot realizujący: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach ul. J. Kilińskiego 29. Okres realizacji: 2021 rok. Zakres prac: Modernizacja budynku Oddziału Chorób Zakaźnych obejmie dostosowanie oddziału zakaźnego do wymogów leczenia pacjentów chorych zakaźnie, budowę łącznika między budynkami szpitala wraz z montażem wind, zmodernizowanie infrastruktury podziemnej oraz układu komunikacyjnego dróg i chodników wewnętrznych, utworzenie miejsc parkingowych dla pacjentów i personelu.

Projekt uzupełniający nr U5

Projekt **„Odnawialne źródła energii w obiektach użyteczności publicznej”**. Szacunkowa wartość: 20 000 000 zł. Podmiot realizujący: Urząd Miasta Siedlce. Okres realizacji: 2021-2023. Zakres prac: wykonanie audytów energetycznych, opracowanie dokumentacji projektowej, zakup i montaż OZE. Działanie będzie realizowane w Obiektach użyteczności publicznej zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, nieposiadające OZE.

Projekt uzupełniający nr U6

Projekt **„Sukcesywna wymiana taboru autobusowego w MPK”**. Szacunkowa wartość: 17 350 000 zł. Podmiot realizujący: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Siedlcach Sp. z o.o. Okres realizacji: 2021-2023. Zakres prac / działań: Projekt podzielić należy na dwa odrębne przedsięwzięcia. Część związana z pojazdami zeroemisyjnymi realizowana w partnerstwie z Miastem Siedlce ma na celu zakup 4 pojazdów napędzanych wyłącznie energią elektryczną oraz zakup i budowa niezbędnej infrastruktury ładowej na terenie zajezdni autobusowej. (Złożono wniosek do NFOŚiGW w 2021 r. w ramach programu priorytetowego „Ochrona atmosfery - Zielony transport publiczny”, Wnioskodawcą jest Miasto Siedlce zaś partnerem jest MPK w Siedlcach). Pojazdy zasilane będą energią elektryczną z ładowarek umiejscowionych na terenie zajezdni do których wykonane będą nowe przyłącza energetyczne o dużych mocach. Druga część projektu to samodzielne zakupy przez MPK pojazdów niskoemisyjnych w ramach własnych zadań. I tak w 2021 r. spółka dokona zakupu 2 szt. pojazdów spełniających najwyższą obecnie normę czystości spalin EURO VI w miejsce wycofywanych z eksploatacji starych 20 letnich z przebiegami ponad 1,2 mln km i spełniających normy EURO II. W latach następnych planowane są kolejne zakupy pojazdów.

Projekt uzupełniający nr U7

Projekt **„Przebudowa i rozbudowa budynku przy ulicy Sienkiewicza 32 na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy”**. Szacunkowa wartość 7 700 000 zł. Podmiot realizujący: Urząd Miasta Siedlce. Okres realizacji: 2021-2022. Zakres prac: Projekt polega na przebudowie i rozbudowie budynku przy ul. Sienkiewicza 32. Zakres obejmuje: przebudowę układu funkcjonalnego, budowę windy, wymianę oświetlenia na LED, wykonanie termoizolacji fundamentów, stropu, ścian,

wymianę dachu, okien i drzwi zewnętrznych, zamurowanie otworów okiennych, wymianę instalacji, rozbudowę o jednokondygnacyjną salę, wyposażenie placówki, zagospodarowanie terenu.

Projekt uzupełniający nr U8

Projekt „**Kompleksowa modernizacja Szpitala Wojewódzkiego**”

Szacunkowa łączna wartość: 156 620 000 zł

Podmiot realizujący: Mazowiecki Szpital Wojewódzki im. św. Jana Pawła II w Siedlcach Sp. z o.o.

Ul Poniatowskiego 26

Okres realizacji: 2021-2023

Zakres prac / działań:

- Rozbudowa i nadbudowa budynku D z łącznikiem F wraz z przebudową pierwszego piętra budynku D na potrzeby Oddziału Chorób Wewnętrznych, wartość: 44 000 000 zł;
- Rozbudowa systemów telekomunikacyjnych i informatycznych – systemy teletechniczne, komunikacji oraz bezpieczeństwa, wartość: 3 240 000 zł;
- Rozbudowa systemów telekomunikacyjnych i informatycznych, wartość: 2 100 000 zł;
- Modernizacja systemu zasilania - trasy Kablowe, wymiana rozdzielnic w budynku C, D, G, H oraz w budynku Kuchni–Pralni i Budynku Rehabilitacji, wartość: 6 400 000 zł;
- Modernizacja Oddziału Laryngologicznego wraz z oddziałem przyległym oraz zakup wyposażenia, wartość: 18 000 000 zł;
- Modernizacja Oddziału Dziecięcego odcinek A, wartość: 7 700 000 zł;
- Modernizacja Oddziału Chirurgii Dziecięcej, wartość: 7 600 000 zł;
- Modernizacja pomieszczeń Oddziału Kardiologii, wartość: 715 000 zł;
- Uruchomienie Regionalnego Centrum Opisowego (RCO) w Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim, wartość: 1 065 000 zł;
- Modernizacja urządzeń dźwigowych w budynku "E", wartość: 2 300 000 zł;
- Termomodernizacja budynków, wartość: 5 600 000 zł;
- Budowa, rozbudowa i modernizacja Bloku Operacyjnego wraz ze stacją łóżek oraz zapleczem techniczno-magazynowym, wartość: 50 000 000 zł.

Projekt uzupełniający nr U9

Projekt „**Modernizacja Zakładu Karnego w Siedlcach – 3 podprojekty**”, Szacunkowa łączna wartość: ,

Podmiot realizujący: Zakład Karny w Siedlcach, Okres realizacji: 2021-2023

Podprojekt uzupełniający 1: „Remont muru więziennego w Zakładzie Karnym w Siedlcach”, Zakres prac / działań: Uzupełnienie ubytków ścian muru więziennego, wykonanie okładzin ściennych, zwieńczenie muru wykonać w postaci przykrycia blachą stalową antykorozyjną wraz z montażem zwojów concertiny. Cokół muru uzupełniony w miejscach gdzie jest odparzony i przykryty kapinosem z blachy stalowej antykorozyjnej; wartość: 1 500 000 zł.

Podprojekt uzupełniający 2: „Restauracja i rekonstrukcja wraz z rozbudowa budynku administracyjnego wraz z magazynem depozytowym w Zakładzie Karnym w Siedlcach”. Zakres prac / działań: Podprojekt uzupełniający 2: Zmiana konstrukcji stropodachu na poddasze użytkowe z dociepleniem (dobudowa ściany kolankowej, wykonanie drewnianej więźby dachowej, pokrycie dachu blachą stalową antykorozyjną). Dach zostanie odtworzony zgodnie z wymogami konserwatorskimi zachowując wartość zabytkową budynku oraz ochronny charakter zgodnie z Wytocznymi nr 2/2013 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Montaż okien i drzwi, rozbudowa instalacji elektrycznej i teletechnicznej oraz sanitarnej, wykonanie posadzek i schodów, wyposażenie w sprzęt biurowy (meble), wykonanie śluzy dla odwiedzających i podjazdu dla niepełnosprawnych (wykonanie fundamentów, ścian, wykonanie więźby dachowej z pokryciem i dociepleniem, montaż okien i drzwi), wykonanie instalacji i pierwszego wyposażenia, termomodernizacja całego budynku wraz z magazynem depozytowym, wykonanie izolacji poziomej i pionowej fundamentów budynku, wykonanie drenażu opaskowego, prace ogólnobudowlane i instalacyjne); wartość: 3 760 000 zł.

Podprojekt uzupełniający 3: „Termomodernizacja budynku PP SETAR w Zakładzie Karnym w Siedlcach”. Zakres prac / działań: Wykonanie termomodernizacji całego budynku, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, wykonanie instalacji co i wod.-kan., modernizacja instalacji teletechnicznej, wymiana poszycia dachowego, wykonanie obróbek blacharskich, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej; wartość: 3 250 000 zł.

Powyższy wykaz typów działań oraz projektów uzupełniających nie stanowi katalogu zamkniętego. Każde działanie, które jest zgodne z celami i kierunkami działań ujętymi w *Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2021-2023*, którego zasięg obejmuje obszar wskazany do rewitalizacji i którego realizacja wzmocni oddziaływanie pozostałych projektów i przedsięwzięć, będzie stanowiło pożądany element procesu rewitalizacji i rozwoju Miasta.

IV CZĘŚĆ ZARZĄDCZA

7. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROGRAMU REWITALIZACJI

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania. Kryteria te były kluczowe przy wyborze projektów rewitalizacyjnych ujętych w *Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2016-2020*. Efekt synergii uzyskany dzięki zapewnieniu komplementarności realizowanych działań zwiększy efektywność i tempo osiągania oczekiwanych rezultatów procesu rewitalizacji na przyjętym obszarze. Analizę komplementarności projektów uzupełniono także o projekty, które znalazły się na liście projektów uzupełniających.

7.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenna projektów rewitalizacyjnych oznacza, że przy ich formułowaniu wzięto pod uwagę miejsce planowanej realizacji – czy jest ono zlokalizowane w granicach obszaru rewitalizacji, a także czy jego realizacja wzmocni oddziaływanie innych działań, zapewniając efekt synergii na całym obszarze rewitalizacji. Zgodnie z charakterem działań większość projektów inwestycyjnych realizowana będzie punktowo, ale ich oddziaływanie będzie obejmowało całość obszaru rewitalizacji. Projekty o charakterze społecznym także będą adresowane do lokalnych społeczności i wspierające oddolne zaangażowanie mieszkańców, jednak ich pozytywne oddziaływanie przełoży się jakoś życia na całym obszarze rewitalizacji.

Remont i adaptacja budynków na cele publiczne umożliwi realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze społecznym, których oddziaływanie będzie obejmować cały obszar rewitalizacyjny. W opisie każdego z projektów zawarto informację obejmującą obszar statystyczny, na którym skoncentrowane będzie działanie projektu, dokładną lokalizację (w przypadku projektów inwestycyjnych), powiązanie z zakresem problemowym zidentyfikowanym w diagnozie a także powiązanie z innymi projektami przygotowanymi do realizacji w ramach PR.

Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć będzie miała na celu poprawę sytuacji na całym obszarze rewitalizacji, a nie tylko w konkretnej lokalizacji. Kluczowe dla zachowania tego wymiaru komplementarności było zaangażowanie, zarówno na etapie tworzenia Programu Rewitalizacji, jak i planowanej jego realizacji – mieszkańców i interesariuszy spoza obszaru rewitalizacji (oprócz mieszkańców i interesariuszy z obszaru rewitalizacji). Kluczowe znaczenie ma to w odniesieniu przede wszystkim do działań służących aktywizacji społecznej i integracji. Pozwala to na osiągnięcie efektu synergicznego z działaniami inwestycyjnymi, a także z indywidualnymi działaniami (nie ujętymi w PR) prowadzonymi przez podmioty z obszaru rewitalizacji.

Ponadto zastosowano „grzebieniową” metodę programowania. Wszystkie przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na zidentyfikowane problemy wskazane w części diagnostycznej dokumentu oraz będą uwzględniały konieczność odniesienia do problemów społecznych. Oznacza to, że zawarta w niniejszym Programie Lista projektów rewitalizacyjnych jest listą bazową, która zawiera działania planowane do realizacji i koordynowane przez Urząd Miasta. Wszelkie inne działania, wpisujące się w zakres działań rewitalizacyjnych, mają charakter drugorzędny wobec przyjętych, i będą określane w taki sposób, żeby uzupełniały lub rozwijały działania wskazane w Programie Rewitalizacji.

Zróznicowanie tematyczne projektów, przewidzianych do realizacji ze wsparciem środków UE, będzie skutkowało (pod warunkiem uzyskania dofinansowania) połączeniem wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego ze wsparciem z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizowanie projektów z listy projektów głównych oraz projektów uzupełniających ma na celu objęcie wsparciem całego obszaru rewitalizacji. Projekty dopełniają się wzajemnie, aby uniknąć działań pojedynczych, nie powiązanych ze sobą, oraz zminimalizować ryzyko przesunięcia problemów społecznych na inne obszary.

7.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Komplementarność problemowa projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w *Lokalnym Programie Rewitalizacji* polegać będzie na ich dopełnieniu tematycznym, co oznacza, iż realizowane projekty będą oddziaływać na obszar rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Działania rewitalizacyjne przewidziane w ramach Programu Rewitalizacji zostały zaplanowane w taki sposób, aby projekty rewitalizacyjne o charakterze infrastrukturalnym (w tym termomodernizacja i modernizacja obiektów użyteczności publicznej, rozwój infrastruktury ciepłowniczej, rozwiązania usprawniające komunikację wewnątrz obszaru oraz stworzenie atrakcyjnych miejsc rekreacji i integracji mieszkańców) stanowiły trwałe fundament dla rozwoju społecznych projektów rewitalizacyjnych i były z nimi ściśle powiązane. W opisie poszczególnych projektów wskazano m. in. powiązania pomiędzy poszczególnymi projektami.

Zarówno projekty służące poprawie infrastruktury i ładu przestrzennego w obszarze rewitalizacji jak i projekty społeczne służące stymulowaniu rynku pracy i włączenia zawodowego mieszkańców, przełożą się na wzmocnienie czynnika gospodarczego: pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców dzielnicy oraz powstawania nowych inicjatyw gospodarczych w dynamicznie zmieniającym się, atrakcyjnym otoczeniu. Dodatkowo oddziaływanie wszystkich projektów i przedsięwzięć zostanie wzmocnione na skutek realizacji działań ujętych jako typy przedsięwzięć uzupełniających, które na etapie opracowywania *LPR* nie zostały precyzyjnie zdiagnozowane.

Komplementarność problemowa mocno wiąże się komplementarnością przestrzenną.

7.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

W tym celu określając system zarządzania i monitoringu Programu Rewitalizacji powiązano go z systemem zarządzania określonym w przyjętej *Strategii Rozwoju Miasta do 2025 roku*. Zabieg ten zapewni przejrzystość i koordynację prowadzonej polityki rozwoju miasta na różnych poziomach operacyjnych, zapewniając tym samym realne osadzenie polityki rewitalizacyjnej w pakiecie działań strategicznych Miasta. Wysoki poziom elastyczności systemu zarządzania projektami rozwojowymi dostosowany do bieżących uwarunkowań wewnętrznych, możliwości budżetowych, jak i dynamicznie

zmieniającej się sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej w otoczeniu miasta zapewnia wysoką efektywność procesu inwestycyjnego i jego odpowiedzialne (finansowo i organizacyjnie) wdrażanie.

Zakres przedsięwzięć rewitalizacyjnych określonych w ramach LPR wykazuje także daleko idącą spójność z celami i działaniami określonymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych*, zapewniając tym samym realizację założeń tego dokumentu, poprzez dostosowanie ujętych w nim działań do specyfiki obszaru objętego rewitalizacją.

W procesie rewitalizacji istotna będzie również rola Instytucji Zarządzającej *Programem Regionalnym: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (zastępującym Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020)*, która będzie prowadzić monitoring programów rewitalizacji i projektów rewitalizacyjnych w całym województwie, w tym także w Siedlcach.

7.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa projektów rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym Programie Rewitalizacji polegać będzie na kontynuacji działań zapoczątkowanych w okresie programowania środków 2007-2013 i kontynuowanych w okresie 2014-2020, a także na realizacji projektów ujętych w uprzednio obowiązującym Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2016-2020 lecz nie zrealizowanych.

W ramach LPR na lata 2007-2013 wyznaczono 14 stref rewitalizacji. Zgłoszono ogółem 161 projektów (nie licząc podprojektów oznaczanych dodatkową literką).

W LPR 2016-2020 wyznaczono 28 obszarów (jednostek statystycznych) i zgłoszono łącznie 82 projekty, z czego przeważającą część stanowiły projekty infrastrukturalne, część z nich została w pełni zrealizowana.

Niektóre projekty, których nie zrealizowano w ogóle lub w zadowalającym stopniu w dostatecznym stopniu, zostały włączone w całości lub w ramach kolejnego etapu inwestycji w ramy projektów rewitalizacyjnych w LPR 2021-2023, zwiększając tym samym ich szansę na skuteczne uzyskanie dofinansowania i wdrożenie. W aktualnym LPR (2021-2023) będą realizowane lub kontynuowane następujące projekty podstawowe zarysowane w LPR 2016-2020:

- Projekt Nr 1 (PG 1) Modernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta Siedlce, w tym: Podprojekt 1.1 Modernizacja budynku warsztatowo-dydaktycznego nr 2 w CKP;
- Projekt Nr 3 (PG3) Rewaloryzacja Parku Miejskiego Aleksandria;
- Projekt Nr 14 (PG14) „I don't take. I don't use. - Nie biorę. Nie używam.” (profilaktyka uzależnień wśród młodzieży);
- Projekt Nr 17 (PG17) Przedsięwzięcie priorytetowe: ESS – Europejski Sondaż Społeczny dla celu redukcja poziomu wykluczenia społecznego (działalność przedsiębiorstwa ekonomii społecznej);
- Projekt uzupełniający Nr 2 (PU2) „Modernizacja i rozbudowa amfiteatru w Siedlcach”;
- Projekt uzupełniający Nr 3 (PU3) „Przebudowa budynku administracji z modernizacją nawierzchni pieszo-jezdnych i dostosowaniem na potrzeby osób zwiedzających obiekty zabytkowe jednostki penitencjarnej”;

- Podprojekt uzupełniający (PU5.1) – „Poprawa efektywności energetycznej w Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim w Siedlcach Sp. z o.o.”;
- Podprojekt uzupełniający (PU5.2) – „Poprawa efektywności energetycznej w Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim w Siedlcach Spółka z o.o. poprzez wbudowanie w istniejący system zaopatrzenia w energię: ciepłą i chłodniczą - gruntowych pomp ciepła oraz elektryczną – paneli fotowoltaicznych”.

Projekty określone w LPR 2016-2020 stanowiły zatem częściowe przedłużenie działań ujętych w Programie Rewitalizacji z 2007 roku. Projekty ujęte w obecnym LPR 2021-2023 są kontynuacją tych spójnych działań. Dzięki kontynuacji poprzednich projektów oraz realizacji nowych zintegrowanych inicjatyw skoncentrowanych na jednym, jednolitym obszarze rewitalizacji, oddziaływanie procesu rewitalizacji w nadchodzącej perspektywie 2021-2023 będzie silniejsze, a jego kontrolowanie i zarządzanie nim powinno stać się prostsze i bardziej efektywne.

7.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Komplementarność źródeł finansowania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, znajdujących się zarówno na liście głównej jak i określonych jako projekty uzupełniające, będzie polegać na łączeniu własnych środków budżetowych ze wsparciem dostępnym w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, przy jednoczesnym wykluczeniu ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji.

W ramach LPR dopuszcza się także możliwość wsparcia procesu rewitalizacji środkami prywatnym, szczególnie w zakresie realizacji projektów uzupełniających, np. związanych z remontami kamienic, termomodernizacją budynków mieszkalnych, odnową podwórek, organizacją wydarzeń czy projektów społecznych. Prowadzona polityka informacyjna Urzędu Miasta, ukierunkowana będzie na promocję rewitalizacji, informowanie o dostępnych środkach finansowania inwestycji rewitalizacyjnych oraz korzyściach płynących z włączenia się w proces rewitalizacji, co stanowić będzie próbę zaangażowania w ten proces jak najszerszej grupy podmiotów prywatnych i osób fizycznych. Aktywne włączenie się kapitału prywatnego stanowi bowiem warunek konieczny dla zwiększenia dynamiki pożądanym zmian na obszarze objętym rewitalizacją.

8. RAMY FINANSOWE

Szacunkowy łączny koszt realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2021-2023 w zakresie przedsięwzięć głównych i uzupełniających wyniesie **314 444 104 zł**, w tym 88 765 604 zł to koszt realizacji przedsięwzięć podstawowych a 225 678 500¹³ zł to kwota na działania uzupełniające.

¹³ Niemal 70% tej kwoty to koszt realizacji projektów związanych z modernizacją Szpitala Wojewódzkiego.

Ramy finansowe Programu Rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł unijnych, publicznych i prywatnych stanowią sumę całkowitej wartości planowanych do realizacji zadań. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą finansowane ze środków unijnych, krajowych wśród których wyróżnia się środki m.in. z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska a także środki budżetu Gminy, oraz od podmiotów społecznych.

Projekty zawarte w Programie Rewitalizacji mają charakter indykatorywny. Należy przez to rozumieć, iż dopuszczalne są modyfikacje dotyczące zarówno ich zakresu, jak i wartości, a realizacja poszczególnych zadań będzie uzależniona od bieżących możliwości finansowych podmiotów i instytucji odpowiedzialnych za ich wdrożenie. Potencjalne źródła finansowania wskazano w odniesieniu do każdego z projektów. W grupie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazano te, które będą miały mniejszy wpływ na poszczególne podobszary rewitalizacji.

Podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne będą mogły się ubiegać o zewnętrzne dofinansowania, których źródłem będą w szczególności unijne środki EFRR i EFS. Planuje się aplikowanie o pozyskanie finansowania projektów rewitalizacyjnych w pierwszej kolejności korzystając z naborów w ramach funduszy unijnych. Ostateczne kwoty kosztów i kosztów kwalifikowalnych zostaną dookreślone we wnioskach aplikacyjnych na etapie naboru wniosków o dofinansowanie w ramach poszczególnych działań, funduszy lub programów, do których dany projekt zostanie skierowany. Przyjmuje się, że w przypadku niepowodzenia w staraniach o uzyskanie dofinansowania zewnętrznego głównym źródłem finansowania projektów znajdujących się na liście projektów głównych będą środki własne projektodawców.

Ważnym, zewnętrznym źródłem finansowania większości ujętych w LPR działań rewitalizacyjnych będzie *Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027* (który zastąpi *Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020*). W ramach Programu *Fundusze dla Mazowsza* wskazano działania służące wsparciu rewitalizacji ujęte w celu szczegółowym *Wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich* (CP 5 Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych).

Na poziomie centralnym dostępne będą środki w ramach programów, które obecnie (w czasie opracowywania niniejszego Programu Rewitalizacji) są opracowywane i/ lub konsultowane:

- *Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)*, który będzie kontynuacją Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój realizowanego w latach 2014-2020 w zakresie działań społecznych. W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

- *Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021-2027*, który stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów *Innowacyjna Gospodarka 2007-2013* oraz *Inteligentny Rozwój 2014-2020*;

- *Krajowego Planu Odbudowy – Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności*, którego celem jest złagodzenie gospodarczych i społecznych skutków pandemii koronawirusa. KPO obejmuje aspekty, które stymulować będą inwestycje, wzrost gospodarczy i zatrudnienie poprzez odbudowę inwestycji i promowanie zmian strukturalnych. W tym kontekście celem głównym KPO jest zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy.

9. MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym a skutki jego wdrożenia obejmują podmioty zlokalizowane na rewitalizowanych obszarach. W związku z tym konieczne jest zaangażowanie przedstawicieli różnych grup interesariuszy do prac zarówno w proces przygotowania Programu Rewitalizacji, jak i w proces jego wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Aktywny udział interesariuszy jest koniecznym warunkiem powodzenia długofalowego rozwoju obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Interesariuszami rewitalizacji podobszarów na terenie Gminy są w szczególności:

- Urząd Miasta i jednostki organizacyjne mu podległe;
- mieszkańcy Siedlec, w tym przede wszystkim mieszkańcy podobszarów rewitalizacji;
- przedsiębiorcy z terenu Miasta;
- organizacje pozarządowe działające na terenie Miasta i kierujące swoje działania do mieszkańców podobszarów rewitalizacji;
- inne podmioty zainteresowane realizacją Programu Rewitalizacji.

Włączenie mieszkańców w proces przygotowania projektu rewitalizacji, a później także do jego wdrażania, stanowi warunek niezbędny dla prawidłowej realizacji procesu rewitalizacji. Odnowa zdegradowanego obszaru ma służyć w pierwszej kolejności poprawie warunków i jakości życia lokalnej społeczności oraz zapobieżeniu jej postępującemu wykluczeniu i rozwarstwieniu, co wymaga zaangażowania mieszkańców.

Proces powstawania zaktualizowanego *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2021-2023* realizowany był w specyficznych warunkach pandemii Covid-19, która była bezpośrednią przyczyną wprowadzenia ograniczeń w przemieszczaniu się i możliwości spotkań. Realizowane działania uspołeczniające proces przygotowania programu rewitalizacji zostały więc zaprojektowane adekwatnie do istniejącej sytuacji i z uwzględnieniem podstawowego kryterium, czyli bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

9.1. UDZIAŁ INTERESARIUSZY W PROCESIE TWORZENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Program Rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd (władze miasta) oraz mieszkańców w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Podmiotem odpowiedzialnym za proces przygotowania Programu Rewitalizacji jest Gmina, jednak prace nad przygotowaniem Programu, jego aktualizacją, a także wdrażanie opierają się na współpracy z interesariuszami.

Fundamentem działań na każdym etapie procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna. W celu prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji, konieczne jest podjęcie wspólnych wysiłków przez różne podmioty. Dlatego też istotne jest, aby wszyscy interesariusze brali czynny udział na etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji. Do włączenia interesariuszy w proces opracowania Programu Rewitalizacji na terenie Siedlec zastosowano formy:

- przeprowadzenie badania ankietowego;

- konsultacje eksperckie z przedstawicielami Urzędu;
- zbieranie uwag w postaci elektronicznej.

W ramach opracowywania Programu Rewitalizacji wybrano wyżej wymienione techniki, ponieważ są one popularne, nieskomplikowane i zapewniają możliwość bezpośredniego zaangażowania całej społeczności Miasta w proces rewitalizacji. Jednocześnie były one możliwe do zastosowania w czasie pandemii covid19 i wynikających z niej obostrzeń dotyczących spotkań bezpośrednich (oraz rekomendacji na ostatni kwartał 2020 i pierwszy 2021, aby ze spotkań bezpośrednich zrezygnować).

W styczniu 2020 odbywały się konsultacje eksperckie z przedstawicielami Urzędu Miasta (telekonferencje) ukierunkowane na zidentyfikowanie potrzeb oraz określenie możliwości w zakresie rewitalizacji, w tym wstępne określenie czynników i zjawisk kryzysowych, które występują na terenie Miasta, a następnie ustalenie, gdzie skala tych problemów jest największa i gdzie występują najpilniejsze potrzeby rewitalizacyjne.

Równolegle trwało badanie ankietowe, w którym mieszkańcy Miasta wskazywali ważne ich zdaniem zagadnienia problemowe, a także – odpowiadając na pytania tzw. „otwarte” podawali własne propozycje dotyczące działań, których oczekują w swoich osiedlach w ramach rewitalizacji. Aby zapewnić jak największy udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych interesariuszy rewitalizacji, mieszkańcy zostali powiadomieni o realizowanych działaniach poprzez ogłoszenie na stronie internetowej i profilu fejsbukowym Miasta (niemal 12 000 mieszkańców obserwuje profil) oraz poprzez Tygodnik Siedlecki (ponad 49 000 mieszkańców obserwuje profil fejsbukowy). Ankiety wypełniło 1090 mieszkańców Siedlec, a wnioski z tego badania zawarto w treści dokumentu.

Zrzut ekranu 1 Ankieta dla mieszkańców na stronie internetowej Urzędu Miasta Siedlce

Ankieta dla mieszkańców miasta Siedlce

Prezydent Miasta Siedlce informuje, iż trwają prace nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Siedlce na lata 2021-2023, dlatego zwracamy się z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Chcemy dowiedzieć się, co funkcjonuje dobrze, a co należy zmienić (poprawić), żeby Mieszkańcom żyło się lepiej.

Wyniki ankiety posłużą do sporządzenia diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych oraz określenia skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych, a następnie wyznaczenia obszaru do objęcia programem

rewitalizacji.

Każdy głos ma znaczenie i każda opinia się liczy. Dlatego prosimy o wypełnienie poniższej ankiety, a także o zachęcenie do tego innych – rodziny, znajomych, współpracowników (żeby udostępnić link do ankiety w mediach społecznościowych wystarczy kliknąć ikonkę w prawym górnym rogu ankiety on-line). Państwa opinie oraz sugestie są dla nas ważne, ponieważ pozwolą dostosować planowane działania do oczekiwań Mieszkańców.

Ankieta dla mieszkańców miasta Siedlce

<https://siedlce.webankieta.pl>

◀ Powrót

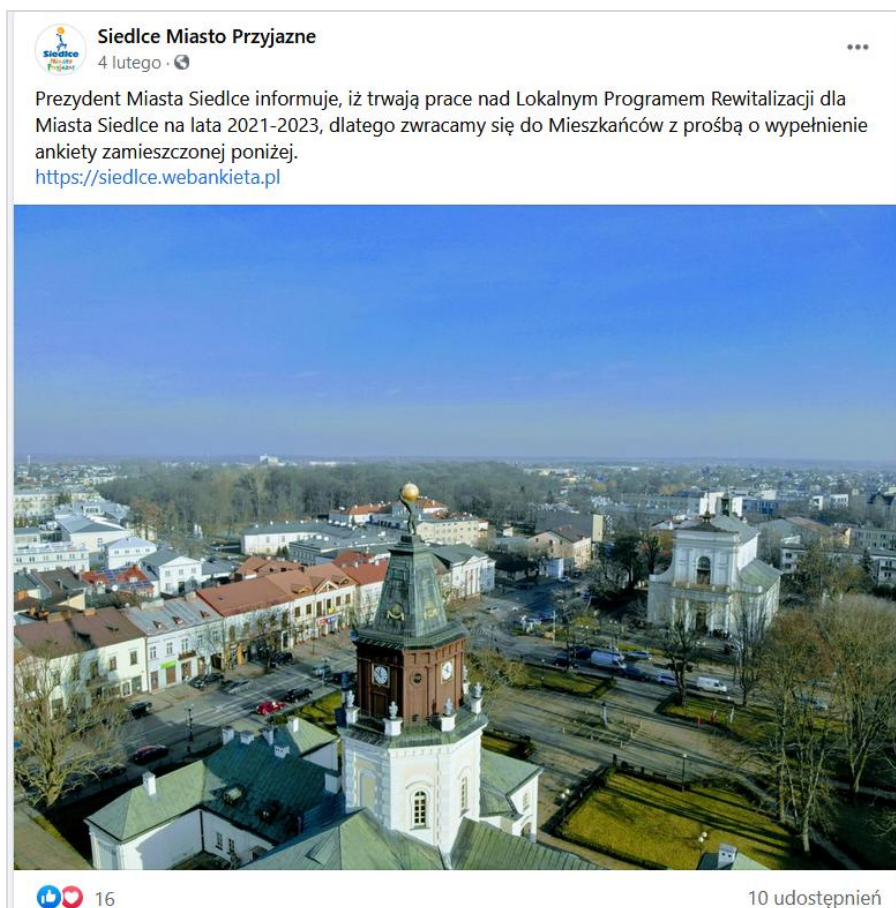
Źródło: Strona internetowa Urzędu Miasta

Zrzut ekranu 2 Ankieta na profilu fejsbukowym lokalnej gazety

Źródło: Facebook

Zrzut ekranu 3 Ankieta na profilu fejsbukowym Miasta Siedlce

Źródło: Facebook

Urząd Miasta zaprosił interesariuszy instytucjonalnych do zgłaszania wstępnych propozycji planowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych. Propozycje projektów należało przygotować za pomocą stosownego formularza (fiszki projektowej). Do Urzędu Miasta Siedlce wpłynęło 37 wniosków, zgłoszonych przez podmioty zewnętrzne, jednostki organizacyjne, a także przez wydziały merytoryczne Urzędu Miasta, które przygotowały własne propozycje projektów rewitalizacyjnych. Na bieżąco w trakcie trwania konsultacji i naboru pracownicy Urzędu Miasta, a także pracownicy firmy zewnętrznej opracowującej LPR udzielali informacji telefonicznych i mailowych interesariuszom zainteresowanym rewitalizacją.

Mieszkańcy miasta zgłaszali ogólne propozycje w ankietach (odpowiadając na pytania otwarte o to, co należałoby zrobić w zakresie inwestycji oraz w zakresie działań społecznych). W programie rewitalizacji uwzględniono propozycje zgłaszane przez mieszkańców obszaru rewitalizacji (przy czym nie różniły się bardzo mocno jeśli chodzi o preferencje mieszkańców jednostek statystycznych nie włączonych w obszar rewitalizacji). Uwzględnione propozycje mieszkańców dotyczą m.in. modernizacji Amfiteatru oraz rozbudowę ścieżek rowerowych i chodników (w kategorii projektów inwestycyjnych) oraz integrację i działania adresowane do młodzieży (w zakresie działań społecznych).

Tak przygotowany projekt LPR został poddany konsultacjom społecznym, które odbyły się za pośrednictwem strony internetowej Urzędu w lipcu 2021 roku. We wskazanym czasie wszyscy zainteresowani mogli złożyć uwagi i wnioski do dokumentu (w wersji elektronicznej).

Podsumowując należy podkreślić, że w szczególnym czasie ograniczeń związanych z pandemią interesariusze mieli możliwość aktywnego udziału w pracach nad opracowaniem Programu

Rewitalizacji w takim zakresie, w jakim było to możliwe (czyli w formie elektronicznej, unikając bezpośredniego kontaktu). W ramach badania ankietowego a później udostępnienia dokumentu do wglądu publicznego mieszkańcy mieli możliwość wskazania problemów jakie występują na terenie Miasta. Ponadto mieszkańcy Siedlec przedstawiali propozycje własnych przedsięwzięć, które zostały uwzględnione w przedmiotowym dokumencie.

9.2. WŁĄCZENIE INTERESARIUSZY WE WDRAŻANIE

Prowadzenie działań rewitalizacyjnych będzie odbywało się w sposób transparentny. Każdorazowo na stronach internetowych Urzędu Miasta pojawi się informacja o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, a także raporty z monitoringu oraz ewaluacji LPR Miasta Siedlce, a większe inwestycje wiążące się z okresowymi uciążliwościami będą konsultowane z mieszkańcami.

Do głównych interesariuszy procesu rewitalizacji obok mieszkańców należy zaliczyć: instytucje kultury, placówki edukacyjne, ośrodki sportu i rekreacji, kościoły i związki wyznaniowe, szpitale funkcjonujące w Siedlcach, organizacje pozarządowe w tym kluby sportowe, a także przedsiębiorców. Są to podmioty i organizacje, które mogą włączać się w realizację zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i wspierać osiągnięcie zaplanowanych celów rewitalizacji.

Urząd Miasta będzie inicjował procesy partycypacyjne uwzględniając różny charakter poszczególnych grup interesariuszy, obszary ich szczególnego zainteresowania, a także preferencje, co do miejsca i terminów spotkań, sposobu wypowiedzania się, itp. Równocześnie stymulowane będą mechanizmy, które doprowadzą do samorządowego kształtowania się takich procesów partycypacji, gdy będzie to potrzebne (wówczas rola Urzędu będzie sprowadzić się do ich wspierania).

Narzędziem wykorzystywanym przez mieszkańców w procesie rewitalizacji stanie się także Budżet Obywatelski, w ramach którego mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą wskazywać oddolnie najbardziej pożądane inwestycje w granicach wyznaczonej kwoty z budżetu miasta. Realizacja działań wskazywanych przez lokalną społeczność wzmocni wśród mieszkańców poczucie wspólnoty społecznej i współdecydowania o rozwoju dzielnicy.

Silne i trwałe partnerstwo między różnymi podmiotami zaangażowanymi w prowadzenie procesu rewitalizacji stanowi warunek konieczny dla zapewnienia efektywności i skuteczności podejmowanych działań. Będą więc prowadzone działania upowszechniające informacje o realizowanych przedsięwzięciach, aby rewitalizacja była postrzegana jako ważny kierunek rozwojowy Miasta, służący wszystkim Siedlczanom.

10. SYSTEM ZARZĄDZANIA I MONITORINGU

10.1. WDRAŻANIE LPR

System zarządzania *Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2021-2023* będzie ściśle zintegrowany z systemem zarządzania *Strategią Rozwoju Miasta Siedlce do 2025 roku* oraz innymi programami Miasta (np. *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych*), co zapewni koordynację działań prorozwojowych prowadzonych przez Urząd Miasta w kolejnych latach, wzmacniając tym samym ich oddziaływanie.

Organem odpowiedzialnym za proces wdrażania zapisów niniejszego programu rewitalizacji będzie Zespół ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2021-2023 na którego czele będzie stał Prezydent Miasta Siedlce. Skład Zespołu będzie zbliżony do składu zespołu osób wdrażających dokumenty strategiczne i poszerzony o osoby zaangażowane w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W skład Zespołu będą wchodzić zatem kierownicy poszczególnych wydziałów, komórek i jednostek organizacyjnych, a także przedstawiciele interesariuszy procesu rewitalizacji (przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców).

Komórką odpowiedzialną za koordynację procesu rewitalizacji jest Wydział Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Urzędu Miasta Siedlce. Do jego obowiązków należy nadzorowanie wdrażania projektów rewitalizacyjnych prowadzonych zarówno przez wydziały Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne jak i przez interesariuszy rewitalizacji, koordynacja działań pomiędzy Urzędem Miasta a podmiotami zewnętrznymi, monitoring postępów procesu rewitalizacji, prowadzenie badań ewaluacyjnych, organizacja konsultacji społecznych dotyczących ewentualnych zmian programu rewitalizacji, a także bieżąca obsługa administracyjno-informacyjna procesu rewitalizacji.

10.2. MONITORING I EWALUACJA

Przez cały okres wdrażania Programu Rewitalizacji prowadzony będzie monitoring i ewaluacja. Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za prowadzenie monitoringu jest Wydział Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Urzędu Miasta Siedlce. Pozostałe komórki Urzędu Miasta Siedlce oraz jednostki organizacyjne przekazują Wydziałowi informacje zwrotne o rezultatach prowadzonych i nadzorowanych przez nie działań rewitalizacyjnych. Na podstawie danych z poszczególnych Wydziałów oraz od innych realizatorów projektów rewitalizacyjnych minimum raz na trzy lata sporządzany będzie Raport z monitoringu *Lokalnego Programu Rewitalizacja Miasta Siedlce na lata 2021-2023*. Raport będzie zawierał opis działań zrealizowanych w ramach poszczególnych celów rewitalizacji, a także analizę zmian zagregowanych wskaźników rezultatu i produktu. Organem recenzującym jego treść będzie Zespół ds. wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2021-2023* oraz komisje Rady Miasta Siedlce. Zaakceptowany (przyjęty) Raport będzie publikowany na stronie internetowej Urzędu Miasta Siedlce (www.siedlce.pl), umożliwiając w ten sposób mieszkańcom Miasta zapoznanie się z jego treścią.

Monitoring będzie opierać się na bieżącej analizie wdrażania projektów rewitalizacyjnych oraz weryfikacji zbieżności rezultatów działań rewitalizacyjnych z założonymi celami rewitalizacji. W ramach monitoringu prowadzona będzie stała analiza wskaźników rezultatu oraz wskaźników produktu osiągniętych na skutek realizacji projektów rewitalizacyjnych.

Po zakończeniu obowiązywania niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji wykonana zostanie ewaluacja typ *ex-post* (po), która pozwoli na ocenę stopnia realizacji zakładanych celów rewitalizacji, stopień, zakres oraz trwałość zmian jakie zaszły na obszarze objętym rewitalizacją na skutek wdrażania programu, a także sprawność i skuteczność zarządzania tym procesem. Z uwagi na charakter badania *ex-post*, przewiduje się, iż raport ewaluacyjny zostanie opracowany po zakończeniu okresu programowania niniejszego programu i zakończeniu wdrażania większości ujętych w nim projektów, tak aby możliwe było dokonanie obiektywnej oceny ich efektów.

Za wykonanie lub zlecenie wykonania badań rewitalizacyjnych i opracowania raportu ewaluacyjnego pomiotowi zewnętrznemu odpowiadać będzie Wydział Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Urzędu Miasta Siedlce. Ewaluacja jest badaniem społeczno-ekonomicznym, realizowanym w celu oceny jakości i efektów prowadzonych działań, w oparciu o odpowiednie kryteria i wykorzystanie

różnych źródeł danych. Raport ewaluacyjny opracowany zostanie według metodologii określonej przez podmiot (lub Wydział) wykonujący ewaluację.

Podstawowym narzędziem oceny efektywności będzie tabela wskaźników programu rewitalizacji oraz wskaźniki produktów i rezultatów przypisane do poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (zawarte w charakterystyce projektów). Wartości wyjściowe wskaźników zostały określone na podstawie danych statystycznych zgromadzonych na potrzeby wykonania delimitacji obszarów kryzysowych. Prognozowane wartości docelowe zostały określone w większości przypadków na podstawie odniesienia wartości bazowej do średniej dla miasta – jako wartości referencyjnej¹⁴. Tam, gdzie wartość docelowa jest równa wartości za rok bazowy, sukcesem będzie utrzymanie dotychczasowej wartości lub jej przekroczenie w pozytywnym kierunku (przekraczającym średnią dla Miasta).

Tabela 29 Wskaźniki programu rewitalizacji

Wskaźnik	Jednostka statystyczna (podobszar rewitalizacji)	wartość bazowa (2019)	wartość docelowa (2023)
Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym	1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	3,5%	3,3%
	2. Floriańska	4,3%	
	16. Reymonta	5,0%	
	21.9 Poniatowskiego /Śródmieście	5,3%	
Udział długotrwale bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym	1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	1,9%	1,6%
	2. Floriańska	2,4%	
	16. Reymonta	2,7%	
	21.9 Poniatowskiego /Śródmieście	2,7%	
Liczba przestępstw stwierdzonych na 1 000 mieszkańców	1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	13,6	13,6
	2. Floriańska	17,6	
	16. Reymonta	15,1	
	21.9 Poniatowskiego /Śródmieście	39,5	
Liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób	1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	5,3	4,5
	2. Floriańska	6,9	
	16. Reymonta	8,5	
	21.9 Poniatowskiego /Śródmieście	8,9	
Frekwencja w wyborach samorządowych	1. Błonie, Czerwonego Krzyża i Rynkowa	53,3%	53,3%
	2. Floriańska	49,5%	
	16. Reymonta	50,0%	
	21.9 Poniatowskiego /Śródmieście	52,1%	

Źródło: opracowanie własne

¹⁴ Przyjęto, iż poziomem docelowym wskaźników powinna być średnia dla miasta, w niektórych przypadkach z uwagi na krótki okres programowania wartość docelowa została określona, jako połowa różnicy pomiędzy poziomem bazowym, a średnią.

SPIS TABEL, WYKRESÓW, SCHEMATÓW

SPIS TABEL

Tabela 1. Obszary rewitalizacji wskazane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Siedlce na lata 2007-2013	9
Tabela 2. Opis jednostek statystycznych.....	26
Tabela 3 Charakterystyka wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego.....	36
Tabela 4 Analiza wskaźnikowa – liczba ludności w wieku poprodukcyjnym.....	38
Tabela 5 Analiza wskaźnikowa – liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym.....	39
Tabela 6 Analiza wskaźnikowa – dynamika osób w rodzinach korzystających ze świadczeń socjalnych.....	40
Tabela 7 Analiza wskaźnikowa – udział osób bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym.....	41
Tabela 8 Analiza wskaźnikowa – udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym.....	43
Tabela 9 Analiza wskaźnikowa – liczba przestępstw na tysiąc mieszkańców.....	44
Tabela 10 Analiza wskaźnikowa – liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.....	45
Tabela 11 Analiza wskaźnikowa – średni wynik uczniów ósmoklasistów ze wszystkich przedmiotów.....	46
Tabela 12 Analiza wskaźnikowa – liczba organizacji pozarządowych na 1 tysiąc mieszkańców.....	47
Tabela 13 Analiza wskaźnikowa – frekwencja w wyborach samorządowych.....	48
Tabela 14 Analiza wskaźnikowa – liczba lekarzy rodzinnych na 1 tysiąc mieszkańców.....	49
Tabela 15 Analiza wskaźnikowa – liczba podmiotów gospodarczych na 1 tysiąc mieszkańców.....	50
Tabela 16 Analiza wskaźnikowa – kwota podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na 1. podatnika.....	51
Tabela 17 Analiza wskaźnikowa – kwota podatku PIT na 1. podatnika.....	52
Tabela 18 Analiza wskaźnikowa – liczba budynków wybudowanych przed 1989 rokiem w ogóle budynków.....	53
Tabela 19 Analiza wskaźnikowa – liczba kursów autobusowych MPK w tygodniu na 1 tysiąc mieszkańców.....	54
Tabela 20 Analiza wskaźnikowa – budynki mieszkalne posiadające przyłącze do sieci kanalizacyjnej.....	55
Tabela 21. Wystandaryzowane wskaźniki w sferze społecznej – podsumowanie analizy.....	57
Tabela 22 Wystandaryzowane wskaźniki w sferach gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej – podsumowanie analizy, obszar zdegradowany.....	59
Tabela 23 Wskaźniki delimitacyjne.....	61
Tabela 24 Zestawienie wskaźników delimitacyjnych dla podobszarów rewitalizacji.....	63
Tabela 25 Struktura respondentów badania ankietowego.....	66
Tabela 26 Odpowiedzi na pytanie: W jakich wydarzeniach realizowanych na Siedlcach w roku 2019 brał/a Pan/i udział (osobiście lub ktoś z rodziny)?.....	68
Tabela 27 Odpowiedzi na pytanie: „Które z wymienionych niżej sytuacji występują w Siedlcach, a które na Pani/Pana osiedlu?”.....	71
Tabela 28 Odpowiedzi na pytanie: Czy zna Pan/i osobę lub rodzinę, u której występuje (proszę zaznaczyć, jeśli tak):.....	72
Tabela 29 Wskaźniki programu rewitalizacji.....	151

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura użytkowania powierzchni miasta - stan na 2014 r. (wartość podana w hektarach i procentowym udziale w powierzchni ogółem)	8
Wykres 2. Wielkość obszarów statystycznych według liczby mieszkańców	35
Wykres 3 Zagadnienia szczególnie ważne, żeby Siedlce były dobrym miejscem do życia dla mieszkańców	67

SPIS ZRZUTÓW EKRANU

Zrzut ekranu 1 Ankieta dla mieszkańców na stronie internetowej Urzędu Miasta Siedlce	146
Zrzut ekranu 2 Ankieta na profilu fejsbukowym lokalnej gazety	147
Zrzut ekranu 3 Ankieta na profilu fejsbukowym Miasta Siedlce	147

www.pracownia3e.pl